

CILIKE MÁTKASÁGA

IRTA
TUTSEK ANNA

BUDAPEST
SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET R. T. KIADÁSA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2015
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5531-29-3 (online)
MEK-14153

TARTALOM

CILIKE MÁTKASÁGA

- I.
Egy kosár tojás.
- II.
Hogy várta Cilike a vőlegényét?
- III.
Molnárleány-molnárlegény
- IV.
Egy esernyő és két hadnagy.
- V.
Kirándulás automobilon.
- VI.
Paradicsom-befőzés.
- VII.
Meleg fogadtatás.
- VIII.
A darázsfaszek.
- IX.
Cilike megmentője.
- X.
A szénaboglyában.
- XI.
A sorompó.
- XII.
Kettős baleset.
- XIII.
Cilike lovaglása.
- XIV.
Hova lettek a kulcsok?

- XV.
Pepi urfi meglepetése.
- XVI.
Fölfedező uton.
- XVII.
Cilike divathölgy lesz.
- XVIII.
Eperkrém, tejszínhabbal.
- XIX.
Az atléták.
- XX.
Elcserélt jegyek.
- XXI.
A titokzatos idegen.
- XXII.
Bezárva...
- XXIII.
Tutaj kirándulás.
- XXIV.
Cilike rendet csinál.
- XXV.
Cilike még nem mehet férjhez.

ELBESZÉLÉSEK

- A meglepetés.
- Csalódás.
- Visszhang.
- Aranka.
- Az utitársak.

CILIKE MÁTKASÁGA

I.

Egy kosár tojás.

Az ember azt hinné, hogy ha egy kis lányból nagy leány lesz, sőt már menyasszony is, a karikagyűrű is az ujján csillog, hát akkor véget ér minden megpróbáltatása, minden keserves balesete s csupán ragyogó boldogság az élete...

Pedig hát nem egészen így van.

Az esküvőt az eljegyzéstől néha nagyon hosszú idő választja el s a mamák, rokonok, nagynénik ilyenkor családi tanácsban azt határozzák, hogy azt az időt a kis menyasszonynak föl kell használni arra, hogy elkészüljön jövőendő életének nagy és komoly feladatára, ami magyarrá fordítva annyit tesz, hogy: tanuljon meg a kis lány sütni, főzni, háztartást vezetni, gazdasszonykodni, sőt talán, - Uram Istenem, még kenyeret dagasztani, mosni, vasalni is!

Hogy pedig ezen a téren érheti az embert a legtöbb baleset, a legtöbb viszontagság, azt, úgy hiszem, mondani sem kell.

A Cilike édesanyja és nagynénje, Teréz néni, haditanácsot ültek, amelynek végeredménye az lett, hogy Teréz néni fölpakkolta Cilikét és elvitte magával Somkutra.

- Ne ijedj meg, lányom, - harsogta vígan, fölemelve a Cilike lekonyult fejét, - olyan gazdasszonyt faragok én belőled, hogy hét vármegyében nem akad párod!

Cilike sóhajtva húzta végig kezét az orrán, mintha Teréz néni ott kezdte volna meg a faragást. Hej, nem így képzelte ő a menyasszonyságot! Hogy ő krumplit hámozzon a konyhában s a malacokat etesse és befőttes üvegeket kötözzön... Ahelyett, hogy csipkés, selymes holmikat válogasson össze a boltokban, divatlapokat nézegessen s karonfogva sétálgasson a vőlegényével a sétatéren, hogy az emberek irígykedve nézzenek utána...

Egyetlen vigasztalása volt, hogy két jó barátnője, Gyárfás Gizi és Erzsike ott voltak a szomszédban, majdnem mindennap találkoztak s velök mindent megbeszélhetett.

Első nap, amint megérkezett, a két leány este mindjárt át is jött s aztán vége-hossza nem volt a beszélgetésnek. Oh, mennyi mondanivalója volt Cilikének! És Gizi meg Erzsike milyen áhítattal hallgatták. És milyen csodálattal nézegették azt a szép rózsabokrétát, melyet Cilike elutazása alkalmával Lacitól kapott, hát még a karikagyűrűt, mely ott csillogott, ragyogott az ujján!

Csoda-e, ha Cilike eközben teljesen megfeledkezett arról a kosár friss tojásról, amelyet Teréz néni adott át neki, hogy gazdasszonykodása első ténykedése gyanánt rakja el a kamrába s amelyet Cilike hirtelen az ebédlőasztalra tett le, mikor Erzsi és Gizi átjöttek hozzá.

- Nini, ez a gyerek itt hallgatózik! - kiáltott egyszerre Gizi, aki észrevette, hogy Tercsike, Teréz néni tizenkét esztendőös kis lánya lassan besompolygott a szobába s a sarokba meghúzódva hallgatta a nagy lányok beszélgetését.

- Ki vele! Ki vele! - kiáltotta Erzsi és Cilike nevetve. - Eredj a gyermekszobába, Tercsi. Semmi keresni valód itt nincs!

Tercsike duzzogva fordult ki. Szörnyen meg volt sértve, hogy őt a gyermekszobába küldik.

Most már ő kezdett ahhoz a korhoz közeledni, mikor a kis lányok váltig szeretnének nagy leánynak látszani. No meg, mi tagadás benne, rettenetes kíváncsi is volt, hogy ugyan mit beszélgethetnek olyan fontosat ezek a nagy lányok, hogy őt kiküldik?

Dehogy ment a gyermekszobába. Elbujt az ajtó mögé s csak várt egy kedvező alkalmat, amikor a lányok egyszerre beszéltek mind a hárman s olyan zajt csaptak, hogy a saját hangjukon kívül semmit sem hallottak. Akkor észrevétlenül ismét besurrant a szobába, gyorsan bebujt a zongora alá, s ott a homályban meghúzódva, majd megpukkadt a visszafojtott nevetéstől, hogy így kijátszotta a lányokat.

Várakozásában azonban alaposan megcsalatkozott. A lányok csupa lakásberendezésről és fehérneművarrásról beszéltek, ami bizony legkevésbé sem érdekelte Tercsikét. Addig figyelt, mérgelődött és bosszankodott magában, míg lassan-lassan elálmosodott s abban a jó homályos zugban ott a zongora alatt, szépen elaludt.

A lányok még egy jó órácskát beszélgettek, nevetgéltek, tervezgettek, aztán Erzsi és Gizike elbúcsúztak, hazamentek, Cilike pedig bement a szobájába, hogy lefeküdjön.

Tíz óra elmúlt már. Teréz néni, Miklós bácsi, akik korán keltek, korán feküdtek, már aludtak régen. Az egész házban csend és sötétség volt. Tercsike is aludt nyugodtan a zongora alatt.

Egyszerre Cilikének eszébe jutott, hogy a kosár tojást künn felejtette az ebédlőben. Szörnyen elszégyelte magát. Ez volt az első feladat, amelyet Teréz néni reábizott s íme, arról is megfeledkezett! Szépen indul neki a gazdasszonyi pályának! Mi lesz majd, ha a saját háztartásában is ilyen feledékeny és gondatlan lesz?

Gyorsan kiugrott az ágyból, magára kapta a ruháját, gyertyát gyújtott s kiment az ebédlőbe a tojásért. A kamrakulcsok szerencsére nála voltak.

Az ebédlőben eszébe jutott, hogy rózsabokrétáját benn felejtette a szalónban. Igaz, hogy vízbe tette, de a szalónban meleg van s reggelig elhervadnak a rózsák.

- Kiviszem őket is a kamrába, - gondolta magában Cilike, - ott jó hűvös van.

A gyertyát az ebédlőasztalra helyezte s mivel sötétben is jól ismerte a járást, egyik kezében a kosár tojást tartva, bement a szalónba. Egy kis világosság beszűrődött a nyitva hagyott ajtón, úgy hogy azonnal megtalálta a bokrétát az asztalon a virágtartóban, azon módon, ahogy odatette volt.

Cilike fölkapta a vázát és sietve indult kifelé.

Ebben a pillanatban valamilyen gyanus nesz hallatszott a szobában. Olyan különös nesz volt, hogy Cilike, bár nem volt gyáva, mégis ijedten állt meg és figyelni kezdett. Egyszerre még a szívverése is megállt a rémülettől. Egészen világosan hallotta, hogy valami vagy valaki mozog a szobában, mintha ott, ott a sarokban valami mászott volna a padlón, valami alaktalan, nagy, fekete tömeg...

Cilike rémületében nagyot sikoltott s esze nélkül rohant előre, azt se tudta hova, merre...

Egyszerre megbotlott abba a fekete, mozgó valamibe s egy még nagyobbat sikoltva, végigesett rajta s szépen hanyatt vágta magát, egyenesen bele a kosár tojásba, amelyet természetesen kiejtett a kezéből. Kiejtette a virágtartót is, amelyből a víz ráömlött arra a fekete, mozgó valamire, ami a zongora alól mászott ki - Tercsikére, aki kialudván magát a zongora alatt, éppen most bujt ki alóla.

A váratlan hideg zuhany s Cilike ötvenöt kilós súlya olyan meglepő hatást gyakoroltak reá, hogy ő is esze nélkül kezdett sikoltozni.

A szörnyű lármára egy pillanat alatt talpon volt az egész ház, Miklós bácsi még a vadászpuskát is lekapta a falról, mert azt hitte, hogy rablók törtek be, Teréz néni pedig egy kancsó vízzel rohant be, mert azt képzelte, hogy tűz van, a szakácsné meg a sodrófát ragadta a kezébe s avval szaladt be segíteni.

Hanem arra a látványra, ami ott szemök elé tárult, sóbálvánnyá meredtek valamennyien.

Cilike ott ült a kosár tojásban, mint valami fehér dísz egy tál rántotta közepén; mellette feküdt Tercsike vizesen, mint egy ürge és sivített, ahogy csak a torkán kifért s a rózsák összelapítva, összenyomva, ott kandikáltak ki alóla, olyan szomorúan, mintha csak azt mondták volna: mi igazán nem tehetünk róla...

Jó időbe telt, míg minden kiderült, hogy tulajdonképpen mi is történt, azaz, hogy hogyan történt. Mert hogy mi történt, azt sajnos, nagyon is élénken lehetett látni, csak oda kellett nézni a padlóra és Cilikére, aki megmozdulni sem mert, amíg Miklós bácsi ki nem ment a szobából.

- Oh, Teréz néni, - tördelte Cilike kétségbeesve, - én igazán nem tehetek róla! Hiszen csak a tojásokat akartam elrakni a kamrába.

És Miklós bácsi, a szívtelen, gonosz Miklós bácsi, aki úgy nevetett, hogy majd az oldala megfájdult bele, visszafordult s bekiáltott az ajtón:

- Holnap mindjárt megírom Lacinak, hogy milyen kitűnően tudsz rántottát készíteni!

II.

Hogy várta Cilike a vőlegényét?

Lázás izgalomban volt Cilike a legközelebbi vasárnapon. Látogatót várt. Lacit várta, a vőlegényét, aki azt írta, hogy a déli vonattal érkezik s az egész napot itt fogja tölteni.

Teréz néni kijelentette, hogy aznap nem kell Cilikének az ebédet elkészíteni, sőt még a konyha felé sem szükséges mennie. Ezt nem annyira elnézésből, jóakaratból mondta Teréz néni, mint inkább elővigyázatosságból. Sejtette, hogy az az ebéd, amit Cilike akkor főzne, úgyis ehetetlen lenne.

Hiszen már azelőtt való nap is úgy elsózta a levest, hogy az teljességgel ehetetlen volt. Ugyan Cilike határozottan azt állította, hogy Tercsi csempészett bele titokban három marék sót, az ő kompromittálására, de Tercsike oly szende arccal erősítette ártatlanságát, hogy az elsózott levest mégis csak a Cilike vőlegényvárásának a rovására írták.

Reggel korán átjöttek Erzsike és Gizike még egy utolsó tanácskozásra, hogy milyen ruhába is öltözzék erre a nagy napra Cilike. Tegnap este nem tudták eldönteni. Erzsike azt tanácsolta, hogy a rózsaszín selyemruháját vegye föl, melyet az eljegyzésre kapott, de Gizike illőbbnek vélte a fehér batiszt ruhát, csipkével és kék szalagövvvel, melyet az utolsó házibálon viselt.

Cilike azonban már határozott.

- Nem, lányok, - mondotta, - egyiket sem veszem föl. Biztos vagyok benne, hogy Lacinak nem tetszenék, ha oly nagyon kiöltözném. Így maradok ebben az egyszerű háziruhámban, csak egy szép kis fehér kötenyt veszek még magamra. A hajamba sem teszek szalagot, divatos frizurát sem csinálok. Ismerem már Lacinak az ízlését. Azt mondja, nem komoly leányhoz illő az, csak a léha, hóbortos divatmajmoknak. Én így tetszem neki legjobban, egyszerűen, símán

fésülködve, kétfelé választott hajjal, hátul kontyba föltűzve. Így is fogok fésülködni ezután örökké.

Szelíden mosolygott Cilike s igazán nem látszott rajta, mintha sajnálna búcsút mondani a búbos, tornyos frizuráknak.

Erzsike és Gizi csodálkozva néztek össze.

Milyen különös igazán, hogy a menyasszonyság ennyire megváltoztasson valakit. Ők emlékeztek jól, hogy volt idő, - nem is olyan régen, - mikor Cilike keserves könnyeket hullatott, mert anyja szigorúan megtiltotta a nagylányos frizura viselését s egy ízben meg három napig nem ebédelt és duzzogott egy selyemblúz miatt, amelyet anyja nem akart megvenni neki.

Most öltözködhetnék talpig selyembe, fésülhetné magát olyan divatosan és nagylányosan, ahogy csak akarná - és most nem teszi!

Mégis csak nagy zsarnok lehet az a Laci!

De az a legfurcsább a dologban, hogy Cilikének még csak nehezebbre sem esik lemondani ezekről az apró hiuságokról, sőt ellenkezőleg, ő keresi a Laci kedvét azzal, hogy az ő ízlése szerint akar öltözködni és fésülködni.

- Menjünk talán sétálni, - indítványozta Erzsike. - A kerten keresztül kimehetünk az országútra s messziről meglátjuk legalább a kocsit.

Cilike elfogadta az indítványt s a három lány vígan csevegve, nevetgélve ment a kerten át, ki az országút felé, ahol a napsütötte réteken messze el lehetett látni egészen az erdős dombokig, ahol bekanyarodnak a kocsik a falu felé.

Alig haladtak azonban tíz percig előre, lelkendezve futott utánok Tercsike s már messziről hangosan kiáltozott:

- Erzsike, Gizike, jöjjetek hamar vissza!

- Miért? - kérdezték a leányok csodálkozva.

- Eulália néni érettetek küldött. Mindenfelé keresett már, még a padláson s a pincében is. Azt akarja, hogy menjetek vele a templomba, a prédikációt meghallgatni s azt izeni, hogy azonnal siessetek haza. Ő már készen van és vár!

Erzsike és Gizi kedvetlenül fordultak vissza. Szívesebben maradtak volna Cilikével, de tudták jól, hogy Eulália nénnel nem tanácsos ellenkezni, így hát nagy búcsúzkodás után hazamentek.

Cilike, miután nem akart egyedül az országúton maradni, szintén visszament a kertbe. De ott sem volt sokáig maradása, mert onnan nem lehetett előre meglátni a kocsit, amely Lacit fogja hozni az állomásról.

Bement az ebédlőbe és megnézte: hány óra?

Egy negyedóra múlva a kocsinak itt kell lennie, ha nem volt késés és nem történt semmi baleset.

Istenem, milyen lassan telik az idő!

És milyen rossz az, hogy nem láthatja sehonnan a kocsit jönni. Mindjárt hamarabb telnék az idő, ha úgy várhatná.

Ekkor eszébe jutott, hogy a vendégszoba ablakából éppen oda lehet látni a dombok felé, ahol a kocsik bekanyarodnak a faluba. Amint ez eszébe jutott, már ott is volt a vendégszobában. Gondolta, itt marad addig, amíg a kocsit feltűnni látja s akkor kiszalad az udvarra.

A Teréz néniék háza amolyan régimódi falusi kúria volt, vasrácsos ablakokkal, oszlopos kőtornáccal s százados öreg hársfákkal a ház előtt. A vasrácsra a gyermekek kényelmesen ki tudták mindig dugni a fejüket s Cilikével egyetemben esős időben onnan szokták nézni, mikor a tehén- és malaccsorda hazajött, ami faluhelyen szintén némi szórakozásszámba megy.

Cilike tehát kinyomta fejét a vasrácsra és előre nyújtott nyakkal, dobogó szívvel figyelt, nézdegélt s majd elnyelt a szemével minden feltűnő porfelhőt.

Végre, végre, Cilike szerint egy örökkévalóság után, felbukkant a kanyarultnál a kis sárga kocsi. A lovak vígan poroszkáltak, mintha tudták volna, kit visznek, a kocsis pattogatott az ostorával s a porfelhő, amely a kerekek nyomán keletkezett, nyájas vendégszeretettel borított be lovakat, kocsit, kocsist, vőlegényt, mintha csak be lettek volna mind cukrozva.

A kis hajtókoszi a hársfasoron keresztül befordult az udvarra. A gyermekek, Jankó, Duci és Tercsike vidám indiánüvöltéssel rohantak elébe, előbb lehúzták Lacit a kocsiról, jobbról-balra összecsókolták, hirtelen kikutatták a zsebeit s aztán felmáztak a kocsira. Teréz néni és Miklós bácsi nyájas, szíves vendégszeretettel fogadták, - csak Cilike nem mutatkozott sehol.

Teréz néni hamarosan leszedte a gyerekeket a kocsiról, ahol azok már összeverekedtek, nyakon legyintette őket jobbról-balról, hogy csendben legyenek, Miklós bácsi pedig betessékelte Lacit az ebédlőbe s cigarettával, konyakkal kínálta meg.

- De hát hol van Cilike? - kérdezte nyugtalanul Laci.

- Bizonyosan elbújt a kis menyasszony, - nevetett Miklós bácsi. - A leányok mind ilyen szégyenlősek.

- Keressük meg, - kérte Laci, akinek még a cigaretta sem kellett, amíg menyasszonyát nem üdvözölte.

Végigjárták az összes szobákat, de nem találták sehol. Végre benyitottak a vendégszobába. Hát Cilike még mindig ott állt az ablaknál s messze kihajolva látszott figyelni az országútra.

- Cilike, Cilike, itt van Laci, - kiáltották a gyerekek, akik mint valami előfutárok rohantak mindenütt előre.

De Cilike nem mozdult, mintha nem is hallotta volna.

- Itt vagyok, Cilike! - kiáltott Laci is, odalépve melléje, - mondja szépen, hogy: Isten hozott!

De Cilike még erre sem mozdult meg, csak mintha valami elfojtott síráshoz hasonló hangot hallatott volna.

- De hát jöjj már Cilike, - szólt most Teréz néni, vállára téve a kezét, - elég volt a tréfából, mozdulj már innen az ablakból.

- Nem tudok, - nyöszörgött Cilike keservesen.

- Szent Isten, ennek a gyereknek odaszorult a feje a rács közé, - kiáltott Teréz néni, összecsapva a kezét s erre aztán egyszerre kitört a gyerekek részéről a hangos nevetés, Cilike részéről meg a hangos sírás.

Hát bizony csakugyan úgy történt. Cilike megfélekedett arról, hogy ő most már nagy leány s kidugta a fejét a rácson, mint hajdan, mikor még kis gyerek volt. Ki még csak ment valahogy, de visszahúzni már nem tudta, pedig hogy mennyit próbálgatta, mutatta az, hogy még a fülét is majd lehorzsolta.

És így várta, így fogadta a vőlegényét, kalodába szorítva, az uccára lógó fejfel, összezilált hajjal, vörösre sírt szemmel...

Teréz néni hamarosan kiharcolta a sivalkodó, ugrándozó, hahotázó gyermekeket a szobából s aztán Miklós bácsival és Lacival együtt gyorsan hozzáláttak, hogy Cilikét kiszabadítsák siralmas helyzetéből.

Nehezen ment bizony. Még vésőt, kalapácsot is segítségül kellett venni, hogy a rácsot szét-feszítsék s szegény Teréz néni folyton ijedten kiáltozott:

- A füle! Jaj, vigyázzatok a fülére!

A fülének nem történt ugyan semmi baja s pár perc múlva már szerencsésen ki is mentették, de hajh, Cilike most is mint hajdan, legjobban szeretne volna, ha a föld megnyílik alatta s ő menten elsüllyedne.

Istenem, Istenem, hát még most sincs vége az ő viszontagságainak s még most, menyasszony korában is olyan siralmas balesetek érik őt, mint egykor, kis leány korában...

III. Molnárleány-molnárlegény

Sokáig tartott míg Cilike legutóbbi balesetét kiheverte s kissé elfelejtette. Ugyanis mind a két fülét úgy felhorzsolta a vasrács, ahová a feje odaszorult, hogy a bőr is lejött róla. Ez bizony bántotta a Cilike hiúságát, hogy a vőlegénye előtt mindig piros füllel kellett megjelennie s hogy a lehorzsolts bőrű két fülecske tegyen folytonos tanúbizonyságot az ő szélessége mellett.

Nem is volt olyan jókedvű Cilike, mint rendszeren szokott lenni. Sokkal csendesebb, hallgatabb volt, amit különben elfogultságnak is lehetett volna tartani, mert hiszen soha sem volt ő még ilyen helyzetben, hogy vőlegénye, valódi, igazi vőlegénye legyen, aki őt meglátogatja s virágot és cukorkát hoz neki. Bizony kellett egy kis idő, amíg ebbe az ünnepélyes hangulatba kissé beletalálta magát.

Csodálatos, hogy Laci milyen természetesnek és egyszerűnek találta mindezt! Csak úgy tréfált és bolondozott Cilikével most is, mint azelőtt régen s éppenséggel nem volt sem ünnepélyes, sem meghatott, úgy, hogy Cilike néha szinte kételkedve kérdezte magától: vajjon csakugyan vőlegénye-e neki Laci, vagy most is csak gyerekkori játszópajtása?...

Az első nap, éppen husvétvasárnapja volt, - elmentek a templomba. Teréz néni kijelentette, hogy Cilikének semmit sem kell otthon segítenie, pedig vendégek is voltak meghíva! Csak öltözzön fel csinosan, az új tavaszi ruhájába s menjen a vőlegényével karonfogva a templomba s aztán kissé sétálni, ha úgy tetszik. Tercsike is velük megy, Jankó és Duci azonban ajánlatosabb, ha otthon maradnak.

Cilike tehát egy menyasszonyhoz illő komolysággal ment a vőlegényével a templomba. Istentisztelet után meg - a Cilike kívánságára, - kétszer mentek végig a falun karonfogva!

- Most gyakorolja magát a kis leány, - nevetett Laci, mire Cilike duzzogni akart, de aztán inkább ő is elnevette magát. Hiszen Lacinak tulajdonképpen igaza volt.

Hazamenve, otthon már szépen meg volt terítve az asztal s virággal is ízlésesen feldisztve. Erzsike és Gizike átjöttek s elvégeztek mindent Cilike helyett. Cilike hálásan ölelte meg őket s megígérte, hogyha majd ők menyasszonyok lesznek, kamatostól visszaszolgálja nekik!

Sokan voltak vendégek, a jegyző úr, a tisztelendő úr, a gyógyszerész a feleségével, Gyárfásék az egész család, még Eulália néni is eljött s Cilike úgy érezte, mintha újból az eljegyzési lakomát ünnepelnék.

Nem is öltözött át háziruhába, hanem a szép ünneplő ruhájában maradt, csak egy csinos csipkés, szalagos kis kötényt kötött maga elé, hogy éppen mutassa valamivel, hogy ő nem vendég, hanem házikisasszony. Egyébként olyan begyesen ült a helyén, mint egy kis pávagamb s mosolyogva integetett Tercsinek, meg Gizinek és Erzsikének, akik az asztal végén ültek.

- Én már nem ülök többet a macskaasztalnál! Én már itt ülök a felnőttek között!

A felszolgálás egyébként bizony nem valami fényesen ment. A gyakorlatlan falusi szolgálok csetlettek-botlottak, mert nem volt, aki irányítsa őket. Teréz néni meg csöndesen mérgelődött magában ott az asztalfőn s integetett Cilikének, hogy keljen már fel és segítsen. De Cilike úgy el volt telve az ő fontos kis személyiségétől, hogy se látott, se hallott.

Végre már az ebéd végén Teréz néni nem bírta tovább, hanem hangosan odaszólt Cilikének:

- Kérlek, légy szíves, hozd be a feketekávé!

De előbb odaintette magához s halkan megmagyarázta:

- Töltsd ki künn a konyhában a kis csészékbe, tedd a csészéket az ezüst tálcára, azon hozd be s mindenki elé tégy egy csészével. A cukrot, tejet, konyakot behozza Julcsa.

Cilike már repült is és ügyesen elvégzett mindent, úgy ahogy Teréz néni mondta. Nem is történt semmi baj, csak éppen az a kis baleset, hogy mikor Laci elé letette a csészét, valahogy, az Isten tudja hogy, máig is rejtély Cilike előtt, megbotlott-e vagy a kezét, amelyben a tálca volt, ütötte-e oda a szék támlájához, elég az hozzá, egyszerre csak kifordult az egész tálca Cilike kezéből, a feketekávé csészék felborultak, legurultak, összetörték, a feketekávé végigfolyt a Cilike ruháján, a kötényén, a Laci hátán, a széken, az asztalon, a szőnyegen, - szóval Cilikének úgy rémlett, hogy az egész világ egy feketekávé-tengerben úszik.

Teréz néni sikoltott, a férfiak nevettek, Jankó és Duci, akik eddig láthatatlanok voltak, éppen a kellő pillanatban kerültek elő és vidám csatakiáltozással ugráltak körül Cilikét, aki úgy képzelte, mintha valami nagy fekete halak uszkálnának most körülötte a feketekávé-tengerben...

Csak egyetlen gondolat volt előtte világos ebben a sötétségben: - Most el fogok bujdosni!... - gondolta magában. S azzal már szaladt is ki, maga se tudta hová, merre.

Égő arccal, lehajtott fejjel rohant előre, végig a szobákon, ki a folyosóra. A háta mögött lépéseket hallott, valaki követte.

- Cilike! Cilike! - hangzott Laci hangja, de ő csak annál jobban futott.

- El fogok bujni a spájzba, - villant meg az eszében. - Ott nem fog keresni senki és ott legalább jól kisérom magamat!

Átkanyarodott a folyosó tulsó végére, ahol az éléskamra volt s mint a szélvész, szaladt neki a Zsófi szakácsnénak, aki éppen akkor jött ki a kamrából, egy nagy szakajtó liszttel.

Zsófit ez a váratlan támadás olyan előkészületlenül érte, hogy elvesztette az egyensúlyát és hanyattvágódott s a szakajtót természetesen kiejtette a kezéből.

Egy jó darabig nem látszott semmi egyéb, csak egy nagy sűrű, fehér lisztfelhő s aztán a szörnyű sikoltozásra kiszaladt vendégek legnagyobb csodálkozására a lisztfelhőből csakhamar egy molnárlegény és két molnárné kezdett kibontakozni.

A molnárlegény Laci volt, a két molnárné Zsófi és - Cilike.

Zsófi szakácsné jajgatva tapogatta a csontjait, hogy nem törtek-e el s igen meg volt elégedve, mikor megtudta, hogy nem az üstökös robbant föl előtte, mint ahogy az első pillanatban hitte, hanem csak Cilike döntötte le a lábáról.

Cilike azonban, az igazat megvallva, nem bánta volna, ha inkább az üstökös robban föl, minthogy neki így kellett most ott állania, a vendégek hangos kacagása közepette, hófehér hajjal, lisztes arccal, fehér ruhában, amelyen mint fekete folyók húzódtak végig a feketekávénymai...

És előtte egy liszthegy, amely a kiömlött lisztből emelkedett és mellette egy lisztes molnárlegény, akinek a hangjáról, a nevetéséről úgy rémlik neki, mintha ez volna az ő vőlegénye...

Nem, ezt már igazán nem lehetett elviselni!... Mégis el fog bujdosni, el fog rejtőzni a spájzba!... Félig sírva, félig nevetve fordult meg, hogy elszaladjon a sok kacagó ember elől s azzal egyenesen belelépett a liszthegybe. Most már aztán a cipője is lisztes lett...

IV.

Egy esernyő és két hadnagy.

- Tudod-e mi ujság, Cilike? - rontott be lelkendezve Erzsike és Gizike Cilikéhez. - A jegyzőnének vendégei vannak, két katonatiszt unokaöccse, mind a kettő hadnagy! Most volt nálunk a jegyzőné és megkérte anyuskát, engedje meg, hogy délután meglátogassanak. Gyere te is át, Cilike! Nagyszerűen fogunk mulatni. Talán még táncolni is fogunk!

Cilikét meglehetősen hidegen hagyta ez az ujság.

- Hát tudjátok, lányok, - mondta, - a ti kedvetekért átmegegyek, ha Laci is akarja, de az igazat megvallva, én nem sokat törődöm azzal, hogy táncolunk-e a kis hadnagyocskákkal vagy sem.

- Persze, persze, - jegyezte meg kissé bosszúsan Gizike, - könnyű annak, akinek vőlegénye van! De mi, szegény falusi leányok, akiknek se vőlegényünk, se mulatságunk, bizony örülünk, ha valami kis változás kínálkozik.

- No, ne haragudj, - nevetett Cilike, - elismerem, bizony igazad van. Hát ígérem, hogy okvetlenül átmegegyünk Lacival együtt. Teréz nénit is megkérem, hogy jöjjön, ő majd zongorázni fog nekünk.

- Most pedig siessünk, - szölt Erzsike, - menjünk hamar a boltba, egyet-mást bevásárolni, mert egy jó tortát akarunk készíteni délutánra s még Kovács Esztikéhez és a doktornéhoz is át akarunk szaladni, hogy őket is meghívjuk.

- De hiszen már tíz óra, leányok, el nem értek mindenfelé.

- Éppen azért kérünk, hogy jöjj te is velünk. Én beamegyek a boltba, te azalatt elmegy Esztikéhez, Erzsike a doktornéhoz, aztán hazaszaladunk s hamar elkészítjük a tortát.

Cilike készséggel egyezett bele a tervbe s a három leány hamarosan útnak indult. Cilike előbb meghagyta otthon Tercsinek, hogy mondja meg Lacinak, hogy ő odaát van Gyárfáséknál, jöjjön oda utána.

Az eső csak úgy szakadt s esernyő alá bujva tették meg a rövid utat a sarki fűszeresig.

Ami azután történt, annak határozottan csakis ez a rövid út volt az oka. Legalább Cilike, mikor visszagondolt erre a kis balesetre, mindig ezzel mentette magát:

- Ha hosszabb lett volna, az út, több időm lett volna mindent elmondani és akkor... akkor...

T. i. így történt a dolog.

A kapuban Erzsike elvált és elment a doktorékhoz. Cilike valami roppant érdekes dolgot kezdett mesélni, amit Kende Ilus írt neki. Gizi fent állt már a boltajtóban és Cilike még mindig mondott, mondott. Közben lassan hátrált pár lépést, mert tudta, hogy neki Kovács Esztikéhez kell sietnie, de azért még ezt az érdekes esetet is el akarta mondani.

Az esernyőjét hátrafelé tartotta, úgy hogy nem láttak semmit, ami a hátuk mögött történik.

Aztán még egy lépést tett Cilike visszafelé és még egyet s egyszerre csak érezte, hogy az esernyője valamibe beleakad s amint hirtelen ki akarta rántani, egyszerre csak elvesztette az egyensúlyt és hátrahanyatlott. Az esernyő kiröpült a kezéből, a kalap leesett a fejéről, ő maga pedig valakinek a karjai közé esett, akit majd ledöntött a lábáról.

Cilike egy nagyot sikoltott, az ismeretlen valaki pedig mind a két karjával átfogta Cilikét, hogy le ne essen. Cilike hirtelenében nem látott semmit, csak néhány fényes katonagomb táncolt a szeme előtt s csak azután vette észre, hogy ő egy ismeretlen hadnagynak a karjai közé esett, akinek a csákója az ő kalapja mellett hever egy esőtócsa közepén, előtte pedig egy másik hadnagy áll, vidám mosollyal szalutálva, az ucca másik feléről pedig Laci szalad át, szörnyen csodálkozó arcot vágva az egész furcsa jelenethez.

Egy pillanatig maga Cilike se tudta elképzelni, hogyan kerül ő egy ismeretlen fiatalember karjai közé, de aztán egyszerre felocsudott.

Hát persze, amint hátrafelé lépegetett, az esernyője beleakadt a hadnagy úr sapkájába, aki pajtásával együtt éppen akkor haladt arrafelé. Az esernyővel lerántotta fejéről a sapkát, az esernyő kirepült a kezéből s ha a hadnagy úr idejében meg nem fogja, ő is odapenderült volna az esernyő, a sapka és a kalap mellé a víztócsába...

A két fiatalember hamarosan bemutatta magát s volt bennük annyi udvariasság, hogy még ők kértek bocsánatot. Laci a Cilike kalapját, esernyőjét szedte össze. Gizi pedig úgy eltűnt a boltajtóban, mintha ott se lett volna.

És Cilike?

Cilike határozottan tudta, hogy mindennek csak a rövid út volt az oka, mindazonáltal nagyon, nagyon szeretett volna elsüllyedni s csak az vigasztalta meg egy kissé, hogy Laci nevetve karonfogta s kijelentette, hogy ezentúl nem engedheti egy lépést sem egyedül járni, mert úgy látszik, hogy az ő kis menyasszonya veszélyezteti a hadsereg biztonságát!

V.

Kirándulás automobilon.

Cilike örömeiben háromszor táncolta körül a szobát s aztán, kezében a levéllel, sietve szaladt át Gyárfás Erzsikéhez és Gizihez, minden örömének osztályosaihoz.

- Lányok! - kiáltott lelkesedve, - Istenem, de jó menyasszonynak lenni. Az embert ilyenkor csupa öröm és megtiszteltetés éri. Hallgassatok csak ide, mit ír Laci!

- Édes Cilike, legyen készen vasárnap délután három órára. Autón jövök magáért és meglátogatjuk Várfalván öreg nagynénémet, Máli nénit, aki már oly régóta szeretné ismerni magát. Az autó egy jó barátomé, Dományi Attiláé, aki egyúttal a soffőrünk is lesz. Kitűnően érti a mesterségét, nem kell félnie semmi balesettől.

- Mintha én félnék valamitől, ha Laci velem van! - mosolygott Cilike büszke bizalommal.

Gizi és Erzsike valóságos áhítattal néztek Cilikére, aki nemcsak hogy menyasszony, hanem autón fog kirándulást tenni. Ők csacsifogattal kell, hogy beérjék.

De azért nem irigykedtek. Sokkal jobban szerették Cilikét, semhogy irigység ébredt volna szívökben.

- És milyen ruhát veszel föl erre az alkalomra? - vetette föl Erzsike csakhamar a legfontosabb kérdést.

- Természetesen a legszebbet, - sietett közbeszólni Gizi.

- Én is azt hiszem, - mondta Cilike, - szeretném a Máli néni tetszését is megnyerni, meg aztán autóba csakis díszes ruha illik. Azt hiszem, a fehér csipkeruhám s a nagy tollas kalapom éppen jó lesz. Kár, hogy nincs automobilfátyolom, - tette hozzá sóhajtva s egy lenge, fehér vagy szürke fátyolra gondolt, amilyent a divatlapokban látott lefestve s amelybe olyan költői szép mozdulattal lehet beburkolózni.

De hát automobilfátyol nem volt s miután a somkuti egyetlen nagykereskedésben a „fehér elefánthoz”, amelyben pedig az ostornyéltől kezdve a cipőfűzőig mindent lehetett kapni, még hírért sem hallották ilyesminek, kénytelen volt Cilike erről lemondani.

Ellenben a fehértollas kalapjára Gizike kölcsönzött neki még egy nagy, gyönyörű, világoskék strucctollat s vasárnap délután három órára Cilike valóban oly díszesen felöltözve várta Lacit, mintha csak a Stefánia-útra mennének korzózni.

A jelzett időben pontosan meg is érkezett az autó s töffögve, berregve állt meg a kapu előtt, körülvéve a falusi gyermekek visító, viháncoló, lármás csoportjától, akik mint valami mesebeli szörnyeteget bámulták meg a gépkocsit. Somkuton még sohasem láttak autót. Természetes tehát, hogy egy perc alatt az egész falu odagyűlt köréje s ellenséges meg kíváncsi szemmel nézegették, méregették a különös alkotmányt, az „ördög szekerét”, amely oly gyorsan tud szaladni, pedig ló sem húzza.

A gyerekek közül a vakmerőbbek meg is próbálkoztak fölkapaszkodni rá, de Tercsi, Jankó és Duci, akik egyszerűen birtokukba vették az autót, azonnal lepofozták őket róla.

Parázs kis verekedés kerekedett, amelynek csak Laci, Cilike és Dományi Attila, az autó tulajdonosának a megjelenése vetett véget. Dományi Attila egy kissé bosszús volt, mert még eddig minden faluban, ahol keresztülhaladtak, nemcsak kíváncsi, hanem ellenséges magatartást is tanúsítottak a falusiak s még kövel is megdobálták az autót. Rá is kiáltott a gyerekekre, hogy takarodjanak, de azok csak annál közelebb tolakodtak.

Laci és Cilike csakhamar elhelyezkedtek az ülésen s a gép berregve, kattogva indult meg. Laci fejcsóválva nézegette a Cilike tollas kalapját és díszes estélyi csipkeöltözékét...

- Miért nem tett inkább egy kis sportsapkát a fejére, Cilike? - kérdezte, de a kislány szinte sértődve tekintett rá.

- De hiszen autón a legszebb ruháját viseli az ember! - felelt aztán s Laci nem akarta tovább a kedvét rontani, hogy megmagyarázza neki: éppen ellenkezőleg!

Álíg értek azonban a falu végére, kísérve az üvöltő, sikongató, visítózó gyermekhadtól, egy szélroham lekapta a Cilike fejéről a nagy tollas kalapot és sodorta végig az országúton. Egyszerre tíz-tizenöt gyerek is rohant utána, egymást gázolva, lökdösve; az autót meg kellett állítani s mint valami diadal jelvényt hozták a kalapot, amely különben nagyon siralmas állapotba jutott, mert nemcsak poros és piszkos lett, hanem össze is lapult. Ugyanis a Bandi gyerek végig esett rajta, a Pista gyerek meg véletlenül a nagy tülekedésben rálépett.

Laci egy pár hatost dobott oda a gyerekeknek, Cilike meg búsan egyengette, igazgatta, tisztogatta a szomorú sorsra jutott kalapot s aztán jó szorosan tűzte rá a fejére. De hiába volt minden. Az erős szél, amely az autó gyors menetétől támadt, folyton fenyegette, belekapott a nagy karimájába, a libegő tollaiba, úgy hogy Cilikének mind a két kezével kellett fognia a kalapját, ami bizony csöppet sem volt kellemes, sőt nagyon is fárasztó. Nem látott semmit a szép útból, nem élvezte a könnyed, repüléshez hasonló gyors haladást, csak görcsösen kapaszkodott a kalapjába. És alig eresztette el egy pillanatra, midőn már nagyon kifáradt, huss, az alattomos szél újra lekapta a fejről s most már egyenesen a búzaföldek felé hengergette.

Dományi újra megállította az autót. Laci leugrott és szaladt, szaladt az ármányos kalap után, amely nagy kék és fehér tollaival úgy repült előtte, mint egy elszabadult madár. Alig bírta elfogni.

- Azt hiszem, legjobb lesz, ha egy spárgát kötünk erre a kalapra s hozzá kötözzük a kocsihoz, - nevetett Laci, amint végre lelkendezve hozta vissza a kalapot, amelynek bizony már alig volt kalap formája.

- Jobb volna egy kendő vagy fátyol, amivel bekötné Cilike a fejét, - dörmögött Dományi Attila, - az ilyen nagy kalap nem is való autóba.

- Nincs autó-fátyolom, - rebegte Cilike bánatosan és szörnyen röstelte ezt a dolgot.

- Tudja mit, - mondta Laci, - pár perc múlva Felsőkövesdre érkezünk, a jegyzőné ott jól ismerjük, kérünk tőle kölcsön egy kendőt vagy egy kis sapkát.

Cilike búsan bólintott. A kalapot már csakugyan nem lehetett föltenni.

Tíz perc múlva már ott voltak Felsőkövesden s megállottak a jegyzőék háza előtt. Természetesen a falusi gyerekek itt is visítózva, ordítózva vették körül a gépkocsit, de nem mertek közeledni, mert Dományi Attila őrt állott az autó mellett. Csak Cilike és Laci szaladtak be a jegyzőnéhez, aki megértve a dolgot, a legnagyobb készséggel bocsátotta Cilike rendelkezésére egész kendőkészletét, mert sportsapkája bizony nem volt. Hát nehéz volt a választás, az igaz. Volt egy nagy fekete hárászkendője, egy vastag, barna téli posztókendője és egy kis tarka, piros babos kretonkendője, amellyel nagytakarításkor szokta bekötni a fejét. Cilike, - mit tehetett egyebet, - kénytelen volt ez utóbbit választani s vérző szívvel kötötte be a fejét a piros babos kretonkendővel, amely valóban nagyon furcsán illet a fehér csipkés, díszes estélyi ruhához.

Most már zavartalanul haladtak s most már Cilike is jobban élvezte a szép utat. Azaz hogy csak élvezte volna, mert éppen szembetalálkoztak a csordával és Cilike sikoltva kapott a fejéhez:

- Jaj, a bika ha meglátja a piros kendőmet, mindjárt megvadul!

Dományi nevetve fordult vissza:

- Ne tessék félni! Majd keresztül vágunk rajta!

Azzal nekieresztette a gépet és sebes iramodással vágatott az úton. A tehenek riadtan menekültek jobbról-balról, a csordás dühösen pattogatott az ostorával, a tegnapi esőzéstől visszamaradt sár magasan fölfreccsent, be a kocsi, rá a Cilike fehér, csipkés ruhájára. Bizony akkora foltok estek raja, mint a tenyerem. De a tehéncsordán szerencsésen keresztüljutottak s félóra múlva már ott voltak Várfalván.

Cilike szörnyen restelte, hogy így kerüljön Máli néni elé, gyűrött, sáros, piszkos ruhában, tarka babos kendővel a fején. A falu elején megállottak tehát, hogy Cilike kissé rendbehozza a ruháját. Persze a falubeli gyerekek ismét odagyűltek köréjük s úgy látszik, a várfalvi gyerekek

még rakoncátlanabbak, vásottabbak voltak, mint a többiek, mert Dományi alig bírta őket távol tartani.

- Laci, - mondta Cilike mélabúsan, - én... én legszívesebben be sem mennék most Máli nénihez... Én... én igazán restellem... nézze milyen a ruhám... és a kalapom is...

Hát bizony elég siralmas állapotban volt minden. A kényes ízlésű Máli néni méltán megbotráncozott volna. Laci is tanácstalanul nézte a gyűrött sáros ruhát, a tollas kalap romjait s a kétes tisztaságú piros babos kendőt.

E pillanatban Dományi Attila nagyot kiáltott s egy suhanc után rohant, aki eszeveszetten futott előtte, Laci és Cilike csak néztek ámulva utána. Dományi eltűnt egy kanyarulatnál, de csakhamar ismét előkerült, lihegve, izzadtan.

- Három hatalmas nyaklevest adtam neki, - dohogott mérgesen, - de tizet is megérdemelt volna, ha csakugyan kihasította a gumit. Láttam a bicskát a kezében!

Azzal mit sem törődve egyébbel, leguggolt az autó mellé, aztán majdnem egészen bebújt alá, onnan hallatszott mérges kiáltozása:

- A gazember! A kötnivaló gézgáz! Csakugyan kilyukasztotta! Megrongálta! Megyek a bíróhoz! Becsukatom! Felakasztatom! Ma nem mehetünk tovább! Jó lesz, ha holnapig rendbe tudom hozni... Megyek és felpofozom!

Laci és Cilike csakhamar megértették ebből, hogy az a suhanc úgy megrongálta az autót, hogy ma nem mehetnek vele vissza! Nem maradt más hátra, mint szekeret fogadni s azzal indulni vissza azonnal, ha nem akarnak sötét este érkezni.

Máli nénihez most már be sem mentek, hogy ne teljék azzal is az idő, hanem hamarosan megfogadtak egy fuvarost, két sovány gebével s egy rázós csézával, arra kapaszkodtak föl ketten, míg Dományi Attila ott maradt Várfalván a beteg autóját gyógyítani s törvényt ülni a galád suhanc fölött.

*

Igy érkezett vissza Cilike Somkutra az első autó-kirándulásról, amelyre olyan büszke volt még csak egy rövid félnappal ezelőtt is. Két órai döcögés után a rázós kis csézán, gyűrött, tönkrement ruhában, kalap nélkül, kölcsönként kendővel a fején, úgy, hogy a nagy társaság, aki várta a kis kertkapunál, hogy miként fog diadalmasan berobogni, alig-alig ismert rá.

Mikor leszálltak a csézáról s nagy nevetve elmesélték kalandjaikat, Teréz néni fejcsóválva mondogatta:

- Na ne féljete, ti sem fogtok többet autón Máli nénihez menni! Jó lesz az öreg családi batár is!

VI. Paradicsom-befőzés.

Csöndes alkonyatkor együtt ültek a verendán Teréz néni és Cilike. Tünőben volt már a nyár, de nem látszott még sehol az őszi lehellete s a meleg, erős élettől forrott még minden.

Már több mint egy órája beszélgettek halkán, bizalmasan s Teréz nénin valami csendes megindultság vett erőt.

- Bizony, maholnap már elhagysz minket, Cilikém, - mondta végigsimítva Cilike bodros haját. - Még egy pár hét és haza kell menned és aztán ki tudja, mikor látunk ismét itt nálunk.

- Oh, Teréz néni, - felelte Cilike elérzékenyülve, - én ezentúl is minden nyáron eljövök ide, ha meg tetszik engedni!

- Azt aligha teheted meg, kis lányom, - mosolygott Teréz néni. - Az élet szólít téged, nem-sokára férjhez mégy s bizony az urad aligha venné jó néven, ha te heteket, hónapokat töltenél távol tőle.

- Én nem is úgy értettem, - sietett megjegyezni Cilike, - hanem Lacival együtt jönnénk el.

Teréz néni ismét mosolygott.

- Nagyon szívesen látlak mindig, mind a kettőtöket. De alig hiszem, hogy Laci öcsém majd hónapokra otthagyja az irodáját, hogy együtt nézze velünk az akác virágzását, meg segítsen paradicsomot befőzni. No, de majd eljöttök az ünnepekre, karácsonykor, húsvétkor, pünkösdkor. Azt kikötöm, hogy mindig nálam töltsétek.

- Jaj, Teréz néni lelkem, én azt hiszem, soha nem is fogok férjhez menni - sóhajtott most Cilike. - Anyuska egyáltalán nem említi leveleiben az esküvőt, a kelengyémet sem készítjük. Én azt hiszem, nem is veszi senki komolyan az egész dolgot!

- Ej, dehogy nem, - vigasztalta Teréz néni, - most már, hogy az inas-éveidet, illetőleg inas-heteidet itt nálam kitöltötted, kiállítom neked a bizonyítványt, hogy a gazdasszonykodást teljesen megtanultad, tudsz már egyedül is háztartást vezetni, sütni-főzni, szóval, hogy már elég érett vagy ahhoz, hogy maholnap férjhez lehet téged adni.

Cilikének felragyogott a szeme s menten Teréz néni nyakába borult.

- Igazán, édes Teréz néni! Jaj, de jó! Tessék ezt azonnal megírni anyuskának.

- Jól van, jól, - nevetett Teréz néni, - megírom szívesen. Csak még előbb száz üveg paradicsomot kell, hogy befőzzél, még pedig egyedül! Julcsa és Zsófi már leszedték a kertből az összes érett paradicsomot, holnap hozzá is kezdhetsz.

- Ezer örömmel, édes Teréz néni, - ujjongott Cilike. - Még ma este előkészítek mindent, kimosom az üvegeket, veszek hólyagpapírt, spárgát s holnap reggel korán fölkelek és egy-kettőre meglesz minden.

- Helyes, - mondta Teréz néni, - csak arra akarlak figyelmeztetni, hogy azokat a szűkszájú paradicsomos üvegeket könnyebb bedugaszolni és fehér szurokkal beszurkolni, mint hólyagpapírral lekötözni. Én mindig úgy szoktam.

- Akkor én is úgy csinálom, - jelentette ki Cilike készséggel s azonnal el is indult, hogy minden előkészületet megtegyen.

Nagy buzgalmában másnap egy kissé megzavarta az a körülmény, hogy Laci is megérkezett, egészen váratlanul.

Szerencsére akkor jött, mikor Cilike már a paradicsomfőzésen, kavaráson túl volt, csak éppen az üvegekbe kellett töltogetni és gőzben kifőzni az üvegeket.

- Majd én segítek, - ajánlkozott Laci, aki ott kuktáskodott a konyhában és gyönyörködve nézte a kipirult arcú Cilikét.

- Oh köszönöm, nem kell segítség, - mondta önérzetesen Cilike. - Az ilyesmit mindig én magam szoktam elvégezni.

Azzal oly erővel nyomta bele a dugót az egyik üvegbe, hogy az üveg összetört, a paradicsom kifolyt, rá a Cilike ruhájára, kötényére, sőt még a Laci kabátjára is került belőle,

- Hát mi már elevenen eljutottunk a paradicsomba, - nevetett Laci, de Cilike ugyancsak restelte a dolgot, Teréz néni meg mosolyogva, szólt oda Lacinak:

- Eredj be, öcsém, mert Cilike mindent fordítva fog csinálni, amíg te is itt vagy a konyhában.

Laci szót fogadott Teréz néninek, Cilike pedig sietve megmosakodott, tiszta kötényt kötött maga elé s aztán folytatta tovább a gazdasszonykodást. Egy kis szúró fájdalmat érzett a tenyerében, de nem is hederített rá, csak sietett gyorsan, hogy minél hamarább készen legyen mindennel.

Az üvegeket jó erősen bedugaszolta, aztán fehér szurokkal beszurkolta, majd széna közé egy nagy fazékba berakta valamennyit, félig teletöltötte vízzel a fazekat, a Julcsa segítségével föltette a tűzhelyre s aztán mint ki dolgát jól végezte, rábízta Julcsára, hogy ha a víz egy negyedórát forrt, vegye el a fazekat a tűzről s hagyja kihűlni.

Azzal beszaladt a szobájába, újra megmosakodott, megfésülködött, fölvette a legcsinosabb ruháját s frissen, vidáman, rózsás arccal sietett ki a verandára, hol Laci Teréz néniékkal beszélgetett.

Ott volt Gyárfásné is a két leányával, Gizivel és Erzsikével és Teréz néni éppen dicsekedve jelentette ki nekik, hogy Cilike ma tette le a vizsgát a gazdasszonykodásból, egyes-egyedül végezte az egész paradicsombefőzést, még pedig olyan ügyesen, hogy most már igazán megkapja a bizonyítványát, hogy már teljesen nagy leány. És jutalmul harminc üveg paradicsom az övé lesz, az új háztartása számára,

Cilike túlboldogan irult-pirult örömeiben, de még egy félóráig sem élvezhette a dicséreteket, amellyel mindenfelől elhalmozták, mikor egyszerre csak a Julcsa szakácsné dült arccal rohant ki a verandára.

- Tessék csak jönni, Cilike kisasszony - kiáltott vészajtósló hangon, - Én nem tehetek róla, hogy mi történt. A szurok befolyt, a paradicsom kifolyt...

Cilike esze nélkül szaladt ki a konyhába és rosszat sejtve sietett utána Teréz néni is. Hát bizony nem éppen a legépületesebb látvány tárult szemök elé.

Cilike ugyanis nagy buzgalmában és sietségében előbb beszurkolta az üvegeket s aztán tette föl gőzölni. Természetesen a forró gőzben a szurok megolvadt, a dugók, miután nem voltak eléggé belenyomva, kiestek, a szurok befolyt a paradicsomba, lefolyt az üvegek szélén, a paradicsom meg kifolyt...

Nagyon, nagyon siralmas látvány volt...

Cilike egy pillanatig megdöbbenve, sóbálvánnyá meredve bámult a pusztulásra maga előtt, aztán, - mit tehetett egyebet, - sírva fakadt.

Sajgott a tenyere is, amelybe valószínűleg egy kis üvegszilánk ment bele, de fájt a szíve is, hogy így pórul járt megint, Teréz néni nevetve vonta magához a síró kis leányt.

- No ne ijedj meg, Cilike, - vigasztalta, - úgy látszik, nem sikerült a főpróba. Azért ne sírj, van még paradicsom a kertben.

- Meg az én kabátomon is, - kiáltott nevetve Laci, aki természetesen szintén utánuk jött, hogy lássa mi történt.

Ez már több volt, mint amennyit Cilike el tudott viselni. Gyors visszavonulást rendezett, befutott a szobájába és ott, a Gizike és Erzsike résztvevő keblén, akik annyira megértették őt, sírta ki a bánatát...

VII. Meleg fogadtatás.

A minapi balul sikerült paradicsombefőzésnek sokkal komolyabb következményei lettek, mint akkor valaki sejtette volna. Ugyanis Cilike tenyerébe egy kis üvegszilánk hatolt be, mely egy kissé szúrta ugyan, de akkor semmi fontosságot nem tulajdonított neki.

Éjjel azonban annyira sajgott és fájt a keze, hogy nem tudott aludni, másnapra megdagadt, megtüzesedett, a tenyere olyan volt, mint egy nagy vörös alma s a tüzesség szemlátomást terjedt a karján fölfelé.

Teréz néni megijedt, Cilike is megijedt. Elhívták az orvost. Szörényi doktor, akit Cilike hajdan - ha még emlékeznek reá - vasúti betörőnek nézett, azután meg ideáljának tett meg, mindíg szívesen eltréfálgozott a kis leánnyal, akit érdemes volt tréfásan bosszantani, mert alaposan tudott bosszankodni s hamar elhitte, amit mondtak neki.

A doktor úr csak megcsóválta a fejét, mikor meglátta a Cilike kezét.

- No hát ezt alaposan megcsinálta, Cilike kisasszony! Azonnal jeges borogatást kell rátenni. Most pedig tartsa szépen, amíg az üvegszilánkot kiveszem belőle.

Cilike tartotta ugyan, de azért kiáltozott, ahogy a torkán kifért, mert bizony meglehetősen fájt ez a kis operáció, Cilike meg olyan gyáva volt, mint egy nyúl.

- Most aztán tessék jeges borogatást rátenni, - mondta a doktor, mikor készen volt s Cilike könnyek közt fuldokolva feküdt a dívánon. - De hát ne sírjon úgy, kis leány, hiszen már nincs semmi baj!

- Borzasztóan fáj, - nyögte Cilike. - Oh, doktor úr kérem, vajjon nem kell-e majd levágni a kezem?

A doktor elnevette magát.

- Biz' az meglehet, - mondta tréfásan, - de azért ne búsuljon, félkézzel is főzhet majd Lacinak jó paradicsommártást!

Cilikének azonban nem volt kedve nevetni. Nagyon sajgott a keze s elszörnyedt arra a gondolatra, hogy hátha csakugyan le kell majd vágni a kezét. Oh, ő hallott és olvasott elég olyan esetről, hogy még csekélyebb ok miatt is vérmérgezést kap az ember s akkor le kell vágni a kezét vagy a lábát...

Hát az borzasztó lehet!... Egy félkezű menyasszony! Mit mondana Laci hozzá? Lehet, hogy nem hagyná el, lehet, hogy mégis elvinné feleségül, de vajjon neki szabad volna-e ezt az áldozatot elfogadni? Hiszen még zongorázni sem tudna, a ruháját sem tudná bekapcsolni, még az ételt is föl kellene neki vágni...

Ezen aztán úgy elérzékenyedett Cilike, hogy még keservesebb sírásra fakadt. Lehet, hogy egy kis láza is volt, azért látott mindent olyan túlzottan sötét színben, de megsiratta magát már előre, mint szegény nyomorékot. Elhatározta, hogy Lacitól semmiesetre sem fogadhatja el azt az áldozatot, hogy egész életén át egy félkezű asszonyhoz legyen kötve, aki még zongorázni és kézimunkázni sem tud többet...

Miután pedig Cilike elhatározásait rendesen azonnal meg is szokta valósítani minden hosszabb fontolgtatás nélkül, most is gyorsan az íróasztalhoz ült s ceruzával hamarosan egy hosszú, érzékeny levelet írt Lacinak.

Szerencsére a balkeze fájt, a jobbal tehát, ha kúsza betűkkel is, de meg tudta írni, hogy a sors szomorú végzése folytán ő kénytelen visszaadni a szavát, mert nem tartja összeegyeztet-

hetőnek a lelkiismeretével, hogy egy olyan áldozatot fogadjon el tőle, amelyet később talán megbánna... Igaz, hogy vérzik a szíve s a könnyeivel áztatja íme ezt a papírost is, de a jó Isten majd csak megkönyörül rajta és hamarosan megszabadítja földi kínjaitól. Igen, érzi is már, hogy nemsokára vége lesz, hiszen annyira fáj már a keze, hogy ezt sokáig úgysem lehet kibírni... Azért Laci csak jöjjön a temetésére, hogy ha már nem is vőlegénye többet s egy szál virágot tegyen a koporsójára...

Aztán megcímezte, leragasztotta a levelet s Jankó és Duci, akik Cilike levelezését közvetíteni szokták, elrohantak a levéllel a postára.

Közben pedig Teréz néni behozta a jeget, ágyba fektette a kis leányt, aki reszketett a láztól és az izgatottságtól s addig rakta a jeges borogatást a kezére meg a fejére s itatta limonádéval, herbateával, míg Cilike szépen lecsendesedett, mosolygott és elaludt.

*

Lehet azonban képzelni, hogy Laci, aki két nappal ezelőtt friss egészségben és jókedvűen hagyta ott a kis menyasszonyát, milyen érzelmek közt olvasta másnap ezt a ceruzával írott, kúsza, kissé zavaros levelet, amelynek minden során meglátszott, hogy a legnagyobb izgatottságban íródott.

- Itt valami nagy baj történt, - mondta magában megrettenve s aztán nem sokat gondolkozott, hogy mit tegyen, sürgönyözzön-e vagy írjon, vagy elmenjen a Cilike szülőihez, tanácskozni velők, hanem felugrott az íróasztalától s úgy ahogy volt, sietett ki az állomáshoz, hogy a legelső vonattal Somkutra utazzék!

Éppen csak annyi ideje volt, hogy felugorjon a gyorsvonatra, amely este érkezett Somkutra s bár a gyorsvonat meglehetősen gyorsan szokott haladni, Laci mégis úgy érezte, mintha csigák vontatnák a vonatot. Repülni szeretett volna, annyira aggódott és töprengett s százszor is újra és újra átolvasta Cilike levelét, amelyet sehogysem tudott megérteni, csak azt sejtette, azt érezte ki belőle, hogy valami nagy baj van, hogy az ő édes kis menyasszonya szenved, sír és valamitől nagyon fél...

Nyolc óra elmúlt már, mikor a somkuti állomástól behajtott a Teréz néniék háza elé. A kerítésen innen megállította a kocsit s aztán gyalog sietett a kertkapun át be az udvarra, föl az oszlopos tornácra s az ebédlőn keresztül ki a verandára, ahol lámpa égett s ahonnan hangokat hallott.

A verandán az asztal mellett ült Cilike és körtét evett. Gyárfás Erzsike és Gizike is ott ültek s szintén körtét ettek. Mind a három leánynak a köténye is tele volt körtével s Cilike éppen most próbálta megfejtetni azt a nehéz feladatot: miként lehet egyszerre enni is, nevetni is, beszélni is.

Amint meglátta az ajtóban Lacit, meglepetésében, örömeiben nagyot kiáltott s felugrott. A körték szertegurultak kötényéből, egy falat körte lecsúszott a torkán, amitől úgy elkezdett köhögni, hogy szólni sem tudott, mire Erzsike hamar odaszaladt s jól hátbaütögette, hogy meg ne fulladjon. Erre kibujtak az asztal alól Jankó és Duci, akik eddig ott csendesen meglapulva szintén körtét majszolgattak s miután azt hitték, hogy valami új játék kezdődik, ők is hátbaütögették sorra mindegyiket.

Egy pillanat alatt olyan nevetés, kiáltozás és püfölgetés kerekedett, hogy Teréz néni esze nélkül szaladt ki a szobájából.

- Mi történik itt, gyerekek? - kérdezte csodálkozva. - Nini, Laci öcsém, hát te hogy érkeztél meg ilyen váratlanul?

- Cilike felbontotta az eljegyzését velem, meg haldoklik, hát eljöttem a temetésére, - nevetett Laci túlboldogan, hogy nincs semmi baj, míg Cilike pirulva, restelkedve sütötte le a szemét.

- Bizony, tegnap még azt hittem, hogy le kell vágni a kezem, úgy fájt, - mondta, kissé zavar-
tan nézegetve a tenyerét, amelyen nem látszott egyéb, mint egy vékony, vörös csík. - Igazán
csoda történt, hogy ilyen hamar meggyógyult!

- No, hála Istennek, csak hogy nincs semmi baj, - nevetett Laci. - Alaposan rámijesztett, azt
mondhatom, de máskor nem fogok felülni magának. Most azonban legyen szíves, kedves
Cilike és adjon egy kis vizet, hogy megmossam a kezemet, mert csak úgy tintás ujjal szalad-
tam el az íróasztalom mellől.

Cilike készséggel vezette be Lacit a fürdőszobába s miután bántotta a lelkiismeret, hogy így
ráijesztett a vőlegényére, nagyon kedves akart hozzá lenni és sajátkezűleg eresztette meg a
fürdőkád fölött a csapot, hogy Laci megmossassa a kezét.

A következő pillanatban nagyot kiáltottak mind a ketten s nyakig ázva, lucskosan, vizesen,
prüszkölve, köhögve ugrottak ki a fürdőszobából.

Cilike ugyanis tévedésből a zuhany csapját nyitotta meg s amint mind a ketten a fürdőkád fölé
voltak hajolva, olyan zuhanyt kaptak a nyakuk közé, hogy hirtelenében azt sem tudták, merre
fussanak.

- No, Cilike, maga ugyan meleg fogadtatásban részesít engem, - nevetett Laci, arcát, fejét,
nyakát törülgetve, míg Cilike a megdöbbenéstől majdnem sóbálvánnyá meredve állt ott,
miközben hajáról csepegett a víz.

A kiáltozásra, nevetésre beszaladtak a többiek is és Teréz néni összecsapta a kezét a látvány-
ra, amely szeme elé tárult.

- És ez egy menyasszony! - kiáltotta és nevetve mutatott Cilikére. - Oh, Cilike, Cilike, hiszen
te veszélyezteted a vőlegényed életét! No, ne félj, dehogy engedünk még férjhez menni!
Eredj, eredj, törülközz meg és öltözz át!

Cilike búsan vonult vissza szobájába s miközben átöltözött, folyton azon tűnődött: miért is
történik vele mindegyre valami olyan furcsa baleset?

VIII.

A darázsfészek.

Eltelt az idő, a Cilike „mashetei”, miképpen Teréz néni mondogatta, véget értek s Cilikének,
aki Teréz nénitől tanult sütni, főzni, gazdasszonykodni, hazafelé kellett készülődni.

Szó sincs róla, nagy örömmel készülődött, hiszen otthon várta Laci, a vőlegénye. De egy kissé
mégis töprengett, tűnődött. Vajjon édes anyja elég érettnek fogja-e már találni, hogy most már
igazán komolyan vegye a menyasszonyságát? Vajjon hozzákezdenek-e már végre a kelengye
elkészítéséhez! És ki fogják-e tűzni az esküvő idejét is?

Vagy még mindig csak kis lánynak fogják tekinteni, akinek még mindig tanulni, érni kell?

Persze, persze, ha nem történne vele többé soha semmi baleset, akkor mindjárt elhinnék róla,
hogy csakugyan nagy lány. Meg kellene komolyodnia, ügyesednie, semmiféle szélességet
többet nem volna szabad elkövetnie.

Cilike nagyot sóhajtott.

Hej, ha az olyan könnyű volna! Hiszen soha sem jószántából teszi! Akarattal még soha sem követett el semmi szelességet; csak a gonosz sors, a kaján véletlen okozza mindig az ő szomorú baleseteit...

De ezentúl igazán óvatosabb lesz. Legalább most, ezekben az utolsó napokban vigyázni fog arra, hogy ne érje semmi baleset, ne kövessen el semmi olyast, amiből arra lehetne következtetni, hogy bizony még mindig csak - Cilike.

Nem is történt semmi, - a legutolsó napig...

*

Erzsike és Gizike nagy búcsú-ünnepélyt rendeztek a Cilike tiszteletére.

Meghívták az összes ismerőst, leányokat és fiatal embereket, még pedig kerti-mulatságra.

A nagy diófa alatt terítettek meg uzsonnára, gyönyörűen feldíszítették az asztalt mezei virággal, pipacssal, búzavirággal, sárgakelyhű margitvirággal. Egész délelőtt sütöttek, főztek a konyhán, háromféle tortát is készítettek s jegeskávét meg fagylaltot.

A ház előtt volt egy nagy tisztás, arra a bácsi egy szekér finom fővényt hordatott s jól meghengereltette; ott fognak majd táncolni. Azt is megengedte, hogy a falusi malacbandát elhívják, hadd legyen cigányzene is!

A leányok úsztak az örömben, boldogságban.

Öt órára már mind egybegyűltek a vendégek s páronként, csoportonként összeverődve sétáltak a kertben.

- Jöjjetek, megmutatom, milyen gyönyörű asztalt terítettünk, - mondta Cilike három fiatal leánynak, akik a szomszéd faluból kocsiztak át a mai mulatságra.

A leányok kellő bámulattal adóztak a szépen feldíszített asztalnak s különösen az tetszett nekik, hogy mindenkinek a terítékére oda volt téve a névjegye s egy kis virágbokréta.

- Jaj, de mennyi itt a darázs! - kiáltott fel egyszerre az egyik leányka, Konrád Klárka s ijedten kezdte hessegetni az ide-oda röpködő darazsakat.

- Ne bánts, - szólt reá a másik, Kovács Juliska, a jegyző leánya, - csak a mézre és édességre gyűltek ide. Ha ügyet sem vetsz rájuk, nem bántanak, de ha hajszolod őket, megharagusznak és megcsípnek!

- Jaj, de én le nem ülök ide, - kiáltott Klárka - én félek tőlük!

- Azt hiszem, darászfészek van itt valahol közel, - mondta a harmadik leány, Geréb Márta, az uradalmi bérlő leánya, - keressük csak meg.

Csakugyan, hamar meg is találták a darászfészket nem messze az asztaltól, egy odvas hársfa tövében.

Klárka sikoltva ugrott félre.

- Jaj, én haza megyek! Jaj, én úgy félek a darazsaktól!

- Ugyan, legyen eszed! - nevetett Cilike. - Falusi leány, létedre csak nem ájuldozol és ijedezel egy pár szegény kis darásztól. Hiszen nem esznek meg. De tudod mit? Hogy egészen nyugodt légy, majd én egy seprűvel szétverem őket, hogy hírmondónak sem marad belőlük egy sem!

- Azt nem tanácsolom, - kiáltott utána Juliska, de Cilike már nem hallotta. Futott be a házba, egyenesen a konyhába s a másik percben már egy nagy cirokseprűvel fölfegyverkezve szaladt vissza.

Éppen akkor jött az egész társaság a kert tulsó feléből arrafelé s el nem tudták képzelni, miért szaladt Cilike mint a szélvész, harciasan lobogtatva kezében a cirokseprűt.

- Ne bántsд őket, - kiáltott még egyszer Juliska.

De Cilike meg akarta mutatni hősiességét, bátorságát.

- Agyonütöm őket egy csapásra, - nevetett vígan s a seprűvel vitézül hadonászva, teljes erejével csapott bele a darázs-fészekbe, kétszer-háromszor is egymásután.

Többször azonban már nem lehetett.

A megbolygatott darazsak egyszerre kitódultak a fészekből s haragos zúgással keringtek ide-oda és csaptak le arra, akit hamarabb értek.

- Fussunk! - sikoltott Juliska s megragadva a Márta kezét, esze nélkül rohant el.

Klárka már jóval azelőtt elfutott s futott most már Cilike is, kezében görcsösen lobogtatva még mindig a seprűt.

- A darazsak! A darazsak!... - sikoltoztak a leányok s az egész nagy társaság rögtön megértve a helyzetet, szintén futásnak eredt.

Szerteszét szaladtak nevetve, sikoltozva, ki erre, ki arra, csak Cilike nem nevetett, mert megbotlott egy göröngyben s a seprűt kiejtve kezéből, beleesett egy virágágyasba az árvácskák és nefelejcskek közé.

Utól is érte néhány darázs a szegény kis bűnöst s jól összecsípték, elég lovagiatlanul éppen az arcát és a nyakát. S bizony mi tagadás, Cilike úgy meg volt rémülve, hogy sírva szaladt be a szobába.

*

A kerti ünnepélynek alaposan vége szakadt.

A megbolygatott, haragos darazsaktól két napig sem lehetett a kertbe menni, a szépen megterített asztalhoz nem ülhetett le senki, alig tudták a cselédek behordani az egész készletet s táncolni sem táncolhattak künn a szabadban, csak bent a szobában.

Cilike azonban nem táncolt. Feküdt a szobájában, a diványon és sírt és rakta a vizes borogatást a pirosra dagadt orrára és arcára.

És hallgatta a Teréz néni korholását, aki fejét csóválva mondogatta:

- No, ne ijedj meg, örülj, hogy ennyivel megmenekültél. Jobban is helybehagyhattak volna a darazsak. De úgy látszik, tisztelték benned a nagy leányt és a menyasszonyt!...

De ez még mind semmi. Nagyobb szomorúság volt az, hogy másnap, mikor hazaérkezett, a vasútnál várta anyuska, a fiúk és Laci, egy nagy rózsabokrétával és az orra meg az arca még mindig vörös volt és dagadt.

Természetes, hogy azonnal észrevették és Cilikének el kellett mesélnie legújabb hőstettét.

És akkor anyuska odafordult Lacihoz és nevetve mondta neki:

- No lássa, Laci, úgy-e, hogy igazam volt! Ne is beszéljünk most még jó hosszú ideig az esküvőről, hiszen ez a Cilike még igazi kis leány!

És Cilike feje szomorúan konyult le és elrejtette vörös orrát a rózsabokrétába, melyet görcsösen szorongatott a kezében. És ott magában, a szíve legmélyebb rejtekében, ahol nem lakott más, csak az igazság és az őszinteség, azt gondolta, de csak csendesén és egy világért ki nem mondta volna ezt hangosan:

- Bizony, igaza van az én anyuskámnak! Még mindig nem vagyok nagy leány!...

IX. Cilike megmentője.

- Cilike, siess már! El fogsz késni!

- Megyek már anyuskám!

Cilike sóhajtva tette le a könyvét, - egy érzelmes német regényt olvasott, - aztán felöltözködött s köszönt édes anyjának.

Sietve futott a kerten át, végig a kis uccán, hogy idejében érkezzen a kis vicinális állomáshoz, amely pont tízkor indult a város felé.

Cilikék egy kis telepen nyaraltak, negyedóránnyira a várostól s onnan járt be Cilike néha, ha valamire szüksége volt bevásárolni, vagy ha Ilussal akart találkozni. Mostanában különösen sok megbeszélni valója volt Ilussal, mert Laci pár hétre elutazott s már három nap óta nem írt még egy képeslevelezőlapot sem...

Ezen bőven ráért Cilike töprengeni, mert mostanában nagyon sok szabadideje volt. A kelengyevarráshoz még nem akarta az édes anyja, hogy hozzákezdjenek s így Cilike az idejét főként olvasással töltötte. Bár édes anyja a házimunkába is befogta, mégis nagyon sokat olvasott, még pedig azon a címen, hogy a német nyelvben gyakorolja magát, csupa érzelgős, német regényeket.

Most is a napernyőbe rejtve vitte magával azt az érdekesítő regényt, amelyben egy arany-szőke hajú grófkisasszonyról volt szó, akit szilaj paripája egy mély szakadék felé ragadt, de az utolsó pillanatban előugrott egy daliás, napbarnította arcú ifjú, erős kézzel megragadta a megvadult paripa zablóját és megmentette a grófkisasszony életét és a grófkisasszony hálából kezével akarta megjutalmazni az ifjút, aki nem volt más, mint egy kiváló tehetségű festőművész, de a kegyetlen szülők nem akartak beleegyezni a házasságba...

- Vajjon mi lesz velők! - sóhajtott magában Cilike s alig várta, hogy a vonaton ülve tovább olvassa az érdekes történetet. - Istenem, hogy nem történik velem sohasem ilyesmi, - fűzte aztán tovább gondolatait, - az én életem olyan szürke, olyan egyhangú, olyan unalmas... Pedig tizennyolc éves vagyok már és menyasszony...

E pillanatban Cilike tizennyolc éve és mélabús gondolatai dacára úgy kezdett futni végig az uccán, ahogy csak birt. Ugyanis messziről meglátta a vicinalist közeledni s tudta, ha nem éri idejekorán el, egy félóráig kell várakoznia a következő vonatra.

Futott, futott lélekszakadva s nem látta meg, amit pedig jó lett volna meglátni.

Körülbelül száz lépésnyire az állomástól két suhanc állott egy bokor mögé elrejtőzve s vihogva, egymást lökdösve lesekedtek ki az útra.

- Most jön egy, - súgták egymásnak. - Meglátod, ez éppen nekimegy!... Még szalad is! Nagyszerű lesz!... Most mindjárt belepottyant! Zsupsz!... Ujjé... hahaha!...

A következő pillanatban Cilike egy nagyot sikoltott, a napernyője jobbra repült, a könyve balra repült, a kalapja hátracsúszott, ő meg térdig belesüppedt egy gödörbe, amely ott volt az út szélén ügyesen betakarva ágakkal, fűvel, falevelekkel.

Cilike hangos kiáltására harsogó kacaj volt a felelet. Valóban komikus látvány is volt a hadonászó, kapálózó kis lány, aki mindenképpen ki akart evickélni kellemetlen helyzetéből, de nem birt, mert a gödör feneke agyagos, sáros volt s olyan vendégmarasztóan tapadt a cipőjéhez, hogy sehogy sem bírta kihúzni.

Minél jobban kapálózott Cilike, annál jobban nevettek ott a bokor mögött. A vicinális meg sípolva, tüszkölve közeledett az állomáshoz. Még egy perc és elkésik.

Cilike már éppen négykézláb akart kimászni, ekkor egy erős kéz nyúlt a hóna alá s egyszerre kiemelte a gödörből. Valaki meg gyors iramodással ugrott a bokor mögé s piff-paff, egy pár hangos pofon csattanása hallatszott, aztán még hangosabb bögés harsant föl s a két suhanc eszeveszett vágatással rohant árkon-bokron keresztül, ki az országútra.

Valaki még egy darabig futott utánuk hangosan kiáltva:

- Te, kisebbik, te vöröshajú kis gazember, állj meg, te még csak egy pofont kaptál, még eggyel tartozom neked!...

De a kis vöröshájúnak volt esze, hogy nem állt meg, hanem ha lehet még gyorsabban szedte a lábait s egy perc múlva már el is tűntek mind a ketten a szemhatárról.

Üldözőjük pedig visszafordult s homlokát törülgetve állt meg Cilike előtt.

- Remélem, nem ütötte meg magát, kedves kisasszony? Ez a két haszontalan imposztor egy gödröt ásott itt, befedték faágakkal s aztán lesték, hogy ki fog beleesni!... No de megkapták a magukét. Nem lesz még egyszer kedvük ilyen rossz tréfára!

Cilike valósággal kábult volt; oly hirtelen zúdult reá ez a sok esemény, hogy azt sem tudta mit mondjon. Csak állt ott egy helyben és igazgatta a haját, ruháját és zavartan mosolygott.

Annál beszédesebb volt a férfi. Udvarias készséggel szedte össze a széthullott kottákat, a napernyőt, amelyből kiesett a könyv s még egy kis zsebtükröt is tartott Cilike elé, hogy megigazítsa a kalapját és zilált fürteit.

- Erről a vonatról már szerencsésen lekéstünk, - nevetett, kalapját lengetve a vonat felé, amely éppen most robogott tova. - Sebaj, félóra múlva indul a másik. Remélem, nem sietős a dolga, kisasszony! Engedje meg, hogy bemutassam magam. Bertalan Gyula doktor vagyok. Menjünk az állomáshoz, a váltóór ott majd letisztítja a cipőit is.

- Jesszusom! Így be sem mehetek a városba! - kiáltott Cilike nevetve is, bosszankodva is. - A ruhám is sáros lett. Azt hiszem legjobb lesz, ha haza megyek!

Indulni akart, de egyszerre keservesen jajdult föl.

- A lábam! - kiáltott ijedten. - Nem tudok járni!... Azt hiszem eltört a lábam!

A doktor úr hirtelen megkapta a Cilike karját, mert azt hitte elesik.

- Dehogy tört el, - nyugtatta meg, - hiszen akkor reá sem tudott volna állani. Valószínűleg csak megrándult. De mindenesetre jó lesz hazamenni és megvizsgálnia. Tessék jól a karomra támaszkodni, ha megengedi, majd én hazakísírem. Így tud-e járni? Vagy inkább hozzak egy kocsit?

- Nem, köszönöm, - rebegte Cilike egészen megilletődve ennyi szívességtől, - itt lakunk közel. Odáig csak el tudok valahogy menni. Anyuska nagyon megijedne, ha látná, hogy kocsival visznek haza.

- Hát csak tessék jól reám támaszkodni. Majd így megfogom a karját, így jobban tud menni. Szerencsére éppen orvos vagyok s ha megengedi, mindjárt meg is fogom vizsgálni. Nem hiszem, hogy komolyabb baj volna. A kedves mamát megnyugtathatjuk, semmi ok sincs az ijedtségre. Azt a két kölyköt pedig fel fogom jelenteni.

Bizony a Cilike édes anyja mégis nagyon megijedt, mikor egyszer csak látta Cilikét besántikálni a kapun, egy idegen úr karján. Mikor megtudta, hogy mi történt, gyorsan lefektette Cilikét a dívánra s a doktor úr megvizsgálta a lábát.

- Nincs semmi baj, - nyugtatta meg aztán az aggódó édes anyát. - Kissé megrándult a bokánál. Hidegvizes borogatást kell rátenni. Pár nap alatt helyre jön.

- Nagyon kérem, kedves doktor úr, látogasson meg holnap is, - mondta Ilosvayné. - Mindaddig, míg teljesen meggyógyul Cilike. Háttha mégis valami komplikáció állana be.

- Nagyon szívesen eljövök, - felelt a doktor úr. - Ugyis van még négy betegem itt a telepen. De biztosítom, aggodalomra nincs ok.

Aztán elbúcsúzott a doktor úr, Ilosvayné mégegyszer megköszönte minden szívességét s Cilike nagyot, mélyet sóhajtva dőlt hátra a díván párnájára. Szemét lehunyta s úgy próbálta rendezni gondolatait. Hiszen ez egy valóságos regény volt, amit ő ma átélt! Majdnem éppen úgy történt minden, mint Hilda grófnővel a német regényben. Ő is veszedelemben forgott... őt is megmentette egy idegen ifjú... Igaz, hogy nem szilaj paripa ragadta el, hanem egy agyagos gödörbe esett bele... És nem daliás festőművész volt az ifjú, hanem egy doktor.

Ifjú?... Cilike egy kissé gondolkozóba esett. Tulajdonképpen nem volt tisztában vele, hogy fiatal ember-e a doktor úr vagy idősebb férfi. Fiatal lányok szokása szerint nem tudta megítélni első látásra az életkort. És a daliás termete?... Istenem, úgy rémlett neki, mintha egy kissé pocakos lett volna és nem is olyan nagyon magas, mint az egy regényhőshöz illik...

De hamarosan elhesegette magától ezeket a kételyeket. Nem, ez rút hálátlanság volna a „megmentője” iránt. Az ő lovagja a legszebb, a legdaliásabb, a legnemesebb, a legkülönb fiatal ember a világon - és neki, Cilikének tulajdonképpen kötelessége volna őt a kezével megjutalmazni...

Ebbe a gondolatba aztán belelovalta magát Cilike, regényes fantáziája úgy kiszínezte a dolgot, hogy délután, mikor Ilus meglátogatta s ő elbeszélte neki a nagy eseményt, majdnem a doktor úr menyasszonyának érezte magát.

Leírása szerint Bertalan Gyula a világ legszebb, legvitézesebb, legdaliásabb fiatal embere volt, aki valósággal a halál torkából mentette ki Cilikét s a két gonosztevőt oly elszánt bátorsággal üldözte, mint egy igazi középkorbeli vitéz lovag. Lehetetlen első látásra azonnal bele nem szeretni az ilyen kiváló ifjúba s ő, Cilike, érzi is, hogy talán tudná is szeretni, kötelessége is volna szeretni, ha adott szava és a szíve nem kötné már máshoz.

Istenem, vajjon milyen bonyodalom fog ebből keletkezni?... A szíve és a kötelessége összeköztetésbe jönnek... bizonyára Laci sem akar majd lemondani... mi lesz ebből... vajjon mi lesz ebből?...

Ilus mélységesen meg volt hatva az esettől s kijelentette, hogy Cilike rá mindig számíthat, ő jóban-rosszban mellette fog állani mindig s holnap délelőtt is el fog jönni, hogy megismerkedjék a doktor úrral és megköszönje neki legjobb barátnője megmentését...

Másnap délelőtt el is jött Ilus, a kíváncsiság hozta és eljött a doktor úr is, vidám, hangos szóval kívánva jó reggelt. Amint belépett az ajtón és levette a kalapját, a két leány hirtelen egymásra nézett. Az Ilus szemében csodálkozó kérdés volt, a Cilikéében meg egy kis röstelkedés és nagy meglepetés...

A doktor úr ugyanis egészen kopasz volt. Körülbelül harminckilenc-negyven éves lehetett s kissé elhízott természetével, rövidre nyírt barna szakállával, kopasz homlokával, hangos, vidám beszédével és barátságos, mosolygó szemével semmiképpen sem hasonlított egy középkori lovaghoz. Sokkal inkább egy középkorú, jólelkű doktor bácsihoz...

Cilike nagyot nyelt, ő tulajdonképpen csak most vette szemügyre a „megmentőjét” s egyszerre keserű csalódást érzett a szívében. De azért nagylelkűen elhatározta magában, hogy nem lesz hálátlan. Hiszen a külső igazán nem határoz semmit.

A doktor úr megvizsgálta a lábát, meg volt elégedve a haladással s aztán egy darabig vidáman elbeszélgetett még Ilosvaynéval és a két leánnyal.

- Igaz, - mondta búcsúzás közben, - majd elfeledtem mondani, holnap délelőtt nem jöhetnek. Ha talán fájdalmai lennének Cilike kisasszonynak, tessék délután telefonálni értem. A legkisebbik leányom vizsgájára megyek. Ez az első vizsgája és sírva fakadna a gyerek, ha engem nem látna ott.

- Hány éves a kis lány? - kérdezte nyájasan Ilosvayné, aki nagyon megbarátkozott a kedves modorú doktorral.

- Hét éves, - felelt a doktor úr. - Az ötödik és az utolsó az orgonasípban. A legnagyobbik már tizenéves kamasz, negyedik gimnazista, a legkitűnőbb tanuló az egész osztályban. Különbözik mind jó gyerekek, az Isten tartsa meg őket, pedig a feleségem ugyancsak kényezteti őket, de én annál szigorúbb vagyok.

Mosolygó arcáról ugyan le nem lehetett volna olvasni a szigorú apát és mosolygott Ilosvayné is. Ilus pedig éppenséggel hangosan fölnevetett. Csak Cilike hanyatlott hátra a díványon szó nélkül, vérvörös arccal. Érezte, hogy nagyon nevetségessé vált Ilus előtt - és önmaga előtt is. Fellegekbe járó, regényest hajszólo képzelete egyszerre nagy zökkenéssel zuhant le a józan valóság, a mindennapi élet mesgyéjére s még örülhetett, hogy ezúttal csak ilyen kicsiny volt a kiábrándulása...

X.

A szénaboglyában.

Azon a kis telepen, ahol Cilikeék nyaraltak, egy nagy rét is tartozott a nyaralóhoz.

Ez a rét volt a Cilike legkedvesebb sétahelye. Annyi mezei virág termett ott, hogy csak úgy dúsult benne. Mindennap szedett egy nagy bokrétára valót.

Voltak szép erdélyi kancsói, torockói, korondi, tarka virágos, égetett agyagkorsói, azokba helyezte el a nagy mezei virágbokrétákat s ez olyan jól illett a nyaraló oszlopos verandájára, a magyaros stílusú ebédlő pöstyéni varrottasterítővel borított asztalára, meg a Cilike kis leány szobájába, amelynek fehérre lakkozott fenyőfa bútorait mind ő sajátkezűleg festette, lakkozta be, fehér mollfüggönyeit maga szabta, varrta és szögezte fel.

Meg kell adni, hogy Cilike az ilyesmiben nagyon ügyes volt. Sok ízlése, találékonysága s eredeti ötletei voltak s mindig volt türelme és kitartása meg is valósítani az ötleteit. Természetesen csak a legegyszerűbb eszközökkel és nagyon takarékosan, mert bizony sok zsebpénzt nem kapott Cilike s annál sokkal jobban szerette szüleit, semhogy felesleges kiadásokkal akarta volna megterhelni.

De éppen az volt a művészet és az ügyesség, hogy mindig csak a meglévő dolgokat használta föl és rendezte el ízlésesen, ügyesen.

Igy az egyszerű kis nyaralót is néhány piros kreton dívánpárnácskával, kalotaszegi meg pöstyéni varrottassal, fehér battiszt és tarka mosófüggönyökkel, meg korondi és torockói korsókba elhelyezett mezei virágbokrétákkal olyan kedvessé, olyan otthonossá tette, hogy Laci, mikor vasárnaponként kirándult hozzájuk, nem győzte dicsérni.

Ez a dícséret büszkévé és boldoggá tette Cilikét s megfogadta, hogy majd a saját otthonukat is éppen úgy fogja gondozni és díszíteni s otthonossá, kedvessé és barátságossá tenni.

De mikor lesz az, hej, mikor lesz az!...

Sem anyuska, sem apuska nem emlegették soha az esküvő idejét s ha Laci néha szóba is hozta, csak azt mondták rá: - még ráérünk!

És hiába csillogott ott a karikagyűrű a Cilike ujján, azért bizony az édesanyja még mindig csak kis lány számba vette őt, ami szörnyen bántotta a Cilike önérzetét.

Mily nagy volt tehát a Cilike megilletődése, midőn egy napon édes anyja így szólt hozzá:

- Nézd, édes lányom, én nem szeretem, hogy te mostanában mindig ezeket az érzelgős német regényeket olvasod, azon a címen, hogy a német nyelvben akarod magadat gyakorolni. Ha csakugyan gyakorolni akarod magadat benne, inkább adok én néked egy német könyvet, amelyből nagyon sokat tanulhatsz, nemcsak most, mint menyasszony, hanem később, mint fiatal asszony is.

Cilike egészen elpirult örömében, amint a könyvet a kezébe vette s aztán azonnal szaladt is ki a rétre vele, hogy ott háborítatlanul végig olvassa.

Vasárnap délután volt. Laci azt írta, hogy ma csak estefelé tud kijönni, így legalább hamarább el fog telni a délután.

A rétet már lekaszálták s az illatos széna egy óriási nagy boglyába volt felhalmozva.

Ennek a szénaboglyának az árnyékában volt a Cilike legkedvesebb helye. Egy kis fészket ásott magának a boglya tövében s oda leheveredve szokott mindig olvasni, kézimunkázni, ábrándozni...

Most is oda sietett s végigdőlve a fűben, az illatos széna árnyékában, nagy érdeklődéssel kezdte olvasni a komoly irányú, tartalmas könyvet, amely arról szólt; hogyan neveljük leányainkat jó háziasszonynak.

Néhol egy kissé ósdinak, egy kissé maradinak találta, de azért elismerte, hogy nagyon sokban igaza van. Főleg mikor azt fejtette ki a könyv írója, hogy a tétlenség mennyi rossznak a megteremtője s figyelmezteti a szülőket, hogy: - „Ismertessük meg a gyermekekkel, az iskolás- és eladóleánnyal az idő helyes értékét, tanítsuk gyakorlati foglalkozásra és ideális célokra. A háziasszony trónusához vezető út talán kissé meredek volna, ha az anya gondos szeretettel, szigorú neveléssel és oktatással nem egyengetné azt, fokról-fokra vezetve lányát célhoz és aztán büszkén tekintve fáradságának eredményére, mely bizony sok időbeli, szellemi és lelki áldozattal jár.

Latba kell vetnie egész egyéniségét, szüksége van a legönfeláldozóbb szeretetre, mely az anyai szeretetben leli tetőpontját. Nagy út ez, de még nagyobb a tevékenység tere, mely a háziasszony előtt megnyílik: nagy követelményekkel állanak az egész ember elé, hogy méltóan megoldják a nagy feladatot. És milyen nagy érzés, ha mindennek, amit tőle várnak, megfelelhet!

Van-e itt nyoma alárendeltségnek, lelketlő tengődésnek, szürke hétköznapiságnak, megadásnak? A jó háziasszony becsvágyát leli abban, hogy a háztartása mintaszerű legyen, vágyik arra, hogy megtartsa magának férje szeretetét és becsülését; meleg szívvel igyekszik azon, hogy minden lehető kellemességet nyújtson neki otthon, tanácsadója, bizalmasa legyen; lelki kielégülést nyer gyermekeinek a nevelésében; szellemileg haladni igyekszik. Kellő megértéssel van minden kulturális kérdés iránt; házat a béke és jólét tanyájává igyekszik varázsolni; mindig szépítgeti, csinosítja, ha néha csak pár szál virággal is.

Vajjon mindez nem olyan föladat-e, melynek a nő egész testi és lelki létével felelhet meg és nem elég-e arra, hogy az életét betöltsze? Ha kellő időbeosztása van, akkor még a politika, művészet és irodalom, színház és zene iránt táplált érdeklődését is kielégítheti.

A fiatal, tapasztalatlan leány többnyire viasz a férfi kezében; ha jól tudja nevelni, megkapja azt a hitvest, aminőt megérdemel. Ha helyesen nyílt meg a fiatal teremtésnek a szeme s az érzéke, a legodaadóbb társsá leszen, aki az urában az eszményét, a védelmezőjét, a saját maga jövőjét látja.

A házasságban nem elég a jellem tanulmányozása; még nagyobb mértékben meg kell lenni az alkalmazkodásnak is. Igaz szívből fakadó szeretetnek kell uralkodnia és a fiatal asszonyban nem szabad föltámadnia annak a gondolatnak, hogy ő áldozatbárány, melyet a vágóhídra hurcolnak.

Nincs értelme sem a tulzott finnyásságnak, sem a tulzott érzékenykedésnek. Ne duzzogjon az urával, ne mutassa, hogy unatkozik, különösen ne olyankor, amikor azt jogos gondok gyötrik és emiatt kedvetlen, amit önagysága hajlandó egyszerűen szeszélynek, rosszkedvnek minősíteni.

Ne járjon-keljen a házban jól betanult mártírarccal; legyen vidám, derűs s várja be türelmesen, amíg a férje közli vele gondjainak okát.

Ha a férj fáradtan jön haza, beszélgetésre nem mutat nagy kedvet, az asszony ebben ne lásson a személye ellen irányuló sérelmet, hanem tartsa tiszteletben a férje lehangoltságát, ezzel adva jelét annak, hogy érti a lehangoltság okát.

Igaz, hogy az asszonynak, aki már egész nap örült a kedélyes együttlétnek, talán rosszul esik a férj kedvetlensége, de hogy mégis kellően elviselhesse, abban segítségére van a beléje nevelt önuralom, női tapintat és részvét. Elfojtja a titkos szemrehányást, még a könnyeit is a szerető hitves s derűsen mosolyog, nem pedig a vértanu arcával jár-kél a házban. A férj ezt értékelni tudja és mindig hálás lesz érte.

Hogy a csinos, ízléses háziruha milyen fontos kellék, azt talán mondani sem kell. Soha se lássa a férj a feleségét kócosan, lomposan. Ez nem illik a ház úrnőjéhez és könnyen ítélik meg olyanformán, mintha csak másoknak öltözködnék.

Nem elég a férj szeretetét meghódítani: azt meg is kell tartani. Az egymással való érintkezésben a hangot többnyire a nő adja meg; ügyelni kell tehát, hogy esetleges szóváltásnál, mely a legjobb házasságban is előfordul, a hang közönségessé ne fajuljon. Ha egyéb nem, a kímélet szabjon határt a nőnek és ezt a korlátot azután bátran nevezhetjük mélységes női érzelemnek.”

Micsoda komoly dolgok voltak ezek! Cilike kétszer-háromszor is átolvasott egy-egy részt s igyekezett mélyen a szívébe vésni.

És magában olyan hálát érzett édesanyja iránt, aki íme, már ily komolyan veszi őt s látja, fölteszi róla, hogy megérti, értékelni tud egy ilyen komoly irányú könyvet, amely az igazi asszonyi hivatásról szól.

De már nagyon is kifáradt a sok olvasásban. Föláll és megnézi a kis zsebóráját. Még több mint másfél óra kell, amíg Laci megérkezik. Mit csináljon addig?

A szobába menni még nincs kedve, anyuska és apuska még a délutáni álmukat alusszák, a fiúk kirándultak rákászni; ma Ilus sem jött látogatóba; egyedül most mihez kezdjen?

- Nénéi kérem, szabad nekem ide felmászni? - hangzott egyszerre mellette egy vékony kis hang.

Cilike megfordult. Zsuzsika állott mellette, a szomszéd nyaralóban lakó Tolnay tanácsosék nyolc éves szőke kis leánya, aki Cilikével nagy barátságot tartott fenn s amikor csak tehetett, átszökött hozzá.

- Hova akarsz felmászni, Zsuzsika?

- Ide, erre a szénaboglyára.

- Leesel te onnan, Zsuzsika!

- Dehogyan esem. Én már másztam föl szénaboglya tetejére. Tavaly, mikor Pálfalván nyaraltunk. Még szénásszekéren is ültem. Olyan nagyszerű volt! Tessék megengedni, hogy föl-mászzam!

Cilike műértő szemmel kezdte mérlegelni, vizsgálni a szénaboglyát. Csakugyan nem lehet utolsó multság oda felkapaszkodni s milyen felséges érzés lehet ott fenn ülni a szénaboglya tetején! Királyi trónuson nem eshetik jobb, puhább, kellemesebb ülés, mint odafenn...

Ugy látszik, Zsuzsika is erre gondolt, mert további engedélyt nem is várva, már kapaszkodott fölfelé. Kis karja könyökig, lába térdig belesüppedt a puha, ruganyos szénába, kettőt csúszott visszafelé, amíg egyet előre tudott haladni s olyan vidáman sikongott, nevetett a nagy erőlködés közben, hogy Cilikének akaratlanul is vele kellett nevetni. Sőt egyszerre kedvet kapott ő is s szintén kezdett föl-mászni a boglyára.

Hát ez nagyszerű multság volt, az bizonyos. Egész erejét ki kellett fejtenie, hogy versenyezni tudjon Zsuzsikával, akinek úgy látszik nagyobb gyakorlata volt.

Kétszer-háromszor is visszacsúsztak, amíg végre nagynehezen mégis feljutottak mind a ketten. A nevetéstől, erőlködéstől fáradtan dőltek végig a szénaboglya tetején s bizony Cilike, minden komolyságáról megfeledkezve, éppen úgy hempergett ott, mint a nyolc éves Zsuzsika.

- No, most guruljunk le innen, - mondta Cilike s fölállott, hogy a boglya szélére lépve le-gurítja magát róla.

De egyszerre hangosan felkiáltott:

- Jézusom, én süllyedek!

Csakugyan, amint felállott, a puha széna elkezdett süppedni a lába alatt s minél jobban igyekezett kigázolni belőle, annál mélyebben süllyedt. Kézze-lábbal kapálózott, kapaszkodott kifelé, de minden mozdulatára mind lejjebb és lejjebb csúszott, süppedt.

Zsuzsika, aki jóval könnyebb súlyú volt s így őt nem fenyegette az elsüllyedés veszedelme, ijedtében, mikor Cilikét eltűnni látta, hangosan jajveszékelve gurult le a szénaboglya oldalán s aztán sírva, jajgatva tördelte a kezét.

- Jaj, jaj, néni, ne süllyedjen el... Jaj, tessék kimászni, gyorsan, gyorsan!...

Mászott volna Cilike szívesen, gyorsan is, lassan is, de nem bírta.

Utoljára már mozdulni sem mert, mert érezte: minél jobban kapálózik, rugdalózik, kapaszkodik, annál rosszabb.

Most mi lesz? Ez a kis csacsi Zsuzsika ahelyett, hogy segítene, vagy segítséget hívna, csak itt sír és kiabál, úgy, hogy nem is hallja az ő hangját. Pedig ha sokáig itt bent marad a széna között, az is megtörténhetik, hogy megfullad!

Nem, az talán még sem lehetséges. Belefulladás valaki a vízbe, az iszapba, a mocsárba, a homokba, de hogy valaki egy szénakazalba belefulladás volt, arról Cilike még nem hallott soha. De hát hogy fog kijutni innen?

- Zsuzsika, Zsuzsika, - kiáltott teljes erejéből, - eredj gyorsan, hívjad a kocsist és a kertészt, hogy segítsenek ki innen!

Erre Zsuzsika is észretért és sírva, jajgatva rohant a ház felé. Cilike pedig a szénaboglya mélyében elmélkedhetett a világi dolgok mulandósága felett.

Nagyon melege volt és nagyon kényelmetlenül érezte magát. A sok széna körülötte olyan fülledt volt s alig bírt már lélegzeni. Szent Isten, ha mégis megfulladna, mielőtt segítség érkezik! Egészen elzékenyedett, amint a saját szomorú halálára és temetésére gondolt és nagyot tüsszentett. Aztán újra egyet és még egyet. A szénaszálak úgy csiklandozták az orrát, hogy folyton tüsszenteni kellett. Jaj, talán még akkor is vörös lesz az orra a sok tüsszentéstől, mikor Laci megérkezik!

- Itt vagyunk már, itt vagyunk! - sikongott most Zsuzsika. - Ne félj már semmit, Cilike!

Már nem is félt Cilike, csak még mindig tüsszentett.

- Hányjuk szét vasvillával a kazalt, - szólt egy mély férfi hang.

- Dehogy, azt nem lehet, - felelt egy másik hang, - hiszen akkor könnyen megsebezhetjük. Hozzunk létrát!

Egy darabig csend volt, úgy látszik a létráért mentek. Azután hallotta Cilike, hogy valaki kapaszkodik föl a szénaboglya oldalán s aztán egy hosszú létrát eresztettek le hozzá.

A létrát odafönt valaki erős kézzel fogta s Cilike boldogan, vidáman kapaszkodott fölfelé. Még egy pillanat és már künn volt, valaki megragadta a kezét s aztán együtt csúsztak alá a félig már rommá vált szénaboglyáról.

- Föld! Föld! - akarta kiáltani Cilike vidáman, amint végre ismét szilárd földet érzett a lába alatt.

De egyszerre torkán akadt a szó. Laci állott vele szemben és még mindig fogta a kezét és ott állott anyuka és apuka és a szomszéd Tolnay család is, meg az egész nyaralótelep közönsége, akiket a Zsuzsika sivalkodása idecsődített.

Cilike meg úgy állott ott előttük, mint egy kisebbfajta szénaboglya. A haja, az arca, a ruhája tele volt szénával s egy nagyot tüsszentett és aztán egyszerre úgy elszaladt, mintha nyílból lőtték volna ki.

De azt még meglátta, mikor édesanyja fölemelte a földről a könyvet, amelyet alig egy órával előbb adott neki s még azt is hallotta, amint nevetve kiáltotta utána:

- Oh, Cilike... Cilike!...

XI. A sorompó.

Délután hat óra volt. A kis nyaralótelep összes vendégei és lakói ott szoktak sétálni ilyenkor az egyetlen széles, árnyas sétaúton, amely a vasúti töltés mentén húzódott végig.

Az is a nyaralók szórakozásai közé tartozott, bevárni a hat órai vonatot és nézni a kis vicinális, amint túszkölve, fujtatva, sípolva robog, - illetve inkább cammog végig az út mentén.

Olyan igazi patriarkális, vidéki kis vicinális volt, amely még talán meg is állott, ha valaki nagyon integetett neki s olyan kedélyes lassúsággal cammogott, hogy az utazók az ablakból kihajolva, vígan diskurálhattak a lent sétáló ismerősökkel.

Az út végén, a töltés egy kanyarulatánál azért természetesen ott állott a sorompó, a rendes: „Vigyázz, ha jön a vonat!” felírású táblával. Mert hiszen persze azért mégsem lett volna tanácsos éppen akkor keresztülsétálni a töltésen, mikor arra halad a vonat.

Rendesen ennél a sorompónál állott meg a közönség, mert itt a kanyarulatnál még lassabban haladt a vonat, mint máshol. Itt szoktak egymásnak integetni az ismerősök és felkiabálni meg lekiabálni, ha valami mondani vagy izenni valójuk volt.

- Jövő vasárnap jöjjetek ki mind ebédre!

- Mondd meg Máli néninek, küldjön ki sonkát, mert elfogyott!

- Megkaptad a tegnapi levelemet?

- Tisztelem az Erzsi nénit!

- Hová utaztok?

Igy hangzik össze-vissza, víg nevetés, integetés és kendőlobogtatás között - aztán a kis vonat eltűnik, már a füstje sem látszik s a társaság megint visszafelé indul.

Cilikéék is künt sétáltak ezen a délután. Anyuska, apa, a fiúk és Cilike - meg Kőváry Laci.

Cilike végtelenül boldog és büszke volt. Karonfogva sétálhatott Lacival s meglegedetten szemlélte, hogy az ismerősök mind itt vannak és látják őket - és komoly jegyespárnák tekintik.

Sőt a kis Tolnay Zsuzsika olyan tisztelettel viseltetik iránta, hogy ilyenkor nem is mer oda-jönni hozzá, hanem ahányszor szembetalálkoznak, mindig nagyon hangosan és nagyon illedelmesen köszön:

- Kezét csókolom, nénike!

Ez jól esik Cilikének. Határozottan növeli az önérzetét és remélhetőleg a tekintélyét is, főleg anyuska előtt, aki az utolsó szénaboglyahistória óta megint nem akarja többé még csak nagy leánynak sem tekinteni, nemhogy menyasszonyságról, férjhezmenésről beszélne!

Éppen csak ma, hogy egy kissé megengesztelődött, mert az ebédet Cilike egyedül főzte - még pedig kitűnően. És anélkül, hogy valami baleset érte volna közben. Még csak a levest sem szóta el! Pedig Laci is ott volt ebéden.

- Jön a vonat! Jön a vonat! - hallatszott a gyermekek kiáltozása s már rohantak is a sorompó felé.

Távolból hallatszott is már a dübörgés, kattogás s a füstöt is látni lehetett.

Cilikéék is megálltak a sorompó mellett.

Cilikének éppen az járt eszében: milyen nagyszerű lesz, ha ő majd férjhez megy s esküvő után nászútra mennek, Olaszországba persze, vagy ami még előkelőbb, Svédországba és Norvégiába és akkor majd ő ül ott fenn a vonaton és integet le ide az ismerősöknek.

Elandalogva könyökölt rá a sorompó korlátjára. Milyen szép is lesz az majd, milyen előkelő! Hogy fogják irigyelni a lányok!

Okvetlenül sötétkéek utazóruhát csináltat és sötétkéek selyem útiköpenyt.

Azaz dehogy sötétkéket! Hiszen az az iskolás leányok egyenruha színe! Világért sem sötétkéket. Éppen elég volt belőle.

Inkább világosszürkét, vagy őzbarnát s az úti kalapjára ugyanolyan színű hosszú selyemfátyolt, amelyet elől meg lehet kötni...

Ebben a pillanatban, amint Cilike teljes súlyával rákönyökölt a sorompó karfájára, az önműködő korlát, amely a nyomásra fölemeli a rudat, lassan kezdett fölfelé emelkedni.

Cilike az első percben nem is vette észre, hogy mi történik vele.

A korlát csendesen emelkedett mind feljebb-feljebb. Cilike nagyot sikoltva kapaszkodott meg beléje, mert már a lába nem érte a földet s a következő percben már fönt kalimpált a magasan. A kalapja leesett a fejéről, a napernyőjét kiejtette a kezéből és ijedten sikoltozva rugdossott fent a levegőben, mind a két karjával görcsösen kapaszkodva meg a korlátban.

Laci bámulva nézett utána, el nem tudta képzelni, mi történt hirtelenében az ő menyasszonyával, hogy ily egyszerre felrepült mellőle a sorompó tetejére és szájtátva, hüledezve nézett az egész társaság is utána. De a másik pillanatban harsogó nevetésbe tört ki mindenki; azonnal megértették, hogy került Cilike oda fel.

És harsogó nevetés köszöntötte a vonatról is, amely éppen akkor robogott elé. Azaz bár robogott volna, de valósággal lépésben haladt és kendőt lobogtatva, nevetve, kiáltozva integettek minden ablakból ismerősök, ismeretlenek a sorompó karfáján fent kalimpáló kis leánynak.

Laci hirtelen odaugrott és leeresztette a sorompót, édes apa is odaugrott és derekánál fogva kapta el és húzta le a földre Cilikét.

- Hát ha már éppen repülni akarsz, mégis inkább csak repülőgépre ülj, - mondta neki nevetve.

És nevetett Laci és anyuska is; a fiúk meg egyik rossz élcet a másik után faragták a Cilike repüléséről.

És mit tehetett egyebet, nevetett Cilike is, pedig magában úgy érezte, hogy inkább sírni volna kedve, mert bizony-bizony be kellett vallania önmagának, hogy ez az önkénytelen repülés a magasba egy csöppet sem volt valami méltóságteljes.

XII.

Kettős baleset.

Egy napon a postás egy nagy csomagot hozott, Cilike nevére címezve, Bécsből. Egy különös alakú csomag volt, keskeny, hosszú doboz, mintha egy sétatálca lenne beléje csomagolva vagy egy napernyő.

És Bécsből! Cilike el nem tudta képzelni, ki küld neki valamit Bécsből?

Lázás kíváncsisággal bontotta ki a dobozt.

Csakugyan. Egy gyönyörű szép, búzavirágkék, divatos selyemnapernyő volt benne. És egy levél is mellette. Ilonka írta, Tóváry Ilonka, most már Peterdy Kázmérné, a Cilike régi jó barátnője és unokatestvére, akivel hajdanában... régen... annyi jó víg napot töltöttek együtt Teréz néninél.

„Bécsben vagyunk ismét pár napra az urammal - írta Ilonka - onnan küldöm ezt a kis napernyőt neked, képeslevelezőlap helyett, a nevednapjára, szíves megemlékezésül. Éppen ilyet vettem magamnak is, az én édes kis uram születésnapjának örömére. Viseld egészséggel, éppen úgy, mint én és írd már egyszer, te kis macska, éppen kétezer esztendeje, hogy nem írtál egyetlen sort sem, bizonyára nem is gondoltál reám!”

Cilike örömeiben háromszor körültáncolta a szobát s aztán a kinyitott napernyővel körülsétálta a verandát, az ebédlőt, a folyosót s a konyhát.

- Megbolondultál? - kérdezte anyuska, aki a konyhában foglalatostkodott, mikor Cilike be-lejtett hozzá a nyitott kék selyemnapernyővel.

- Nézd anyuskám, milyen gyönyörű napernyőt küldött Ilonka a nevemnapjára!

- De hiszen nincs is most nevednapja, csak novemberben lesz, most pedig július van!

- Igaz bizony, - szólt Cilike meghökkenve. - Ez hasonlít Ilonkához! De azért nem tesz semmit, úgy tekintem, mintha előre elküldte volna! Anyuskám, úgy-e megengeded, hogy átszaladjak egy percre Ilushoz?

- Persze, persze, - nevetett anyuska, - az új napernyő már sétálni akar! Furcsa, hogy mihelyt egy kis lánynak új kalapja vagy ruhája vagy új napernyője van, a kalap, a ruha vagy a napernyő azonnal sétálni kívánczik és nincs nyugta addig, amíg egy párszor végig nem hordozták az uccán.

- Oh, dehogy anyuskám, - nevetett Cilike is zavartan - én már azelőtt is el akartam menni Ilushoz. Egy himzésmintát akarok elkérni tőle.

- Jól van, hát csak menj, - mondta anyus. - És közben szólj be a fűszereshez, hogy küldjenek fel három kiló nullás lisztet és telefonálj be a városba, a kárpitosnak, hogy a függőnymintákat még ma küldje ki. A telefon száma: 29-45.

Hallotta is, nem is Cilike, már szaladt kifelé.

Persze, hogy az új napernyő már sétálni akart.

Legelőször is Ilusékhöz ment vele, akik szintén ott nyaraltak a szomszédban. És Ilus, a hűség, jó barátnő, kellő csodálattal adózott az új napernyőnek, amelynél szebbet, gyönyörűbbet, bájosabbat ő - mint egész határozottan kijelentette - még soha életében nem látott.

- Olyan, mint egy igazi költemény, - ismételte többször is teljes elragadtatással. - Látszik, hogy Ilonkának kitűnő ízlése van! Képzelem, hogy fog majd Lacinak tetszeni!

Ezután a két jóbarátnő karonfogva indult el, hogy a sarki fűszereshez menjen, az anyuska megbízását teljesíteni.

Persze egy kis kerülővel mentek végig a sétányon, ahol ilyenkor sokan szoktak sétálni s Cilike nagylelkűen úgy tartotta a napernyőt, hogy Ilusnak is jusson az árnyékából.

A fűszeresnél volt a nyilvános telefon is, amelyet, a nyaralótelep közönsége használhatott. A bolt háttérében, egy sötét kis benyílóban volt a telefon s ez a benyíló egyúttal raktárul is szolgált, úgyhogy aki telefonálni akart, különféle kosarakon, dobozokon és zsákokon keresztül juthatott el csak a telefonhoz.

Cilike szerencsésen átlábalt mindenben s aztán a napernyőjét óvatosan egy kosár mögé támasztva, leakasztotta a telefonkagylót s ügyesen, értelmesen elvégezte anyuska megbízását a kárpitossal, aki mennyre-földre esküdözött, hogy okvetlenül még ma délután elküldi a mintákat.

Cilike már éppen visszaakasztotta a telefonkagylót, mikor észrevette, hogy a kis fűszeresinas a háta mögött áll és széles, derűs vigyorgással nézi az ő napernyőjét.

- Maga is telefonálni akar? - kérdezte Cilike nyájasan, örömmel látva, hogy még a fűszeresinas is észrevette az ő gyönyörű napernyőjét.

- Igenis, - felelte a fűszeresinas s a szája most már éppen a füléig szaladt, - de miért tetszett a napernyőjét a tormásfazékba állítani?

- A... a... tormásfazékba? - rebegte Cilike megrettenve s a napernyője után kapott.

- Igenis... hihihi... ebben a nagy fazékban, hideg vízben tartjuk a tormát, hogy frissen maradjon, - magyarázta az inas mind derültebb és szélesebb mosollyal, - éppen a közepébe tetszett beállítani a napernyőt. Most vizes lett... hihi... pedig nem is torna!...

Cilike már nem is hallotta az élcelődést, szinte sírva sietett ki Ilushoz, aki a boltajtó előtt várta. A szép, búzavirágkék selyemnapernyőn éktelen nagy vízfoltok sötétlettek s úgy csepegett róla a víz, mintha legalább is egy nagy záporosó verte volna végig.

- Nézd, nézd, mi történt, - rebegte Cilike megsemmisülten. - Oda a gyönyörű, új napernyőm! Bizonyára foltos marad örökké!...

Ilus alig győzte vigasztalni és bizonyítani, hogy ha megszárad, nem fog látszani rajta semmi.

- És még hozzá elfelejtettem a három kiló lisztet is megrendelni, - ütött egyszerre homlokára Cilike. - Anyus azóta már várja. Most mehetek vissza. S az a gazember fűszeresinas megint a szemem közé vigyorog! Hát igazán én vagyok a világ legszerencsétlenebb teremtese. Kérlek, tartsd a napernyőmet addig, amíg én bemegyek.

De úgy látszik, a Cilike szenvedéseinek mértéke még nem telt be. Amint benyitott a boltba, szembetalálkozott az ajtóban két ismerős fiatal emberrel, akik éppen nevetve igyekeztek kifelé.

Cilike hirtelenében azt hitte, hogy az ő napernyőesetét nevetik és borzasztó zavarba jött. Két lépést tett előre s aztán hamar vissza akart fordulni, hogy majd inkább Ilust küldi be.

De a fiatal emberek már észrevették s udvariasan köszöntek neki, sőt meg is álltak, hogy pár szót váltsanak vele.

Cilike erre még jobban zavarba jött s miután érezte, hogy minden ok nélkül elpirul, legjobban szeretett volna azonnal kint lenni az uccán s hirtelen két lépést tett hátrafelé.

Közvetlenül az ajtó mellett a földön állott egy nagy kosár, tele mindenféle zöldséggel, kelkáposzta, zöldbab, tök, kalarábé, hagyma, zöldpaprika, szép magasan, ízlésesen fölhalmozva. És amint Cilike hátralépett, megbotlott a kosárban, elvesztette az egyensúlyt s egyenesen beleült a zöldséges kosár kellő közepébe.

A kelkáposzta fejek messze elgurultak, a tök kiugrott az uccára, a sok kalarábé és paprika a fiatal emberek lába elé hempergett s a zöldbab, mint valami zöld zuhatag borította be Cilikét.

Egyenesen borzasztó volt...

Cilike úgy érezte, mintha a kosár minden tartalmával együtt lesüllyedt volna valahová a feneketlen mélységbe s valami jótékony sötétség árnyékolná be őt, mint sűrű sötétzöld fátyol, amely alól nem láthat senkit s őt sem láthatja senki...

Sajnos, nem így volt. Nagyon is látta mindenki. A bolt éppen tele volt vevőkkel, akik valamennyien riadtan ugrottak oda s aztán hangosan nevetve állottak körül a kosarat, amelyből a két fiatal ember udvarias készséggel segítette ki Cilikét.

Cilike pedig, vállán egy koszorú hagymával, kalapján néhány zöldpaprikával s a ruhája csipkéjére ráakadt zöldbabcsomókkal, esze nélkül rohant ki a boltból.

Dehogy köszönt ő a fiatal embereknek, dehogy rendelte meg a három kiló lisztet! Karon ragadta Iluskát s olyan gyorsan vonszolta magával, hogy az valósággal megijedt s látva a Cilike dúlt ábrázatát, hirtelenében majd elkiáltotta magát, hogy: tűz van!

De Cilike nem szólt semmit, csak húzta magával Ilust. Két perc múlva már otthon voltak.

Anyuska csodálkozva csapta össze a kezét, amint meglátta Cilikét, aki alig egy félórával ezelőtt indult el, büszkén, délcegen, rátartósan, az új napernyővel a kezében s most letörten, kúszált hajjal, piros arccal, zöldbabbal és paprikával ékesített ruhában, leverten állott előtte. A hagymakoszorút szerencsésen leejtette válláról futás közben...

XIII.

Cilike lovaglása.

Vége felé közeledett már a nyár s Cilikeék az utolsó hetet töltötték a nyaralóban. De az idő még oly gyönyörű volt, hogy mindnyájan sajnáltak elmenni s Laci azt írta, hogy szombaton délután a Cilike édes apjával együtt fog kijönni s ha megengedik, pár napig ott is marad, mert úgy intézte a dolgait, hogy három napig teljesen szabad.

Hogyne örült volna Cilike! Azonnal kivasalta a rózsaszín batiszt ruháját, aztán sietett ki a konyhába s kétféle süteményt is készített előre, amelyről tudta, hogy Laci szereti.

- De a vacsorát is neked kell ám ma elkészíteni, - mondta anyuska Cilikének, - tudod, hogy ma éppen mosás van s mind a két cseléd egész délután a pataknál van.

- Oh, nagyon szívesen, - vállalkozott Cilike, - készítek rántott csirkét salátával, süteményt már készítettem előre kétfélét is s aztán lesz gyümölcs és sajt. Csak megkérem majd a szakácsnét, hogy ölje meg a csirkéket.

Zsuzsi szakácsnő meg is tette ezt a szívességet, sőt meg is kopasztotta, föl is darabolta mind a két pár csirkét, úgyhogy Cilikének csak meg kellett forgatni lisztbe, tojásba, morzsába.

Gondosan el is készített mindent előre, mert hat órákor ki akartak menni anyuskával együtt az állomáshoz, hogy ott fogadják a kedves érkezőket.

Cilike az asztalt is megterítette előre, hogy azzal se legyen azután dolga. Ezért egy kissé megkésett s anyuska már készen felöltözve akart indulni, mikor ő még hozzá se kezdett az öltözködéshez.

- Tudod mit, - mondta anyuska, - én elindulok előre, úgyis előbb be akarok menni a csemegekereskedésbe, sajtot vásárolni. Ott majd utolérsz vagy künn az állomásnál találkozunk. De ne felejtse el bezárni a verandaajtót, mikor eljössz, s a kulcsot hozd magaddal, mert nincs itthon senki.

- Igen, anyuskám, igen, - felelt Cilike s gyorsan vette magára a rózsaszín batisztruháját.

De bármennyire sietett is, arra mégis volt ideje, hogy csinosan, gondosan öltözködjék fel, meg is fésülködjék s a legszebb, virágos kalapját tegye fel.

Elég hamar elkészült s aztán gyorsan sietett ki, hogy utolérje anyját. Amint kilépett a verandán, becsapta maga után az ajtót s rohant le a lépcsőn.

De egyszerre ijedten állt meg. Eszébe jutott, mit mondott az édes anyja. - A veranda ajtaját zárd be s a kulcsot hozd magaddal.

Igen ám, csak hogy ő most becsapta az ajtót, a kulcs belülről maradt s az ajtón kívülről nem volt kilincs, csak gomb, úgyhogy kívülről nem lehetett kinyitni, csak a kulccsal. Most mit tegyen? Egy pillanatig tanácstalanul állott, aztán gyorsan határozott.

- Majd elviszem a kapukulcsot, - mondta magában, - mire a vasúttól hazajövünk, Zsuzsi és Sári visszajönnek már a patakról s akkor a konyhaajtón keresztül be lehet menni a lakásba.

Arra nem gondolt, hogyha a kaput bezárja, Zsuzsi és Sári nem tudnak majd bemenni az udvarra. Egy pillanat alatt bezárta a kiskaput s aztán mint a szélvész rohant a gesztenyefasoron végig, egyenesen ki a vasútállomáshoz, ahol anyuska már várta.

- Itt a kulcs, - mondta, átadva anyuskának a kulcsot s teljesen feleslegesnek tartotta a további magyarázatot. Anyuska sem kérdezett semmit s betette a kulcsot a táskába.

Még volt egy félóra a vasút megérkezéséig. Karonfogva sétálgattak addig a kis állomás előtt s csendesen, meghittén beszélgettek együtt.

Oh, ezek az édes, bizalmas beszélgetések anyuskával! Ilyenkor érezte igazán Cilike, hogy az édes anyja az ő legjobb barátnője s olyan büszkévé, boldoggá tette az a tudat, hogy édes anyja úgy megbeszél vele minden legcsekélyebb háztartási dolgot is, mint egy igazi, felnőtt nagy leánnyal.

- Mit gondolsz, Cilikém, vajjon elég lesz-e az a két pár csirke vacsorára? - kérdezte egyszerre anyuska tünődve, - most jutott eszembe, hogy Sebők Pista, a Gyuri és Palkó barátja is eljön ma este. Három jóétvágyú gyerek és...

- Szent Isten! - kiáltott fel egyszerre Cilike s a homlokára ütött. - A szita... a macska... a konyha...

Azzal se szó se beszéd többet, kirántotta kezét édesanyja karjából s úgy elrohant, hogy csak úgy porzott utána az út.

Édes anyja álmélkodva nézett utána. Nem tudta mire magyarázni a dolgot. Kiáltott is utána, de Cilike nem hallotta, csak rohant, mint szélvész, hazafelé.

Hogyne rohant volna, mikor eszébe jutott, hogy a földarabolt és előkészített csirkét otffelejtette a konyhaasztalon, éppen csak egy szitával letakarva s a Mimi cica mindig ott settenkedik a konyhában, nem lehet eléggé vigyázni, hogy meg ne dézsmáljon mindent a kis pákosztos. Ezóta talán már szörnyű pusztítást vitt véghez...

Lelkendezve ért Cilike a kis kapuhoz, de amint ki akarta nyitni, majdnem sírva fakadt. Hiszen a kulcs anyuskánál van, a nagy sietségben elfelejtette elkérni tőle!

Most mit tegyen? Futva is majdnem tíz percre tart az út, nincs már idő rá, hogy visszamenjen újra. Hogy juthat hát be a lakásba!

Megvan már!

Gyorsan becsengetett a szomszéd kapunál, Tolnayékhoz. A néni maga jött ajtót nyitni s ugyancsak csodálkozott, mikor Cilike lelkendezve hadart neki valamit:

- Csirke... kapukulcs... vasút... Mimi cica... Laci... vacsora...

De még jobban elbámult, mikor Cilike minden magyarázat nélkül egyenesen a félszerhez szaladt, előhúzott egy létrát, a kerítéshez támasztotta, fölmászott rajta s aztán átugrott a saját kertjükbe.

A jó néni álmélkodva, fejét csóválva nézett utána. Hallott is valami nyekkenést odaát, kiáltott is utána: - Cilike, megütöttesd magad?

De nem felelt senki. Cilike elszakadt ruhával s néhány kék folttal az oldalán már ott szaladt a kerten keresztül, a veranda felé.

Itt tornyosult eléje azonban az újabb akadály, melyről szintén megfeledkezett. A veranda ajtaja is be volt zárva és a kulcs belülről volt.

Most már igazán közel állt a síráshoz Cilike. Ugy szaladgált a ház körül, mint egy egérfogóba került kis egér. A konyhaajtó is be volt zárva, Zsuzsi és Sári még nem jöttek haza a patakról, a lakásba sem tudott bemenni, a kapun sem mehetett ki, legfeljebb a kerítésen mászhatott volna ismét át. De így, elszakadt, besározott ruhában, feldúlt arccal, összenyomott kalappal, hogyan szaladjon megint vissza az állomáshoz és hogyan álljon meg Laci előtt...

És a Mimi azalatt megeszi a csirkét...

Legalább a konyhába tudna bejutni, hogy megmentse, ami még megmenthető s aztán rendbeszedve magát, a ruháját, úgy fogadná itthon Lacit kedvesen, mosolyogva, vidáman, mint egy menyasszonyhoz illik.

Már hallotta a vonatot is fütyülni. Most érkezik be az állomásra. Nem telik bele tíz perc és itt lesznek. Kinyitják a kaput s itt találják őt az udvaron, alá s fel futkosva és egyszerre ki fog derülni, hogy Cilike megint milyen bolondot csinált...

Nem, ennek nem szabad megtörténni...

Egyszerre észrevette, hogy a veranda ablakának a felső szárnya az udvar felől nyitva van.

- Ott én be fogok mászni, - határozta el magában Cilike.

Egy kissé nyaktörő vállalkozás volt, az igaz, mert az ablak meglehetősen magasan volt. De Cilike nem törődött most semmivel, csak minden áron be akart jutni a lakásba.

Letette a kalapját, feltúrte a ruháját s aztán, - nemhiába volt mindig egyese a tornából, - ügyesen föltornázott az ablakra. De hajh, odafönt valami újabb kellemetlen meglepetés érte.

Bent a verandán, éppen az ablak alatt állott egy nagy virágállvány, telve szebbnél-szebb cserép-
virággal, rózsza, viola, szegfű, lobelia, muskátli, mind a Cilike kedves virágai, melyeket ő ápolt, gondozott. És egy nagy öntöző is a földön, tele vízzel, amelyet bizony Cilike felejtett ott.

Ha most leugrik, egyenesen a virágállványra esik, a cserepek összetörnek, az öntözőkanna felborul, a víz kifolyik... oh, Cilike lelki szemeivel már előre látta azt a rettenetes pusztulást, özönvizet, amelynek nyomait sem lehet eltüntetni addig, amíg anyuskáék hazaérkeznek...

Lenézett az udvarra, hogy talán vissza tudna mászni ugyanazon az úton, amelyen ide felmászott.

De az most lehetetlennek tűnt fel előtte. Felkapaszkodni még csak bírt valahogy, de le már nem tudna mászni ebben a szűk, kényelmetlen ruhában. És leugorni sem mer, az ablak nagyon magasan van s az udvar kemény kövezetén bizonyára össze-vissza ütné magát...

És a csirkéből azalatt bizonyára vígan lakmározik a Mimi...

Cilike szeméből forró könnyek potyogtak alá. Borzasztóan megsajnálta magát.

Miért is lovagol ő most tulajdonképpen itt fenn a felső ablakszárny keskeny fapárkányán, mikor neki ott kellene lenni künn a vasútállomásnál és várni a vőlegényét... csinosan felöltözködve, friss, vidám, mosolygó arccal...

Most már meg is érkeztek azóta... Most már kérdezi: Hol van Cilike? És most már jöhetnének karonfogva végig az árnyas gesztenyefasoron... Az ismerősök jönnek mind szembe és mosolyogva köszöntik őket, a lányok kissé irigykedve súgnak össze: - Itt jön Cilike a vőlegényével...

És ahelyett ő most itt fenn lovagol az ablak fáján és nem tud se föl, se le... és a házból se ki, se be...

Nem, így nem maradhat ítéletnapig itt fönn. Le fog ugrani inkább a virágok közé, történjék bármi, inkább összezúzza az összes virágait, de ki fog menni a vasúthoz Laci elé.

Elszántan fordult befelé, hogy leugorjék, de e pillanatban...

E pillanatban kívülről kizárták a kaput s ott állottak az udvaron tíz lépésnyire Cilikétől anyuska, édesapa, a fiúk és Laci...

- No, hát nem kell félni, nem vészett el Cilike, - mondta édesapa, aki azonnal észrevette őt, - ott lovagol ni, fenn az ablakban!...

Valamennyien bámulva néztek föl reá és el nem tudták képzelni, hogyan került Cilike oda fel és mit keres ott?

Laci és a fiúk azonnal segítségére siettek és kiszabadították kényelmetlen helyzetéből s Cilike odarejtve arcát édesanyja vállára, félig sírva, félig nevetve suttopta:

- Attól félttem, hogy Mimi megeszi a csirkét...

XIV.

Hova lettek a kulcsok?

Ugy látszik Cilikét azalatt a három nap alatt, amíg Laci ott volt, határozottan üldözte a balszerencse. Nem elég, hogy Palkó és Gyszi folyton bosszantották, hogy talán bizony lovagolni akart tanulni ott fenn az ablak fáján, még Laci is mindig nevetett, valahányszor szóba került Cilike legutolsó balesete.

Ezer szerencse, hogy a csirkét Mimi nem dézsmálta meg, különben bizony-bizony még anyuskától komolyan is kikapott volna Cilike a szelességéért és feledékenységeért.

Föl is tette magában Cilike, hogy ezentúl meggondoltabb lesz s jobban fog vigyázni mindenre; főleg pedig arra volt nagy gondja, hogy a levest valahogy el ne sósza, mert tudta, hogy akkor vége hossza nem volna a bosszantásnak.

Hétfőn pedig egész délelőtt - sajnos - a konyhán kellett ülnie Cilikének, barackízét főzni.

Azért egy kissé büszke volt rá, mikor anyuska azelőtt való este mindegyik előtt kijelentette, hogy: ami igaz, az igaz, Cilike olyan finom, jó barackízét tud készíteni, hogy a cukrász sem különbet, az meg nem cukrosodik, se meg nem penészedik még esztendő múlva sem s olyan szép világos, mint az arany!

Laci meg örömeiben megcsókolta ezért a kezét s azt mondta, hogy ilyenformán majd az ő jövőendő háztartásukban remélhetőleg mindig baracklekvár lesz ebédre is, vacsorára is!

A kötődés ellenére is azonban szívesen segített neki barackot hámozni s a délelőtti folyamán többször is bekukkantott a konyhába és gyönyörködött kipirult arcú, fehérkötényes kis menyasszonyában, amint buzgón kavargatott-kevergetett a tűzhely mellett.

Szerencsésen el is készült Cilike mindennel, minden további baleset nélkül.

Nemsokára már ott állottak a konyhaasztalon a nagy, szélesszájú ízes üvegek, teletöltögetve az aransárga barackízzel. Lekötözve persze még nem voltak, mert Cilike, tapasztalt gazdasszony léte, tudta, hogy a barackíznek előbb ki kell hűlni, megbőrösödni s csak azután szabad bekötözni.

Délután Laci sétát indítványozott a közeli erdőbe, amit valamennyien örömmel fogadtak el.

Hamar felöltözködtek s éppen indulni akartak, mikor egyszerre Cilikének eszébe jutott valami.

- Csak egy pillanatig, kérem, várjanak, - mondta fontoskodva - előbb be kell vinnem a barack-ízes üvegeket a kamrába.

Nagyon büszke volt rá, hogy ez idejekorán eszébe jutott s anyuska is meglegegedetten bólintott.

Leültek hát valamennyien a ház előtt lévő kis padra, várakozni, Cilike pedig a kamrakulccsal kezében sietett be.

Egy tálcára rakta az üvegeket, bevitte a kamrába és gondosan elhelyezte a polcra, a többi befőtt közé. Csupán egy üveg maradt még a konyhában, amelyik már nem fért rá a tálcára. Most visszament azért, azt is elhozta, de nem a tálcán, hanem a kezében s amint föl akarta azt is tenni a polcra, kisiklott a kezéből, ráesett előbb a ruhájára, aztán a földre, a barackíz kiömlött s az üveg ezer darabra tört.

Cilike egy pillanatig megdermedve állt ott.

Kétségbeesve nézett a barackíztengerre a földön s a sárga folyóra, amely a rózsaszín ruháján végigfolydogált...

Jó Isten, mit tegyen most?

Ha megtudják odakint, hogy megint milyen baleset történt vele, vége hossza nem lesz a kötődésnek, bosszantásnak.

Hamarosan el kell hát tüntetni az áruló nyomokat, mielőtt még valaki észreveszi.

Rohant hát ki a konyhába seprűért, törlőruháért, vízért s aztán leguggolva a földre, lázas sietséggel kezdett dolgozni.

Az üveg fenekén ott maradt még egy csomó barackíz, épen, sértetlenül, ezt nagyon sajnálta Cilike eldobni. Belemártotta az ujjá hegyét s megkóstolta. Fínom volt.

- Ezt meg is ehetném, kár lenne eldobni, - gondolta magában.

Azzal már repült is be az ebédlőbe, kivett a pohárszékből egy kanalat, levágott egy darab kenyeret, aztán vissza a kamrába, leguggolt a földre, a baracklekváros-üveg mellé s jóízűen kezdte csemegézni.

A ruhája, a keze, arca, minden lekváros, maszatos volt, de ezzel most nem törődött, csak sietett, hogy hamar elkészüljön s aztán gyorsan átöltözve, szendén kilibegjen a többiekhez, mintha semmi sem történt volna.

Apuska, anyuska, Laci s a két fiú ezalatt türelmesen vártak odakünn a padon Cilikére.

Éppen arról volt szó, hogy Cilike milyen ügyes kis gazdasszony már, kész nagyleány s Laci váltig vitatta, hogy igazán nincs is már miért tovább halogatni az esküvőt, vagy ősszel, vagy legkésőbb karácsonykor meg lehetne már tartani...

Hej, ha ezt Cilike hallotta volna...

De nem hallotta, mert ott guggolt a sötét, hűvös kamrában, a baracklekvár-tenger mellett s a vizesdézsa, seprű és törlőruha társaságában nagy élvezettel mártogatta a kenyerét a maradék baracklekvárba.

Az idő pedig telt-múlt, végre is megsokalták a várakozást s fölkerelkedtek, megkeresni Cilikét s megnézni, mi történt vele!

Nem kellett sokáig keresni. Anyuska, balsejtelmektől vezérelve, sietett egyenesen a kamra felé.

Cilike még mindig ott guggolt a földön s éppen az utolsó falat baracklekváros kenyeret gyűrte befelé, mikor megszólalt mellette Laci:

- Jó étvágyat kívánok, Cilike! Kérem, adjon nekem is belőle!

Cilike sikoltva ugrott föl, de aztán egyszerre még nagyobb sikoltva guggolt ismét le s a kezével próbálta elfödni a ruháját.

Eszébe jutott a sárga folyó, mely a szép rózsaszín ruhán végigfolydogált.

- Kérem, Laci - könnyörgött, - menjen addig ki, amíg mindent elrendezek és eltakarítok. Véletlenül eltörtem egy üveget...

Laci szerényen visszavonult, a két fiú meg ujjongva térdelt le mellé és segítettek elfogyasztani a maradékot.

Csak anyuska csóválta rosszalólag a fejét.

- Nézd meg magad a tükörben, lányom - szólt bosszúsan - hiszen olyan maszatos vagy, mint egy kéményseprő! És te akarsz férjhez menni?... Hogyisne! Neked bizony még a gyermekszobában van a helyed! Eredj gyorsan és öltözz át!

Cilike szégyenkezve, pirulva szaladt be a szobájába s ki akarta nyitni a szekrényét, hogy egy másik ruhát vegyen ki.

De hol vannak a kulcsok!

Rendesen anyuskánál szoktak lenni a kis csomó kulcsok, de ma délután ő járt vele s egész biztosan emlékszik, hogy a munkakosarába tette.

A munkakosárban azonban nincsenek.

Végigkutatta az egész szobáját, nem találta sehol.

Nem volt egyéb hátra, ki kellett ismét menni anyuskához s tőle megkérdezni:

- Anyuskám, kérlek, hol vannak a kis csomó kulcsok?

- Nagyon jól tudod, hogy nincsenek nálam - felelt anyuska, - ma egész nap nálad voltak, te gazdasszonykodtál.

- Én a munkakosáramba tettem, de most nincsenek ott.

- Hát keresd meg. Én nem jártam vele.

Kedves olvasóm, ismered-e, mit tesz az: a kulcsokat keresni?

Azt hiszem, ismered, te is, te is, meg te is. Valamennyien ismeritek. Mert én még nem láttam olyan fiatal leányt, aki nem kereste volna mindig a kulcsait.

Sőt, megmondom nyíltan: az asszonyok is szokták keresni a kulcsaikat. Vagy a „kis csomó kulcs”, vagy a „nagy csomó kulcs” tűnik el a legrejtélyesebb módon, mindig éppen akkor, mikor a legsürgősebben van rá szükség. Néha a kamra kulcsa tesz titokzatos sétákat, máskor a ruhaszekrény kulcsa rejtőzik el.

Hogy miért éppen mindig akkor, mikor a legsürgősebben szükség van rá?

Igazán nem rosszindulatból, vagy pajkosságból, vagy gonoszságból, ámbár néha hajlandó volna az ember azt is feltételezni, annyi bosszúságot tudnak okozni. Hanem egyszerűen azért, mert mindig akkor keressük, mikor éppen szükség van rá!

Oh, ti ravasz, gonosz kulcsok! Hány elkésésnek, mennyi szenvedésnek, bosszúságnak, szidásnak és könnynek voltatok ti már okozói? Miért is nem tudtok ti szépen, nyugodtan mindig a helyeteken maradni, illetőleg csodálatos, hihetetlen rejtékhelyeitekről mindig magatoktól visszasétálni a rendes helyetekre?

Vagy ha már nyughatatlan ösztönötök arra kényszerít, hogy mindegyre a legsajátságosabb kirándulásokat tegyétek, miért nem adtok valami jelt, mikor oly kétségbeesetten keresnek benneteket?...

Igen, ismertem egyszer egy kis leányt, aki a legkomolyabban törte azon a fejét, mit lehetne kitalálni, hogy a kulcsok csengessenek, mikor keresik őket...

Hanem azt is megsúghatom nektek, hogy rendes, pontos, gondos ember ritkán szokta keresni a kulcsait. Aki mindig visszateszi a maga helyére, annak sohasem kell keresni s még éjjel, a sötétben is megtalálja a rendes helyén.

Fő az, hogy sohasem szabad letenni a kézről, azzal a gondolattal, hogy: - no, majd helyére teszem később... Ezt csak a hebehurgya, szeles, gondatlan, szórakozott emberek, illetve kis leányok teszik s amelyik lányos házban sokat keresik a kis kulcsokat, nagy kulcsokat, onnan bizony a komoly, házasulandó fiatalemberek hamarosan kimaradoznak.

Hát bizony Cilikénél - mi tagadás - még gyakran megtörtént, hogy szórakozottságból, feledékenységéből úgy eltette a kulcsokat, hogy aztán sehol sem találta. Édes anyja gyakran meg is szidta ezért, de ő nem sok fontosságot tulajdonított ennek s nem tartotta szükségesnek ebben az irányban is fegyelmezni magát.

De az is igaz, hogy még ilyen eset nem történt vele soha életében, mint most.

Tessék elképzelni. Itt van a vőlegénye, akarnak sétálni menni, az egész család, apa, anyuska, a két fiú és Laci készen, felöltözködve ott állnak és várnak rá, ő pedig a baracklekváros rózsaszínű batiszt ruhájában futkos ide-oda, egyik szobából a másikba, konyhába, kamrába, folyosóra, kertbe s keresi mindenütt a kulcsokat, hogy kinyithassa a szekrényt s kivehessen egy másik ruhát.

Először csak egyedül kereste, azután segítségére sietett Laci is, aztán nekiláttak a fiúk is, majd anyuska és apuska is, meg a két cseléd, Zsuzsi és Sári, de mind hiába, a kulcsok csak nem kerültek elő.

Közben eltelt az egész délután, már alkonyodni kezdett s csupa bosszúság, zavar, felfordulás volt az egész házban, - a kulcsok miatt.

A séta természetesen elmaradt, anyuska bosszús volt, Cilike pityergett s legjobban szeretett volna eltűnni a föld színéről, annyira restelte Laci előtt a dolgot - és főleg a foltos ruháját. De még egy kötenyt sem tudott maga elé kötni, minden a szekrénybe volt bezárva.

Már egészen besötétedett.

- Most már abba kell hagyni a keresést, - jelentette ki édes apa. - Majd holnap reggel hivatunk egy lakatost s kinyitattjuk vele a szekrényeket. Most menjünk vacsorázni, mert éhes vagyok. A kulcsok majd bizonyosan előkerülnek valahonnan, mikor nem keressük.

Cilike sóhajtván ment a szobájába, hogy legalább valami ócska kötenyt vagy blúzt előkeressen.

Amint véletlenül a tükörbe nézett, egészen megijedt magától. A szeme ki volt sírva és a fején még mindig rajta volt a virágos, csipkés, fehér kalap - persze félrecsúszva - s a haja rendetlenül lógott ki alóla.

Gyorsan letette a kalapját, megfésülködött, felkötötte a nagy, fehér konyhakötényét, egy kis kölni vízzel megmosta a szemét és arcát s aztán, hogy nehogy újabb rendetlenségen kapják rajta, elővette a kalapdobozt a szekrény tetejéről, hogy beletegye a kalapját.

És amint kinyitotta a kalapdobozt, egyszerre egy nagyot sikoltott, belenyúlt és kiragadta belőle az egész délután keresett kulcscsomót, mint valami diadal jelvényt rázva, csörgetve rohant ki vele az ebédlőbe.

- Itt vannak a kulcsok! Megvannak a kulcsok! - kiáltotta már messziről s örömeiben, jókedvében háromszor táncolta körül az asztalt.

- Hol találtad meg? - kérdezték egyszerre mind.

- A kalapdobozomban! Bizonyára délután, mikor öltözködtem és kivettem a kalapomat, szórakozottságból betettem a kulcsokat!...

- No lássa? - fordult anyuska nevetve Lacihoz. - Hát lehetne-e ezt a leányt már férjhez adni?

Laci is nevetett, Cilike pedig abbahagyta a táncot s egy kissé megnyúlt az orra e szavak hallatára.

Sejtette, érezte, hogy az esküvő ideje, a fehér menyasszonyi ruha megint valahová a beláthatatlan távolságba lebegett el...

XV.

Pepi urfi meglepetése.

Cilike készült fel Budapestre Ellához. Most már csakugyan komolyan hozzá kellett látni a kelengye készítéséhez és édesanyja beleegyezett, hogy egyetmást Budapesten vásároljon meg. Persze nem egyedül, hanem Ellával, aki ügyes és praktikus fiatalasszony volt.

Cilike különben még sohasem érezte magát ennyire nagyleánynak, mint most s olyan ünnepléses, komoly arccal járt-kelt a szobákban és csomagolt és rendezkedett, mintha nem is Cilike lett volna.

Ugyanis egy olyan nagy megtiszteltetés érte, aminőről soha életében nem álmodott, mert az igazat megvallva, még nagyon szokatlan volt előtte, hogy őt olyan komolyan vegyék, mint ez alkalommal.

A Laci édesanyja, értesülvén róla, hogy Cilike Budapestre utazik, megkérte Cilikét, vinné föl magával Laci legkisebb hugát, a tízéves kis Juliskát. Iskolába szeretnék adni, még pedig abba az új, francia leánynevelő-intézetbe, amelyet francia apácák nyitottak mostanában, valahol Budán s ahol éppen olyan jól megtanulnak franciául a leánykák, mint külföldön. Oda szeretnék Juliskát is beadni.

A Cilike anyja egy kissé kételkedve csóválta a fejét. Ő nem nagyon bízott Cilikében, hogy annak a nagy feladatnak meg tud-e felelni. De az öreg Kőváryné megnyugtatta, hogy tulajdonképpen csak arról van szó, hogy Szolnokig utazzanak egyedül, ott kiszállnának egy napra Róza néninél, Laci nagynénjénél, aki úgyszólván már olyan régóta szeretné megismerni Cilikét. Róza néni aztán szintén velük megy Budapestre és majd elintézi a többit.

Igy már kevesebb aggodalommal eresztette útnak édesanyja Cilikét. Kikísérték valamennyien a vasúthoz. Kőváry néni ellátta őket annyi elemózsiával, hogy egy hétre is elég lett volna. Laci pedig megsúgta, hogy legközelebb ő is fel fog rándulni Budapestre, egy-két napra látogatóba és hogy Róza néni okvetlenül nagy estélyt fog adni ma az ő tiszteletére, mert ő már úgy szokta.

- Milyen jó, hogy a fehér ruhámat is becsomagoltam, - gondolta magában Cilike, midőn már fent ültek a vasúti kocsiban, gyöngéd pillantást vetve az elegáns sárga bőr kézikofferre, amelyet most kapott édesapjától menyasszonyi ajándéku!

Gondosan elrendezte az összes csomagokat, táskákat, kosarakat a hálóban, mint azt tapasztalt utazó létére szokta s aztán egész figyelmével fordult Juliska felé, aki sugárzó arccal ült a sarokban.

Juliska egy igen édes, aranyos kis lány volt, aki Cilikét néninek szólította s rendkívül boldog volt, hogy utazhatik - világot láthat - miként ő mondta.

Ez volt az első nagyobb utazása életében. Nem győzött kérdezősködni, minden érdekelte, mindenre kíváncsi volt s Cilike olyan örömmel és olyan komolyan magyarázgatott neki mindent, mintha csak önmaga előtt is be akarta volna bizonyítani, hogy ő már milyen komoly, megbízható nagy leány.

Az egyik állomásnál Juliska kidugta a fejét az ablakon és körülnézett.

- Jé - kiáltotta visszafordulva Cilikéhez, - egy katona bácsi köszönt nekem! Azt hiszem, éppen ide száll be!

- Juliska, - intett Cilike, - ez nem illik! Jöjj be azonnal és csukd be az ajtót. Világért se szeretném, hogy egy ismeretlen katonatiszt ide bejöjjön hozzánk!

Juliska engedelmesen belépett a fürkébe s be akarta csukni az ajtót. De már késő volt. Egy hirtelenszöke, kövér hadnagy ugrott be mosolygó ábrázattal s visszakiáltott az utánajövő hordárnak:

- Ide, ide, tegye ide a podgyászomat. Kezét csókolom, Cilike, szervusz Juliska hugom! Ugy-e megengedik, hogy én is ide telepedjek? Oda tegye a podgyászomat ni, a másik bőrönd mellé. Ugy-e megengedik? - Pardon...

Azzal be sem várva az engedelmet, már elrendezte a podgyászt, kifizette a hordárt s egész otthonosan telepedett le Cilikével szemközt.

- Ezer esztendeje, hogy nem láttam, Cilike. Talán meg sem ismer?

- Oh, hogyne, - mosolygott kénytelen barátsággal Cilike. Megismerte azonnal, Pepi urfi volt, a kövér Pepi, Wettstein báróné kedves fiacskája, akivel Cilikét hajdanában annyit bosszantották az öccsei, mert kadet korában udvarolgatni próbált neki - pedig milyen esetlen volt szegény, még táncolni sem tudott. Most már hadnagy - de úgy látszik, most sem sokkal ügyesebb. Esetlenül izeg-mozog a helyén s úgy pödörgeti azt a három szál kis vékony bajuszát, hogy majd kitépi.

- Haj, haj, - mondja, - bizony rég nem volt már szerencsém láthatni, kedves Cilike! Azóta kegyed menyasszony lett, én meg idekerültem garnizonba, ebbe a kis fészekbe, ahol megöl az unalom! Csak az az egy szerencse, hogy elég közel van Budapesthez. Sok ismerősöm van ott s oda szoktam föl-fölrándulni kissé mulatni. A kapitányom igen derék ember, akkor ad egy-két napi szabadságot, amikor kérek. Mert tetszik tudni, Cilike, nálunk, katonáéknál úgy van...

És most Pepi urfi egy végnélküli magyarázatba kezdett a katonai szokások és jogviszonyok felől, tekintet nélkül arra, hogy hallgatóit érdekli-e, vagy nem? Fő az, hogy őt érdekelte.

A kis Juliska szerencsésen el is szunnyadt a sarokban, Cilike meg alig bírta ásítását visszafojtani. Csöndes megadással kérdezgette magától, hogy ugyan mi szüksége van neki mindezt megtudni és mi szüksége van azt is megtudni, hogy Pepi urfi most is éppen Budapestre rándul föl, ma estére egy házi bálra hivatalos gróf Isenburgékhoz s hogy ő komolyan udvarol a grófkisasszonynak és ma este minden bizonnyal meg is fogja hódítani, mert egy teljesen új, gyönyörű atillát csináltatott, amelynek a piros hajtókáján az aranycsillag úgy fénylik, mint a nap!

Pepi úrfinak majdnem kedve szottyant megmutatni Cilikének azt az aranycsillagot, amelyre különösen büszke volt. De nem tudta, hogy miképpen kezdjen hozzá.

- Nini, majdnem egyforma a bőröndünk, - jegyezte meg érthető célzatossággal, gyöngéd pillantást vetve a két sárga bőröndre a hálóban, amelyek valóban hasonlítottak egymáshoz. - Erről jut eszembe...

Cilike azonban egy cseppet sem volt kíváncsi az aranycsillagra e gyorsan másfelé terelte a társalgást.

Eközben Pepi úrfinak eszébe jutott, hogy ő még ma nem is uzsonnázott! Bocsánatot kért tehát Cilikétől és átment az étkezőkocsiba, megígérve, hogy Szolnok előtt még okvetlenül visszajön.

- Oh, hála Istennek, csak hogy kiment! - sóhajtott Cilike, megkönnyebbülten dőlve hátra az ülésen, boldogan, hogy megszabadult az unalmas társaságtól. - Juliska, Juliska, ébredj fel! Hallatlan, hogy elaludt ez a gyermek, pedig én voltam az, aki unatkoztam.

Juliska mosolyogva nézett fel.

- Nem is aludtam, - hunyorgott a szemével, - de ez a katona bácsi annyit mesélt, hogy nem csoda, ha elálmosodtam.

- No most siessünk, szedjük össze a podgyászaikat, mert tíz perc múlva Szolnokon vagyunk, - mondta Cilike, megnézve az óráját és sietve szedte össze sokféle csomagjukat.

Tíz perc múlva a vonat csakugyan berobogott Szolnokra, a hordárok felugráltak a kocsikba a podgyászokért, Juliska hangos örömezővel kiáltott ki az ablakon Róza néninek, aki künn állott a perronon, Cilike meg lázas izgalommal kapkodott ide-oda és adott át mindent a hordároknak, sietve, hogy leszálljanak, mielőtt még Pepi úrfi visszajön. Cseppet sem óhajtott vele többet találkozni, annyira unta.

Róza néni nagy örömmel és szeretettel fogadta a két leánykát. Azt sem tudta, mivel keresse kedvüket.

Az ebédlőben gyönyörű, díszes asztal volt terítve, csupa fehér virággal ékesítve.

- A te tiszteletedre, édes Cilikém, - mondta, megölelve őt. - Meghívtam az összes rokonokat s jó embereimet, akik mind vágnak már megismerni a kis menyasszonyt. Most jöjjetek a szobátokba, mosakodjatok meg és öltözzetek át. Egy óra múlva itt lesznek a vendégek. Holnap reggel aztán együtt megyünk Budapestre...

Bevezette őket a vendégszobába, hova a cselédek előzetesen bevitték már a podgyászt s aztán magukra hagyta őket. A két leányka sietve vetkőzött le és kezdett mosakodni. Milyen jól is esett a friss, hideg vízzel a vasúti kormot és füstöt lemosni. Vidáman lubickoltak és nevetgéltek hozzá; aztán Cilike anyai gondoskodással fésülte meg a Juliska szép aranyszőke haját s aztán a magáét is rendbehozta, hogy minél kedvezőbb benyomást tegyen majd az új rokonokra, akik olyan kíváncsian várják őt és aztán hozzákezdett a kicsomagoláshoz...

Egyszerre csak nagy nevetésre, kiáltozásra lett figyelmes Róza néni. Besietett a leányok szobájába, ahol igen furcsa látvány tárult a szeme elé.

Cilike a nagy sárga bőrönd előtt állott s egy fényes gombos, piros hajtókás tiszti atillát tartott a kezében, amelyet félig sírva, félig nevetve nézett, Juliska pedig két karjával könyökig bebujva egy csukaszínű tiszti nadrágba, vad indián táncot lejtve ugrálta körül Cilikét.

- Mi az, mi történt, gyerekek? - kérdezte Róza néni csodálkozva.

- Oh, Róza néni - tördelte Cilike sűrű könnyeket hullatva a tiszti atilla fénylő csillagjára. - Én, én úgy látszik összecseréltem a bőröndöket... Ez a Pepi úrfié... És ő elvitte az enyémet...

Róza néni nevetve csapta össze a kezét.

- No, hát ez szép dolog! Most mit fogsz felvenni? És ki az a Pepi úrfi?

Cilike hamarosan elbeszélte mindent s megismertette Róza nénit a Pepi úrfi egész életrajzával, Róza néni nem győzött nevetni ezen a kis kalandon.

- Tudod, az egészben az a legjobb, hogy elképzelem a Pepi úrfi arcát mikor este kibontja a bőröndöt s fel akarja venni hódító díszegyenruháját s egy rózsaszín selyem leányruhát talál benne.

Erre Cilike is elnevette magát. Ez a gondolat megvigasztalta kissé. Ő még valahogy csak segít magán, a rokonok szívesen látják őt útiruhájában is, - de annyi bizonyos, hogy Pepi úrfi nem mehet el a házibálba az ő rózsaszín selyem ruhájában!...

XVI. Fölfedező uton.

Róza néni nem kísérhette föl a két leánykát, Cilikét és Juliskát Budapestre, mert reggelre olyan náthát kapott, hogy folyton prüszkölt és krákogott. Így hát Cilike magára vállalta, hogy majd ő beiratja Juliskát az intézetbe s eligazít mindent egészen jól, hiszen ő már nagy leány, csak legyen egészen nyugodt Róza néni.

Róza néni aztán bele is nyugodott ebbe, olyan büszke önérzettel bizonyította Cilike az ő ügyességét és jártasságát minden dologban s a két leányka elindult és szerencsésen meg is érkezett Budapestre, Ellához.

Ebéd után aztán Cilike mingyárt fel is készült, hogy ő most elmegy Juliskát beiratni s holnap majd be is viszi a gyereket.

Az eső, a jó szeptemberi eső, szakadt, mintha dézsából öntötték volna s Ella aggodalmasan kérdezte:

- De hát tulajdonképpen hol van az a francia zárda, ahová Juliskát be akarják adni?

- Budán, - felelte Cilike olyan nyugodtan, mintha csak arról volna szó, hogy az alvégen vagy a felvégen.

- De édes fiam, ez nem elég, - mondta Ella. - Buda majdnem akkora, mint Pest, hova, merre indulsz el?

Erre már Cilike is meghökkent s kissé gondolkozóba esett, de Jani sógor hamarosan ki-segítette.

- Ugy tudom, az Attila uccában van az a francia zárda. Csak ülj fel egy villamosra, mely a déli vasút felé megy, annak az Attila uccától nem messze a Vérmező útnál van a megállóhelye, onnan aztán könnyen odatalálsz. Legfeljebb egy rendőrt megkérdezel, az majd útba igazít.

A Cilike önérzete akkorára dagadt, mint egy jótermetű léggömb. Lám, a sógora milyen nyugodtan engedi őt egyedül ilyen nagy és fontos útra. Ella meg még most is babusgatná és féltené, mint egy kis gyereket.

Vette az esernyőjét és büszkén kilejtett az uccára.

Körülbelül egy hét óta szünet nélkül esett már az eső. Aki látta már a budapesti aszfaltot egy heti esőzés után, az tudja, hogy ilyenkor az ember nem is annyira jár, mint inkább úszik a vízben. A Cilike büszkesége és önérzete is egy fokkal lejjebb szállott, amint átevezett a kocsúton, a villamos megállóig s elsősorban is azt bánta meg, hogy miért nem húzott sárcipőt.

De visszatérni nem akart, jött is már a villamos, hamarosan felugrott rá.

A Damjanich uccától az Attila uccáig, átszállással együtt majdnem egy óra. Ezalatt Cilikének bőven volt alkalma elmélkedni, megfigyelni vizes, sáros, bosszús arcú embertársait, megfázni, elúnni magát, elálmosodni és minden zökkenésnél, kanyarulatnál hol előre, hol hátrahatni a fejét.

Végre a Vérmező útra értek; ott Cilike sietve leszállt s bár a zápor még mindig szakadt, szinte jól esett a hosszú kocsikázás után egy kicsit járni.

Az Attila uccát hamarosan megtalálta s aztán csak ment, ment rajta végig, nézegetve, hogy ugyan melyik is lehet ezek közül a zárda? De a kicsiny, alacsony házak közül egyik sem lehetett az. Már kezdett nyugtalankodni s tünődve állt meg.

- Meg fogok kérdezni egy rendőrt, - gondolta magában. Rendőrt azonban nem látott sehol.

Egy kis leányka jött vele szemközt, aki egy nagy kosarat cipelt.

- Kis leány, - szólította meg Cilike, - merre van itt egy rendőr?

- Nem tudom, - felelt riadtan a leányka.

- Hát a francia apácák iskolája merre van? - kérdezte tovább Cilike.

- Nem tudom, - felelt ismét a leányka és elszaladt. Cilike most már igazán meg volt akadva. Se közel, se távol, sehol egy embert sem látott, itt ugyancsak nem volt oly élénk a forgalom, mint a belvárosban. Megfordult tehát s elhatározta, hogy most addig fog menni, amíg egy rendőrt talál, aki Jani sógor utasítása szerint, útba fogja igazítani.

Majdnem egy negyedórát gyalogolt, míg végre egyik uccasarkon föltűnt egy rendőr sisak!

Cilike csakhogy hangosan föl nem kiáltott örömeiben s rohant a kocsuiúton át, hogy majdnem a rendőr karjai közé esett.

- Kérem szépen, hányadik szám alatt van a francia apácák zárdája az Attila uccában? - kérdezte lihegve Cilike.

A rendőr nem tudta, de készséggel elővette a kis könyvecskéjét, amelyben minden cím megvan s hosszas keresés után kiböngészte: Attila ucca 121.

Most aztán Cilike egész vígan fordult vissza. Hála Istennek, egy fél óra alatt el fog mindent intézni s milyen diadallal tér majd haza.

A 121. számot csakhamar megtalálta; nagy, hatalmas épület volt, már kívülről is látszott rajta, hogy ez nem lehet más, mint iskola. A kapu be volt zárva s a csöngetésre kapus nyitotta ki.

- Kérem szépen, - mondotta Cilike udvariasan, - beszélhetnék-e a tisztelendő főnöknővel?

A kapus csodálkozva nézett rá.

- Az igazgatónőt tetszik keresni?

- Nem... igen... a tisztelendő főnöknőt... Ez a francia apácák zárdája, úgy-e?

- Nem kérem. Ez most felsőbb leányiskola. Augusztusban elköltöztek innen az apácák és mi vettük át az épületet és alakítottuk át az egészet újra.

- És - és hová költöztek? - rebegte Cilike ijedten.

- Azt hiszem a Ménesi úton vagy a Villányi úton építettek maguknak új iskolát.

- Istenem... Merre van az?

- A Gellérthegy tájékán. Tessék csak egy olyan villamosra ülni, amelyik a Fehérvári út felé megy, ott majd aztán könnyen eligazodik a kisasszony.

Cilike megnyúlt ábrázattal s kissé lankadó önbizalommal ballagott vissza a villamos megálló-helyig.

Legjobban szeretett volna hazamenni, de azt szörnyen restelte, hiszen milyen büszkén vállalkozott rá, hogy ő mindent eligazít és most visszamenjen, anélkül, hogy valamit végzett volna?

Nem. Inkább nekivágott hát az ismeretlen útnak.

Az eső vígan szakadt tovább s mire felülhetett egy villamosra, csupa víz lett a cipője, ruhája.

A kalauz barátságosan megmagyarázta, hogy a Ménesi út a Gellérthegyen van s a Fehérvári útnál kell leszállnia. És ott van egy új zárda is, egész biztosan tudja, csak most nem régen épült. Mindjárt az elején van, nem is kell messzire menni.

Cilike egészen megnyugodott. Most már biztos, hogy jó helyen jár. Egy félórai utazás után leszállt s aztán bátran nekiindult a Gellérthegy oldalán föl a Ménesi útra.

Egy kissé elhagyatott helynek látszott ez az út. Nyáron, szép időben nagyon kellemes sétaút lehetett, de most a szakadó esőben egy lélek sem járt erre. Jó messze egymástól, virágzó kertektől elválasztva, itt-ott feltűnt egy-egy villa. A vasrácsos át esőtől ázott, lekonyult fejű virágok kandikáltak ki.

Cilike tűnődve állt meg. E karcsú, oszlopos, zöld zsals villák közül egyik sem látszott zárdának.

És a kertek, mintha el lennének varázsolva, olyan némaságban, olyan mozdulatlan csendben látszanak várakozni valamire. Semmi más nesz nem hallatszik, csak az eső szünetlen egyforma kopogása, zuhogása.

Cilike azon vette észre magát, hogy valami ideges félelem kezd erőt venni rajta. Mintha nem is Budapesten lett volna, a zajos, lármás, jól ismert fővárosban, hanem valami csendes, kihalt pusztaszigeten, ahol virágzó rózsabokrok, zöldelő fák hajladoznak, virágoznak a vasrácsos túl és ő a vasrácsos innen, a sáros, vizes úton egyedül van, teljesen egyedül...

Fogát összeszorítva, sietve haladt tova s ekkor az első kanyarulónál meglátott egy nagy, hatalmas épületet. Az előtte tornyosuló agyagbuckák, gerendák, földhalmok és mészgödörök már messziről elárulták, hogy az épület még nincs egészen készen.

- Ez az, ez az! - ujjongott magában Cilike s meggyorsította lépteit.

Ugyanakkor füttyürészve jött szembe vele egy péklegény, hátán egy üres sütemény-kosárral.

- Kérem szépen, - szólította meg Cilike, - ez az épület az új francia apácaiskola?

- Ez az új iskola, - válaszolt foghegyről a péklegény, aki egy csöpp kedvet sem mutatott megállni beszélgetni az esőben.

De Cilike sem várt további felvilágosítást, hanem nagyot fohászkodva sietett az új épület felé. Egy pár deszka volt keresztbe téve a gödrökön és sártengeren, azon valahogy keresztül evickélt s azután bekerült az udvarra. Azaz csak gondolta, hogy ez lehet az udvar. Most egyelőre nem volt egyéb mint egy rettenetesen föltúrt, fölhányt agyaghalom, amely az esőtől félig megolvadva ott marasztalta annak cipőjét, aki belelépett. Kövek, téglák, gerendák heverték szanaszét tarka összevisszaságban, itt-ott egy-egy mészgödör, talicska, malteres dézsa, miképpen az a még be nem fejezett épületek udvarán szokott lenni.

És sehol egy lélek sem. Cilike megdöbbenve tekintett körül. Lakik itt valaki? Az lehetetlenség, hiszen ezen az udvaron nem lehet keresztül menni. Hogy jönnek ki a kedves Testvérek itt az ajtón? És hogy járhatnak a gyermekek az iskolába?

Tanácsstalanul nézett körül, még egy lépést tett előre és bokáig belesüllyedt egy agyaggödörbe, úgy, hogy mozdulni sem bírt. Most már komolyan megijedt és szégyen ide, szégyen oda, hangosan kiáltozni kezdett.

De bizony senki sem mutatkozott. Hat óra már elmúlt, a munkások úgy látszik haza mentek s ugyan ki járna ilyen időben a Gellérthegyen, egy félig kész ház udvarán.

Szegény Cilike ijedtében, félelmében forró könnyeket hullatott. Ugy érezte, mintha szurokkal volna az édes anyaföldhöz ragasztva.

Becsukta az ernyőjét, amely úgysem nagyon védte meg már az esőtől s aztán egy nagyot fohászkodva, az ernyő és a két keze segítségével valahogy kimászott az agyaggödörből. Szerencse, hogy a cipője nem maradt le a lábáról, de hogy milyen volt a ruhája, a keze, a lába, - arról jobb nem is beszélni.

- Halló, ki az! - hallatszott ekkor egy mély rekedtes férfihang valahonnan alulról.

Oh, hogy megörült Cilike ennek a borízű, vastag hangnak.

- Én vagyok, én, - kiáltotta örvendezve, - merre kell itt bemenni a házba? Nem találom a bejáratot!

- Erre tessék a lépcsőn lejönni, erre, balra, - hangzott újra a borízű hang s most már látható volt egy munkásember torzonborz feje is az alsó lépcsőfokon.

Cilike lemászott a keskeny, pincszerű lépcsőn, de úgy érezte, mintha a mennyországba menne. Hála Istennek, csak hogy emberek közé jut! Oh csak már látná a kedves, szelíd arcú nővéreket is, hogy elpanaszolja nekik kalandos utazását.

A lépcsőről egyenesen egy hosszú, keskeny folyosóra lépett, amely tele volt tót napszamosokkal, téglahordó asszonyokkal, gyerekekkel. Az emberek nyugodtan álltak sorjában, halkán beszélgettek egymás közt s a sarokban, egy kivilágított üveglablak mögött egy férfi ült, aki pénzt számlált s időnként egy-egy nevet kiáltott.

A munkásokat fizették ki a heti munka után, mert éppen szombat este volt. Mindebben nem volt semmi különös, de Cilikére úgy hatott az egész, mint valami csodálatos, misztikus jelenség. A keskeny, hosszú, homályos folyosó, a verejtékes arcú, piszkos munkásemberek, a halk zümmögés, ott távolban a kivilágított ablak s odakünt az eső folytonos zúgása... Csak azt várta, mikor fog a folyosó túlsó végéről elősuanni halk, nesztelen léptekkel a fehér fátyolos, sötét ruhás, szelíd arcú apáca, aki úgy beleillik ebbe a misztikus környezetbe...

- Legyen szíves, kérem, - szólított meg egy asszonyt, - vezessen fel engem az épületbe, a tisztelendő főnöknőhöz.

Az asszony előbb értelmetlenül nézett reá, aztán mikor Cilike megismételte kérését, kurtán azt felelte:

- Itt nem lakik senki.

- Nem lakik senki... - rebegte Cilike megsemmisülve, - de hát hol vannak akkor az apácák?...

Az asszony vállat vont.

- Mit tudom én!

- De hát miféle épület ez, hogy itt nem lakik senki! - tört ki Cilikéből a kétségbeesés. - Nem ez az új zárda?

- Nem, - fordult felé magyarázólag egy napszámos. - Ez egy új gimnázium. Jövő hónapban lesz a megnyitás. Még nincs is készen.

Cilike most már egész egyszerűen sírva fakadt.

- Istenem, hát ki tudja megmondani, hogy hol van az új zárda? - kiáltotta hangosan. - Adok jó borraivalót annak, ki oda elvezet.

Erre már egyszerre három szurtos képű, meszes, téglaporos kis fiú is ugrott elő.

- Én tudom, én jobban tudom, én majd elvezetem, - kiáltotta mind a három egyszerre. Kettő összepofozkodott, a harmadik pedig megragadta Cilike ruháját s húzta magával.

- Jöjjön csak velem, én odavezetem. Az a két csibész nem tudja.

A kis fiú lovagiasan átsegítette Cilikét az agyagbuckákon s aztán ment előtte fölfelé a Ménesi úton.

- Egész biztosan tudod, hogy itt van az a zárda? - kérdezte Cilike bizalmatlankodva.

- Egész biztosan, - felelt bátran a gyermek. - Mi is itt lakunk a Ménesi úton és mindennap látom a tisztelendő nővéreket.

Végre tíz-tizenöt percnyi gyalogolás után egy szép, egészen új, kápolnaszerű épülethez értek, amelyet vasráccsal elkerített gyönyörű, virágzó kis kert választott el az úttól. A sárga porondos utak a szemnek jólesően kanyarogtak az üde, zöld pázsit között s a piros pelargoniák, nagy rózsaszín és sárga meg fehér rózsák még a zuhogó záporban is bájosan mosolyogtak. A béke és nyugalom levegője lengett még a kert fölött is.

- Ez az, - mondta a kis fiú és becsengetett.

Egy fehér fejkötős apáca jelent meg az ajtóban. Cilike egy koronát nyomott a fiú markába, aki vígan rohant le az úton s ő meg majdnem odaroskadt az apáca karjai közé.

- Dícsértessék, - rebegte boldogan, - oh, hála Istennek, csakhogy itt vagyok. Sohasem hittem volna, hogy Budapesten ilyen nehezen lehessen valamit megtalálni! De csakhogy itt vagyok végre!...

- Mivel lehetek szolgálatára! - kérdezte nyájasan az apáca.

- Nagyon kérem, legyen szíves, vezessen engem a tisztelendő főnöknőhöz.

- Miféle ügyben, ha szabad kérdeznem?

- A kis hugomat szeretném beíratni az iskolába.

Az apáca szelíden mosolygott.

- Mi nem foglalkozunk tanítással. A mi hivatásunk a betegápolás.

Cilike majd hanyatt esett.

- Oh... hát ez nem a francia apácák új iskolája?...

- Nem, kérem. Ez az Irgalmas Nővérek háza. A francia apácák új iskolaépülete ott lent van a Villányi úton. Tessék csak kinézni a kerítésen. Ott látszik lent a völgyben az az új nagy épület.

- De hát hogy lehet oda lemenni?

- Bizony, vagy itt egyenesen le a hegyoldalon, vagy pedig vissza kell menni, végig a Fehérvári úton s úgy bekerülni a Villányi útra, ami szép időben is eltart jó háromnegyed órát. Most pedig a sok építkezés meg folytonos esőzés miatt megromlott az út.

Cilike köszönt s maga sem tudta, hogy került kívül a kapun.

Megállott az út szélén s búsan, csüggedten nézett le a völgybe. Ott fehérlett a nagy, hatalmas, új épület s mintha gúnyosan mosolygott volna fel reá:

- Nem tudsz megközelíteni!

- És mégis el fogok ma oda jutni, - határozta el magában Cilike. - Hiszen ez egyenesen nevetéses volna, ha most hazamennék és elmondanám, hogy láttam az épületet, de nem tudtam odamenni! Méltán tarthatna mindenki egy ügyetlen, járatlan, tapasztalatlan kis lánynak, aki igazán nem érett meg arra, hogy menyasszony legyen!

Ez a gondolat felvillanyozta s új erőt öntött belé.

Éppen arrafelé jött egy jóképű, barna egyenruhás, szolgáló ember, aki egy kis leányt vezetett kézenfogva s a szakadó zápor ellenére vígan dudoláztak mind a ketten.

Cilike megszólította.

- Mondja kérem, mennyi idő alatt lehet lejutni a Villányi útra, oda az új zárdához?

A szolga megemelte a sapkáját.

- Itt a hegyoldalon öt perc alatt; a Fehérvári útról egy jó félóra.

- De le lehet itt menni? - kérdezte tovább Cilike aggodalmasan.

- Én le merek, a kis lányom is, úgy-e Kató? Ha akarja a kisasszony, szívesen lesegítem. Nem is olyan nehéz, ne tessék félni, - tette hozzá, midőn látta, hogy Cilike milyen kételkedve, félénken nézegeti a meredek hegyoldalt. - Egy futamodás és az ember lent van.

- De nagyon vizes a fű, - tűnődött Cilike - és milyen agyagos, csuszamlós, sáros lehet!...

- Hiszen már vizesebb, sárosabb, aligha lehet a kisasszony, - mosolygott jólelkűen a szolga. - Tessék csak jól belém kapaszkodni és én öt perc alatt levezetem. Minek kerülne olyan nagyot ebben a csunya időben.

- Hát jól van, - határozta el magát hősiesen Cilike, - hiszen utóvégre szaladtam én le hegyoldalon máskor is és nem történt semmi bajom!

- Csak ne tessék félni semmit, - biztatta a szolga. - Elégszer megtettem én ezt az utat, jó időben, rossz időben. Iskolaszolga vagyok a Fehérvári úton és itt lakom a Gellérthegyen, hát mindig erre szoktam járni. Szaladj haza Kató és mondd meg anyjuknak, hogy én is mingyárt otthon leszek.

A kis leány elfutott, Cilike pedig belekapaszkodott az iskolaszolga izmos karjába s aztán Istennek ajánlva lelkét, kezdett lefelé csúszni a meredek lejtőn.

Hát bizony ez nem volt éppen a legmulatságosabb dolog. Az eső oly kitarással zuhogott, mintha fizetésért tenné, a hepe-hupás, gidres-gödrös, térdig érő vizes fűvel benőtt hegyoldalon semmiféle út nem vezetett le, hogy csak úgy bucskáztak, botorkáltak, csúsztak lefelé. Cilike soha életében még egy táncosába sem kapaszkodott bele olyan hévvel, olyan erősen, olyan forrón, mint most az iskolaszolga karjába, sőt néha még a vállába is. Az ernyőjéről csurgott a víz a nyakába, a kalapja félrecsúszott, a lába csak úgy cuppogott a sárban s érezte, hogy a vizes fű hogy csapkodja a harisnyáját, a térdét... Egyszer aztán egy szélroham kifordította az esernyőjét, úgy, hogy az acélbordák égnek meredve kalimpáltak jobbra-balra s a kifordult ernyőben, mint egy dézsában gyűlt meg az esővíz.

- Még ez is! - sóhajtozott Cilike végső elkeseredésében s magában fogadalmat tett, hogy csak most az egyszer kerüljön épségben haza, soha többet nem vállalkozik Budapesten felfedező utazásokat tenni...

Végre, végre lent voltak. Az iskolaszolga nevetve törölte meg izzadt homlokát: ő is elfáradt a nagy útban. Aztán segítette Cilikének kifordítani az esernyőjét, amely bizony bús roncs gyanánt, mint egy szárnyaszegett madár, hasznavehetetlenné válva bocsátotta le összetört bordáit.

Cilike két koronát adott a jó embernek, aki sapkáját megemelve köszönte meg s aztán úgy iramodott vissza a hegyoldalra, mintha csak a Váci uccában sétált volna.

Végre tehát ott volt Cilike alig kétszáz lépésnyire az új iskolaépülettől, amelyet egész délután keresett.

Már alkonyodott, hét óra felé járt az idő, de ezzel nem is gondolt Cilike. Csakhogy itt van már végre a célnál.

De alig haladt húsz lépést előre, egyszerre riadtan állt meg. Egy valóságos tenger állta az útját. A rendezetlen úton, a sok építkezéstől, téglás-szekerektől fölszántott talajban a napok óta tartó esőzés folytán megállt a víz s körülbelül száz lépésnyi területen bokán felül érő sáros, piszkos víz folydogált, melyet se megkerülni, se átlépni nem lehetett. Aki tovább akart menni, annak irgalom nélkül bele kellett gázolni a sártól fekete s a téglaportól vörös tengerbe. De ezen a vörös tengeren száraz lábbal nem lehetett átkelni...

Cilike égnék emelte karját s összetört bordájú esernyőjét. Szent Isten, most mi lesz!... Ez már igazán több, mint amennyit el lehet viselni... Ő hős volt, bátor és erős, szembeszállt minden veszedelemmel, minden megpróbáltatással, de ebbe a sáros fekete és vörös hullámú tengerbe belelépni nem képes.

És száz lépésnyire az egész délután keresett, hajszolt iskolától búsan, csüggedten, fáradtan, letörten és vizesen visszafordult. A nagy fehér épület pedig gúnyosan vigyorgott feléje a sártengeren túl: - Mégsem tudtál ide jutni!...

De ha azt hitte Cilike, hogy kevesebb vizen és sáron át jut vissza a Ménési úton, úgy nagyon csalódott. Itt-ott az építkezéseknél jószívű tót napszámosok raktak téglákat le a földre és segítettek át, míg végre kievickélt a villamos megállóhelyig.

És amint az első villamost megpillantotta, kedve lett volna felkiáltani: Föld! Föld!... mint a hajótöröttek a tengeren, mikor keserves küzdelem és hanyódás után megpillantják a földet...

Kilenc óra felé járt már az idő, mire végre hazavergődött.

Otthon valamennyien a legnagyobb aggodalomban voltak miatta s Jani éppen indulni akart, hogy valamerre megkeresse, mikor végre sárosan, vizesen, mint egy ázott ürge beroskadt a szobába.

- Szent Isten, mi történt veled? - kiáltotta Ella kétségbeesve, de Cilikének, mihelyt ismét szárazföldet érzett a lába alatt, megjött már a jó kedve s nevetve beszélte el viszontagságos utazását.

Ella gyorsan szedte le róla a vizes ruhákat, ágyba bújatta s herbateát főzött neki. Jani meg fejét csóválva kérdezte:

- De hát miért nem ültél inkább kocsiba, ha nem tudtad merre kell menni?

- Az nem jutott eszembe, - felelt Cilike elcsodálkozva.

- Hiába no, mégis csak egy kis Cilike vagy te, - mondta Ella mosolyogva s erre Cilike sietve dugta el a fejét a paplan alá.

XVII. Cilike divathölgy lesz.

Cilikének Budapesten Berényi Blanka volt a legjobb barátnéja, otthon meg Kende Ilus. Blanka egészen más volt, mint Ilus. Divatos, előkelő, bodros frizurájú kis hölgyecske, aki a fiatal emberekkel nagyon pajtáskodva beszélt, mindig a legutolsó divat szerint öltözködött s régebben Cilikével nagyon fölényesen bánt. Egy-két évvel idősebb is volt s Cilikét olyan falusi kis fruskának tekintette, akivel jóakarató leereszkedéssel barátkozott. Mióta azonban Cilike menyasszony volt, megváltozott a helyzet.

Blankának határozottan imponált a kis menyasszony s tiszteletteljes bámulattal tekintett föl reá. Hogyne! Egy vidéki kis leány, nem is gazdag, Blanka véleménye szerint nem is olyan nagyon csinos, még csak tizennyolc éves és máris menyasszony!

Most már teljesen kegyébe fogadta Blanka, többé nem volt hozzá leereszkedő s magával teljesen egyenlőnek tekintette. És mert nagyon jószívű leány volt, elhatározta, hogy Cilikét egy kissé „csiszolni” fogja.

- Tudod, édesem, - mondta neki mosolyogva, - rólad száz lépésről meg lehetne ismerni, hogy vidéki vagy. Pedig azt hiszem a férjed is jobban szeretné annak idején, ha egy előkelő, divatos úriasszony lennél, mint egy olyan túlegyszerű, járatlan, maradias kis falusi asszonyka, aki azt sem tudja, hogyan kell ízlésesen, előkelően megjelenni!

Cilike tulajdonképpen egy kissé le volt verve az ilyen beszédűtől, mert eddig nem jutott eszébe összehasonlításokat tenni.

De most el kellett ismernie, hogy Blankának igaza van; ő csakugyan egy kissé el van maradva. A ruhái nem az utolsó divat szerint készültek, a frizurája - no, hát arról jobb nem is beszélni. Az ő síma, egyszerűen lefésült haja és a Blanka ondolált, idres-bodros frizurája - no, hát ezt nem is lehet egy nagyon említeni.

És a termete! Blanka olyan vékony, karcsú, mint egy nádszál és nincs is semmi csípője. Igaz, hogy a karja, lába olyan vékony, mint egy fogpiszkáló, de Istenem, ha ez a divat, hát akkor ez is szép.

Ő ellenben, Cilike, jól megtermett, erős, kifejlett, telt idomú; szerény véleménye szerint éppen olyan tenyeres-talpas, mint egy falusi szolgáló.

Hanem ami legjobban bántotta Cilikét, az az ő piros, barna arcszíne volt. Blanka olyan érdekesen halvány volt és rizsport is használt, ami Cilikének szigorúan meg volt tiltva.

- Pedig olyan vagyok, mint egy cigányleány, - sóhajtotta magában Cilike. - Istenem, csak egyszer jól berizsporozhatnám én is az arcomat. Tudom, Laci százszor szebbnek találna és sokkal jobban szeretne.

- Hidd meg édes Blankám, - panaszolta egyszer szomorúan Blankának, - engem most is úgy tekintenek otthon, mint egy kis gyermeket, mint egy pólyás babát. Nem tisztelik bennem sem a nőt, sem a menyasszonyt. Anyuka legszívesebben térdig érő ruhában járatna, az öcsém elvárná tőlem, hogy most is úgy hancurozzam velük, mint hajdan, Ella meg, ha egy divatos frizurát látna a fejemen, képes volna kinevetni és sajátkezűleg lebontani a hajamat!... Azt hiszed megengedi, hogy az új ruhám, amely most készül, divatosan szűk legyen? Dehogy. Éppen két méterrel bővebb lesz, mint a tied! Oh hidd meg Blankám, az élet csupa szenvedésből áll...

Blanka mély részvéttel szorította meg Cilike kezét. Ő megértette ezen szenvedéseket és méltányolta, mert hiszen neki is kellett szenvedni és küzdeni az édes anyjával, aki sohasem értett vele egyet az öltözködés terén...

- Jövő vasárnap lesz egy kis estély nálunk, - folytatta tovább sötéten Cilike, - arra az alkalomra készíttetett Ella nekem egy új ruhát, amelyik olyan bő lesz, mint egy krinolin. És rózsaszín, amiben én még barnábbnak és pirosabbnak látszom, pedig én úgy kértem, hogy sárgát vagy zöldet csináltasson, abban az ember halványabbnak látszik. De ő kinevetett, hallod, kinevetett és rózsaszínt rendelt, mint egy táncvizsgára készülő kis bábának. Igazán rettenetes! Laci is itt lesz akkor és ha meglát köztetek, akik olyan szépek és divatosak, elegánsak lesztek, ki fog belőlem szeretni, meglásd... És még visszaküldi a jegygyűrűt.

Most már könnyek csillogtak a Cilike szemében s igazán mélyen el volt keseredve.

Blanka részvétellel borult a nyakába.

- Cilikém én nem hagylak el. Ezen segíteni fogunk. Bízd rám magadat, én majd elintézem, csak mondd meg a varrónőd címét. És fogadj, nekem mindenben szót. Meglásd, nem fogod megbánni...

A két barátnő még sokáig suttogott egymással s úgy látszik, valami nagyon jó tervet főzhetnek ki, mert a Cilike arca csak úgy ragyogott.

*

Az estély, amelyet Cilike emlegetett, egy kis házibál-féle volt, amelyet Ellának rendeztek, a negyedik házassági évfordulójukat megünnepelni. Természetesen az ő lakásuk nem volt erre elég nagy; de az első emeleten lakott egy vívómester, Janinak jó ismerőse, aki a termeit szívésségből átengedte arra az estére.

Ott terítettek föl a vacsorához is, amelynek legnagyobb részét otthon készítették el. Cilike kijelentette, hogy ő nem hiába tanult Teréz nénitől főzni; a halakat, tortákat és a süteményeket ő fogja elkészíteni.

- Meglásd, milyen gyönyörűen fel tudom díszíteni a halat, majonézzel, aszpikkal, tojással. Még egy szakács sem tudja különben.

Ella egy kissé kételkedve nézett rá, de Cilike oly hévvel bizonyította az ő tudományát, hogy el kellett hinni.

- Hiszen tudod, hogy Miklós bácsi hogy szereti a halat. Amíg ott voltam náluk, - tovább mint egy félévig, - legalább egyszer egy héten halat ettünk és mindig én készítettem el. Hidegen, melegen, paprikásan, tejfölösen, szegedi halászlénak, vagy kocsonyával, ahogy akarod. Bízd csak rám, meglásd, nem fogsz szégyent vallani!

Ella tehát megbízott benne s három gyönyörű nagy fogast vett, amelyeket az estély előtt való nap szállítottak haza. Cilike elhelyezte őket a jégszekrénybe s azt mondta Ellának:

- Mire te holnap reggel fölkelysz, mind a három hal teljesen el lesz már készítve.

És csakugyan másnap már kora hajnalban fölkelte Cilike; még a szakácsné is aludt, ő maga gyújtotta meg a tüzet s gyorsan, serényen látott hozzá a nagy munkához. Mire Ella fölkelte és kiment a konyhába, csakugyan ott díszlett már a három nagy hal, három nagy halastálban, készen megfőzve s Cilike éppen a majonézt kavargatta, hogy aztán földiszítse őket vele.

- Csakugyan ügyes vagy, - mondta Ella elismeréssel mosolyogva Cilikére s aztán odalépett az asztalhoz, hogy közelről megszemlélje a halakat.

De egyszerre elsápadt, hátratántorodott és rémülten csapta össze a kezét.

- Szent Isten, Cilike, mit tettél! - kiáltott félig sírva, félig nevetve. - Hiszen te pikkelyestől főzted meg mind a három halat! Elfelejtetted letisztítani őket!...

- Jézus Mária!... - sikoltott fel Cilike s ijedtében kiejtette kezéből a porcellánbögrét, amelyben a majonézt kavargatta.

A bögre persze eltört, a majonéz kifolyt, de mi volt ez ahhoz a nagy balesethez képest, amely onnan meredt most feléje a három halastárlól... Oh, hát volt-e a világon még ilyen szerencsétlen teremtés, mint ő?...

- Most mit tegyünk? - kérdezte kétségbeesve. - Oh, Istenem, ezt én nem élem túl!...

- No, ne sírj, - vigasztalta Ella, aki hamarabb összeszedte magát s megsajnálta Cilikét. - Majd megpróbáljuk valahogy segíteni rajta. Leszedjük valamiképpen a pikkelyeket, aztán bekenjük az egészet majonézzel, nem is fogja észrevenni senki.

Hát bizony az keserves munka volt. A puhára főtt hal majdnem szétesett, amint az éles késsel kapargatni kezdték a hátát, lejött az egész bőre is, a szép, nagy, drága fogas valóságos rommá változott.

Ella is, Cilike is egészen beleizzadtak a nagy munkába, csak a Zsuzsi szakácsné nézte kárörömmel, akit Cilike ma reggel nagy önérzetében még a tűzhely közelébe sem engedett.

Oh, milyen kicsi volt most Cilike, hogy összezsugorodott az önérzete s milyen szerény hangon kérte Zsuzsit, hogy segítsen ő is feldisznítani, eltakargatni a szegény hal nagyon is szemmel látható szépséghibáit.

- No, úgy-e, Zsuzsi, nem is látszik olyan nagyon, hogy valami baleset történt? - kérdezte aztán reménykedve, mikor végül mindennel elkészültek.

Zsuzsi csak a vállát vonogatta s kissé kajánul mosolygott.

- Engem elcsapnának, ha ilyen halat tálnék fel, - mondta szent meggyőződéssel, - de hát a kisasszony jobban tudja, mint én...

- Maga egy gonosz nő, Zsuzsi, - felelt Cilike, majdnem sírva fakadva. - Maga engem nem képes megérteni.

- Hát tudod, valami igaz van abban, mit Zsuzsi mondott, - szólt Ella nevetve, mikor bementek a szobába. - De hát reméljük a vendégek nem lesznek oly szigorú kritikusok, mint Zsuzsi.

- Csak azt az egyet ígérd meg, édes, drága Ellám, hogy senkinek a világon nem mondd el mi történt, - kérlelte Cilike Ellát, a nyakába borulva. - Megölne a szégyen, ha Laci ezt megtudná.

- Igérem, hogy nem dicsekszem el soha senkinek azzal, milyen jól tud az én kis hugom halat készíteni, - mondta nevetve Ella.

Ez az eset meglehetősen lehangolta Cilikét, úgyhogy Lacinak, mikor délben megérkezett, azonnal feltűnt, milyen csendes és levert az ő máskor olyan élénk, vidám kis menyasszonya.

- Talán rosszul van, Cilike, - kérdezte aggódva.

- Dehogy, nincs semmi bajom, - felelt Cilike s aztán igyekezett nem gondolni többet az egész reggeli balesetre s magában csak azon sóhajtozott, bár már túl lenne azon a pillanaton, mikor a vendégek elé kerül a hal.

Pedig még egy izgalom várt ma Cilikére.

Blankával való megbeszélésük következménye gyanánt a varrónő nem hozta haza hamarabb a ruháját, mint közvetlenül az estély előtt, úgy hogy Ellának nem volt ideje és alkalma előzőleg megnézni.

Hét órákor, mielőtt a vendégek jöttek volna, Cilike hamar magára vette a szép rózsaszín ruhát. Igaz, hogy alig tudott belebújni, olyan szűk volt és a dereka, szent Isten, a dereka úgy ki volt vágva, mint egy igazi báli ruháé.

Ez egy kissé megdöbbenette Cilikét, de nem volt sok ideje gondolkozni, mert mint a szélvész rontott be hozzá Blanka.

- Itt vagyok, édesem, - kiáltotta lelkesedve. - Eljöttem hamarabb, úgy, mint megígértem és hoztam magammal mindent, ami kell. Lássam a ruhádat? Jaj de gyönyörű! Nagyszerűen sikerült!

- Nem gondolod, hogy kissé igen szűk? - kérdezte aggodalmasan Cilike. - Ugy képelem magam éppen, mint egy csirke, amelyiknek a lábát összekötik. Alig tudok lépni!

- Dehogy, - nevetett Blanka, - még futni is lehet benne. Próbáld csak meg! Szaladj az asztal körül, én majd megfoglak!

Cilike nevetve futott előre, Blanka utána, de alig lépett Cilike kettőt, megbotlott a saját lábába s orra bukott. A térdét úgy megütötte, hogy majdnem sántikált.

- Te Blanka, én nem fogok tudni táncolni, - jelentette ki bús előérzettel. - Én úgy érzem, a varrónő kissé túlozott az én ruhámmal!

- Oh, te kis gyáva, - nevetett Blanka. - Meglásd, egy félóra alatt megszoktad. De most folytassuk tovább a toilletted. Nézd, mit hoztam!

Titokzatos arccal bontott ki egy kis csomagot, amelyben egy üveg volt, benne valami tej színű, sűrű fehér folyadék.

- Nézz ide, - suttogott Blanka diadalmas arccal. - Ez a legújabb szépítőszer. Eau de Lys de Reine. Ugy-e milyen nagyszerű már a neve is? Királynő Liliomvíz! A legelső színésznők ezt használják! Milyen pompás illata van!

- És mit kell vele csinálni! - kérdezte Cilike félénken.

- Itt van a használati utasítás hozzá. Jól föl kell rázni s a mosdóvízbe néhány cseppet beletölteni reggel és este megmosakodni vele.

- De hát én most már fel vagyok öltözve, megfésülködve, hogyan mosakodjam meg?

- Nem tesz semmit. Én tudom a módját, hogyan lehet ezt másképp is használni. Kérlek, nekem olyan jártasságom van az ilyesmiben. Van egy jó barátnőm, aki személyesen ismer egy színésznőt, attól tanultam. Bezzeg annak soha sincsenek az arcán olyan csunya vörös pattanások, amelyek annyira el szoktak minket keseríteni s a keze is mindig szép fehér. No, majd téged is meg foglak tanítani mindenre. De most siessünk. Van-e egy kis vattád?

- Van, - felelt Cilike egészen elkábulva a Blanka nagyvilági tudományától és sietve keresett elő a fiókból egy csomó vattát.

Blanka ügyes kézzel formált belőle egy kis pamacsot, az üveg tartalmát jól felrázta, ráöntött belőle a pamacsra s aztán bekente vele először is a Cilike orrát. Azt teljesen figyelmen kívül hagyta, hogy a vatta egyszerre fölitta a folyadékot s csak valami ragadós-pépes anyag maradt rajta, amely úgy odatapadt a Cilike orrához, mint a csiriz.

- Te, ez csíp! - kiáltott Cilike félrekapva a fejét és gyorsan a tükörhöz szaladt. - Jézus Mária, - kiáltott ijedten, - hiszen olyan az orrom, mintha kulimással volna bekenve!

- Oh te csacsi, - nevetett Blanka fölényesen, - várj csak, majd mikor egészen készen leszel.

Azzal gyorsan bedörzsölte a fél arcát is a ragacsos, pépes vattával. De Cilike most már észre tért.

- Nem, nem, ezt nem engedem, - kiáltott, - hiszen ez éppen annyi, mintha ki volnék festve. Jaj, Istenem, mit mondanának Ella és Laci, ha így meglátnának! Töröljük le!

Blanka is egy kissé meghökkent, amint jobban megnézte Cilikét. Olyan volt az arca éppen, mint a cirkuszi bohócoknak szokott lenni, vastagon fehérre mázolva.

- Csakugyan, mintha egy kissé igen fehér volna, - mondta sokkal kevésbé biztos hangon, mint ahogy az előbb beszélt. - Ugy látszik, ezt mégis csak a használati utasítás szerint lehet használni. Tudod, én még nem próbáltam ki, hát azért nem tudtam. Hát töröljük le.

Cilike nekiesett egy törülközővel az orrának és arcának és dörzsölte, ahogy csak bírta. A Királynő Liliomvize azonban nem jött le. Alaposan rá volt ragadva.

- Mossuk le, - indítványozta most Blanka nagyon csendesén; a Királynő Liliomvíz azonban vízzel és szappannal sem jött le...

- Most mit tegyünk, - rebegte Cilike kétségbeesetten. - Mi lesz velem!...

- Nincs más hátra, - suttogta Blanka, - mint az arcod másik felét is bedörzsölni a liliomvízzel. Így csakugyan nem mehetsz le a vendégek közé...

- Nem, soha! - kiáltott Cilike. - Hiszen mindenki észre fogja venni!

- Oh, dehogy, - nyugtatta meg Blanka, - hidd meg, hogy nem is látszik olyan nagyon. Mindössze egy kissé halványabb vagy, mint máskor szoktál lenni. Ha éppen valaki megkérdezi, azt mondd, hogy rosszul érzed magad, fáj a fejed. De meglásd, villanyvilágításnál nem is lehet majd észrevenni semmit.

Addig-addig biztatta, beszélte rá, míg végre Cilike megengedte, hogy arcának másik felét is bedörzsölje a liliomvízzel.

Egyebet nem is tehetett volna, ha csak nem akar félig fehérén, félig barnán megjelenni a vendégek között.

Sőt, amint most a tükörbe nézett, nem is találta magát olyan nagyon csunyának. Blanka meg egyenesen el volt ragadtatva s kijelentette, hogy soha ilyen érdekes jelenséget nem látott, mint most Cilike. Barna hajához és fekete szeméhez nagyszerűen illik ez a hófehér arc.

Ebbe Cilike is megnyugodott s a két leány aztán gyorsan sietett le a terembe.

A vendégek nagy része már egybe volt gyűlve s Cilike odasietett egy csoporthoz, kik a terem közepén állottak, hogy köszöntse őket. Ott állott közöttük Ella és Laci is, aki már türelmetlenül várta a kis menyasszonyát.

Cilike kedves mosollyal lépett a vendégek elé, mélyen meghajolt az öreg Wettenstein báróné előtt, aki külön erre az alkalomra jött le Bécsből s kezet csókolt Róza néninek és Teréz néninek, akik szintén jelen voltak. Laci azonnal karonfogta Cilikét és már akarta táncba vinni, de Teréz néni egyszerre rémülten csapta össze a kezét.

- Szent Isten, ne ijedjete meg! Mi történt ezzel a szegény gyermekkel!...

Megragadta a Cilike karját s ujjával végigtapogatta az arcát. Wettenstein báróné a lorgnonját vette elő és így nézegette, Róza néni is összezsápta a kezét s most már mindenki figyelmes lett.

- Mingyárt elájulok! - kiáltott Teréz néni. - Szegény gyermek! Beleesett a lisztes teknyőbe!

Most Laci is jobban megnézte s elnevette magát.

- Oh, Cilike, Cilike, - súgta a fülébe, - megint egy újabb baleset. És én még azt hittem, hogy rosszul van, azért olyan sápadt - és úgy sajnáltam!

Cilike nem volt sem élő, sem holt és csak várta, mikor nyílik meg a föld és elnyeli őt.

A föld azonban most sem nyílt meg, de ahelyett, mint mentő angyal jelent meg Ella, átkarolta a roskadozó kis leányt és gyorsan vitte magával a szobájába.

Ott Cilike sírva panaszkolta el neki legújabb balesetét s erre Ella egy kis vazelinnal pillanat alatt ledörzsölte a fehér pépet az arcáról, aztán megmosdatta, megtörülte, mint egy kis gyermeket s pár perc múlva megint a régi, barna-piros-arcú Cilike mosolygott elő a tükörből, amelyet eléje tartott.

- Soha többet, soha többet! - fogadkozott hangosan Cilike az Ella nyakába borulva.

Nem magyarázta meg bővebben, hogy mit értett az alatt, hogy: soha többet! De Ella tudta, hogy Cilike soha többet nem fog hideg vizen és szappanon kívül más szépítőszerrel használni!

XVIII.

Eperkrém, tejszínhabbal.

Cilike szorgalmasan hímezte a monogramokat a fehér batiszt zsebkendőkre, melyeket tegnap kapott Ellától, Ez a tizenkét finom, aszúrszegélyű zsebkendő már a kelengyéjéhez tartozott. Rendre, apránként sok szép holmit szereztek már be s oh, milyen örömmel és buzgalommal varrt és hímzett ki mindent Cilike.

Ma délután se ment el sétálni Ellával s a kis babával, hanem inkább itthon maradt, dolgozni. Közeledett már hazautazásának ideje s addig még nagyon sok mindent akart elvégezni, megtanulni, beszerezni.

E pillanatban csengettek az előszoba ajtaján s Berényi Blanka, Cilike budapesti jó barátnője perdült be a szobába, a legszebb ruhájába felöltözve s olyan finom illatot árasztva maga körül, mint egy illatszerkereskedés.

- Oh, sancta simplicitas! - kiáltott az ajtóban megállva s összecsapva kezét. - Ilyen gyönyörű időben itt ül a szobában és varr, varr, mintha csak pénzért dolgozna! Erre is csak egy Cilike képes!

- A kelengyémet varrom! - felelt Cilike önérzetesen mosolyogva. - Tudod, az ilyesmit az ember nagyon szívesen teszi.

- Na, én nem, - jelentette ki Blanka határozottan. - Okos nő ma már készen rendeli a kelengyét és nem rontja a szemét vele és nem görbíti a hátát miatta. Igaz, hogy többbe kerül, de hát mire való a kedves papa, ha nem arra, hogy ilyenkor az ember megpumpolja?

- Hogy beszélhetsz így? - szörnyűlködött Cilike. - Csak nem, gondolod, hogy én képes volnék több pénzt kiereszokolni apukától, mint amennyit tudom, hogy ő adhat? Meg aztán csak sokkal jobban esik magamnak megvarrni mindent, mint a boltból készen megvenni.

- Éppen olyan vagy, Cilikém, mint egy divatlap mellékletéből kivágott szentimentális német elbeszélés! - nevetett Blanka. - Alaposan rádfér egy kis modern kultúra. No, de hiszen talán sikerül is belőled valamit faragni, nemhiába vettem én a kezembe a nevelésedet. Hát most öltözz fel szaporán, a legszebb ruhádba és aztán jössz velem. Tulajdonképpen azért is jöttem, hogy magammal vigyelek.

- Hova?

- Először sétálni, a korzóra, azután meg hat órákor bemegyünk Gerbeaudhoz, uzsonnázni.

- Anyuskád is velünk lesz?

- Dehogy, ő nem is tudja, hogy eljöttem hazulról. Még a délutáni álmát aludta.

- Hát csak nem gondolod, hogy ketten fogunk sétálni menni és cukrászboltba?

- Oh, te kis csacsi, te kis falusi ártatlanság! - nevetett Blanka. - Hát mi van abban? Mi ezt nagyon gyakran meg tesszük a barátnőimmel. No csak gyorsan Cilikém, mert különben elkésünk. Radványi Pista is ott lesz Gerbeaudnál, - tette hozzá kissé elpirulva.

- Ugy, - mosolygott Cilike. - Az már más.

Tudta, hogy Radványi udvarol Blankának s hogy Blankának nagyon tetszik a csinos, ügyes fiatal ember.

- De hát édesem, - szólt tétovázva, - akkor meg éppen nem mehetünk gardedam nélkül.

- Ugyan kérlek ne okoskodj, - türelmetlenkedett Blanka, - hiszen te menyasszony vagy, tehát gardirozhatsz engem.

Ez az érv hatott, meg különben is Cilike szörnyen restelte volna, hogy őt olyan félénknek és gyávának tartsák, aki még egy sétára sem mer kellő kíséret nélkül elindulni. Sietve felöltözött tehát, a szakácsnénak meghagyta, hogy mit mondjon Ellának, ha hazajön s aztán elindultak Blankával.

Tulajdonképpen nem sok öröme telt Cilikének ebben az egész sétában, de ez ismét egyike volt azoknak az eseteknek, mikor az emberben a hiúság, az álszégyen győz az okossága, a jobbik esze fölött.

Blanka is, Radványi is mindig gúnyolódtak vele, hogy ő milyen igazi: „falusi kis lány Pesten”, hogy milyen naiv, milyen félénk; meg akarta hát mutatni nekik, hogy van benne is önállóság s különösen arra volt büszke, hogy most majd ő fogja őket gardirozni. Igen, majd egy kissé meg is fogja magát bosszúlni s mikor legjobban beszélgetnek és mulatnak, azt mondja: - most menjünk haza, már elég volt a mulatságból! Én vagyok a gardedam, nektek szót kell fogadni! Menjünk! - S büszkén és előkelően lejt majd ki a cukrászdából; aki látja, mindenki meg lesz róla győződve, hogy valami fiatal, előkelő mágnásasszony s Blanka és Radványi a kísérei.

Igyekezett is olyan fesztelenséggel belépni a fényes cukrászboltba, mintha az mindennapi szórakozása volna.

De azért ha Blanka nincs vele s nem megy előtte biztos, öntudatos fellépésével, ő menten visszafordult volna, annyira megzavarodott attól a sok embertől, akik ott a kis asztalok körül ülve fagylaltoztak, kávéztak, csevegtek, fecsegtak, egymás ruháit kritizálták, élesen szemügyre vettek minden ujonnan belépőt s nem hagytak megjegyzés nélkül senkit és semmit.

Többnyire asszonyok és leányok voltak, nagy, tollas, virágos kalapokkal, csillogó ékszerekkel, a legutolsó divat szerint öltözve. De akadt köztük fiatal ember is bőven, katonatisztek és fiatal, pelyhesállú jogászok, akik nagy élvezettel fogyasztottak rengeteg mennyiségű édes süteményt s közben olyan büszkén tekintettek szerte, mintha csak mondani akarták volna: - Nézzétek, mi is itt vagyunk, ezen az előkelő helyen! - Tudod mit fogunk rendelni? - súgta Blanka Cilikének, helyet foglalva egy sarokasztalnál. - Valami nagyon finom dolgot. Eperkrémet, tejszínhabbal!

Cilikének fölcsillant a szeme. Mi tagadás, ő nagyon szerette az ilyen finom édességeket, amelyekben otthon bizony nem sok része volt, sőt itt Budapesten is csak nagyon ritkán részesült benne. Mert Ella igen takarékos volt, csak nagyon kivételes alkalmakkor mentek be

egy-egy kisebb cukrászboltba s Cilike sem tette volna meg egy világért sem, amit pedig Budapesten annyi leány gyakorol, hogy minden zsebpénzét nyalánságokra és édességekre költse el.

Most azonban fiatal, naiv kedélyének egész fogékonyságával élvezte ezt az előkelő, fényes környezetet, gyönyörködött a ragyogó csillárookban, a sok tükörben, a vastag puha szőnyegeken, a csinos főlszolgáló leányokban s abban a rengeteg sok finom, süteményben, csillogó cukorkában, melyek a hosszú asztal üveglapján olyan ízlésesen voltak fölhalmozva.

De azért elfogultságát még mindig nem bírta leküzdeni s mikor a feketeruhás, fehérkötényes csinos kisasszony tőle is udvariasan megkérdezte, hogy mit parancsol, alig bírta Blanka után rebegni:

- Én is azt kérek: eperkrémet, tejszínhabbal.

Pár perc múlva már ott állott előttük fényes kis tálcán, karcsú, csillogó kristály pohárban az ízletes, rózsaszín eperkrém, rajta dúsan fölhalmozva a fehér, édes tejszínhab. Olyan ízletesnek látszott, hogy Cilike majd megette a szemével.

- Te - mondta Blanka - jó volna ehhez egy kis sütemény is. Ugyan kérlek, hozz egynéhányat onnan az asztalról.

- Eredj inkább te - súgta Cilike megriadva -, én... én nem tudok választani.

- Ugyan ne légy olyan gyáva - nevetett Blanka. - Én azért nem megyek, mert hátha Radványi jön s aztán nem lát meg. Na, hát eredj, végy egy tálcát s aztán hozz mindenféle jó habos és krémes süteményt. Tudod-e, hogy az egyenesen nevetséges, hogy te milyen félénk kis falusi lány vagy?

Több se kellett Cilikének. Sértett önérzettel állt föl, fogta a tálcát az eperkrémmel együtt s büszkén tovalejtett, hogy süteményt hozzon. Nem is hallotta, mikor Blanka utána szólt:

- De hát minek viszed az eperkrémet is?

Vitte Cilike a kis fényes, síma tálcát, az eperkrémmel együtt s megállva a hosszú asztal előtt, kissé zavarodottan tekintett körül.

Annyiféle finom, habos, krémes sütemény volt ott felhalmozva, hogy azt se tudta, melyikből válasszon. Legszívesebben mindegyikből vett volna. De hát ezt mégis restelte. Tanácstalanul állt ott egy darabig, ide-oda nézegetve, de mikor észrevette, hogy senki sem figyel rá s mások is éppen úgy néznek és válogatnak a sütemények között, kissé bátrabb lett.

Egymásután kezdte a tálcára rakosgatni a finom süteményeket. No még ebből a csokoládésból is egyet, abból a habos tölcsérből is, meg egy krémesbélest is, ott meg egy egészen újfajta cukorsütemény, milyen jó lehet az is, azt is meg kell kóstolni!

Csakhamar úgy fel volt halmozva a tálca, hogy nem fért már rá több; pedig Cilike most úgy belejött a válogatásba, hogy csak úgy dúskált a sokféle jó között.

- Jó napot, Cilike kisasszony - hangzott egyszerre mellette. - Csak nem akarja mind megenni azt a rengeteg sok süteményt?

Cilike megriadva nézett föl. Radványi Pista állt előtte s mosolyogva szemlélte a jól fölhalmozott tálcát.

- Én... oh dehogy... Blankával együtt - nyögte Cilike zavartan s kezet akart nyújtani Radványinak.

Ebben a pillanatban a tálca megbillent kezében, a sok, habos, krémes sütemény szertegurult az asztalok alá, a tollaskalapos hölgyek lába elé, a krém, a hab, a puha csokoládétöltelék ki-

loccsant belőlük a szőnyegre, a földre; az eperkrém pedig, szent Isten! a szép karcsú kristálypohár a tejszínhabos eperkrémmel egyenesen a Radványi Pista elegáns sötétkék kabátjára borult!

Bizony nagyon különösen festett a sötétkék kabáton a rózsaszín eperkrém és a fehér tejszínhab. Jutott belőle a legújabb szabású sárga mellényre is, de a történelmi hűség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a Cilike ruhája sem maradt teljesen ment a veszedelemtől.

A következő pillanatokra jobb volna fátyolt borítani... Cilike legalább forrón óhajtott volna egy olyan sűrű, sűrű fátyolt borítani mindenre, amely láthatatlanná tenne mindent: szertegurult süteményeket, összetört kristálypoharat, nevető arcokat, kék kabáton, sárga mellényen rózsaszín és fehér tejszínhabtérképet...

A sűrű fátyol ugyan nem került elő, hanem az is bizonyos, hogy Cilikét sok ideig nem lehetett többé becsalogatni abba a cukrászboltba!

XIX. Az atléták.

Az utóbbi időben egy kis feszültség állott be Laci és Cilike között, amelyről azonban nem tudott senki.

Nem elhidegülésről volt szó, csak éppen egy kis nézeteltérésről.

Cilike ugyanis, a Berényi Blanka társaságában, megismerkedett néhány sportifjúval, akik valamennyien tagjai voltak egyik vagy másik sportegyletnek, atlétikai klubnak, labdarúgó-, tenisz- meg evezősegyletnek. Ezek az ifjak nagy hősök voltak, örökösen sportról, bajnoki győzelmekről beszélgettek s mint valami mitológiai félistenek, emlegették az olimpiai verse- nyeket.

Cilikének ez nagyon imponált.

Hát még mikor egy-egy versenyre elmentek s ott látta az ifjú daliákat küzdeni és versengeni egymással. Valósággal a középkorban képzelte magát, midőn lovagi tornajátékon mutatták be a vitézek erejüket és ügyességüket és küzdöttek egymással a koszorúért, amelyet az imádott hölgy kis kezéből vettek át...

Oh, ha Laci is tagja volna egy ilyen egyletnek! Milyen büszke volna rá Cilike, ha bátorságával, ügyességével, erejével ő is így kitüntetné magát s ő lenne mindig a győztes a többiek felett... Ha elnyerné a világbajnoki címet... és ha mindenki megtudná, hogy ez a derék, ügyes, bátor világbajnok az ő vőlegénye...

De Laci csak nevetett, mikor Cilike egyszer előhozakodott ezzel s azt mondta, hogy neki nincsen ideje az ilyen luxus sportokra. Ő nem lép be semmiféle egyletbe; tornázik ő minden reggel otthon erős vassúlyzókkal, ez elég az egészsége és az izmai fejlesztésére, azonkívül vív, teniszezik, úszik, korcsolyázik, labdázik, mikor kedve és ideje van hozzá, - ez éppen elég s egyébre nincs szüksége.

Cilike egy kissé duzzogott az ilyen beszédekért s titokban majdnem azt gondolta magában, hogy Laciban talán nincs elég bátorság.

Bezzeg, az ifjú bajnokok másképp beszéltek. Előttük csak az jött komoly emberszámba, aki ilyen vagy olyan rekordot ért el a boxolásban, vagy a sport egyéb ágaiban.

Különösen két fiatalember vált ki nagyon a hősi tetteik emlegetésével s a nagy erejük és bátorságuk folytonos hangoztatásával. Az egyik volt Eörssy Tibor, a másik Pálfalvy Zoltán, mind a kettő unokatestvére Blankának s ezen a réven gyakran találkoztak Cilikével.

Ez a két ifjú hős nagy hatást gyakorolt a tapasztalatlan Cilike lelkületére, összehasonlította az ő fölényes, önérzetes föllépésüket a Laci szerény, egyszerű, komoly modorával - és úgy találta, hogy az összehasonlítás nem a Laci előnyére válik...

Laci észrevette ezt a forrongást a kisleány lelkében, de nem szólt semmit.

Hadd jöjjön rá Cilike önmagától mindarra, amire rá kell jönnie. A tanulóévekben, az inasévekben sokkal jobban megtanulja az ember azt, amire saját magától rájön, mint amit megmagyaráznak neki. Azt esetleg el sem hinné...

*

Nyáron egy kis erdélyi fürdőhelyen töltött Cilike pár hetet, a Kende Ilusék társaságában.

Eörssy Tibor és Pálfalvy Zoltán is lerándultak egy pár hétre a mindennap más és más sportkosztümben ejtették bámulatba a kis fürdő közönségét.

Cilike és Ilus nagyon büszkék voltak rá, hogy ez a két kiváló gavallér, a két pesti atléta, kizárólag az ő társaságukban van. Nagy sétákat, kirándulásokat rendeztek, megmászták a Sólyomhegyet is s elhatározták, hogy legközelebb a Havas-oromra is fölmerészkednek, ahová még út sem vezet föl s ahol még nyáron is hó van a hegyszakadékokban.

Éppen erről a kirándulásról beszélgettek, tervezgettek egy délután. Eörssy puskával a vállán csatlakozott hozzájuk, mert, mint mondta, később majd cserkészni akar az erdőben, ámbár itt aligha akad puskájára érdemes vad...

Ebéd után volt, mikor a fürdővendégek majdnem mind délutáni álmukat aludtak. A sétányon egy ember sem járt. Végigmentek a néptelen utakon, át a kis ligeten s aztán kiértek az erdőszélre, ahol a fűbe telepedtek.

Gyönyörű kilátás nyílt onnan a domboldalról. Alant a völgyben, lent, látszott a kis falu, amely mintha lángolt volna a nap tüzes, vörös fényében, fölötte a fekete erdőkoszorús hegyek, egymás hátára könyökölve, örködtek a kis falu fölött. Messze fönt a felhők kékes kódébe veszte a hatalmas Havas-orom, amelynek fehérlő csúcsai mintha aranyban fürdöttek volna.

Cilike elmélázott a gyönyörű tájképen s valahogy a szíve mélyén öntudatlanul ébredt föl a vágy: bárcsak Laci is itt lenne s vele együtt gyönyörködhetnék ebben a szép kilátásban! Laci tudná élvezni ezt, nem úgy, mint ezek az ifjú atléták, akiknek nincs szemük, nincs érzékük a természet szépségei iránt...

- Nini, milyen furcsa, nagy fekete kutya, - szólalt meg egyszerre Ilus a domboldal felé mutatva. Mindnyájan odanéztek.

A dombhajlaton cammogó, lassú lépésekkel kapaszkodott föl egy nagy, bozontos állat. Talpának súlya alatt megmozdult helyéből egy-egy kő s gurult lefelé a völgybe. De a nagy kutya nem sokat törődött vele. Nyilván látszott, hogy a bokros-bozotos hegyoldal érdekelte csak s az erdő sűrűjébe igyekezett lomha cammogással.

- No, még ilyen furcsa, bozontos, óriási kutyát sem láttam! - nevetett Cilike. - Mit gondolnak, komondor vagy juhász-kutya? - kérdezte, a fiatalemberek felé fordulva.

De egyszerre elhalt ajkán a nevetés, amint a két ifjúra pillantott.

Eörssy és Pálfalvy ónszínű, halálra vált arccal, kimeredt szemmel bámult a bozontos állat felé, amely lassan csörtetett felfelé, éppen az ő irányukban.

Mintha valami kísértetet láttak volna, úgy meredtek rá, a foguk hallhatólag vacogott, a térdük megcsuklott és összeverődött a nagy, rettenetes ijedtségtől, félelemtől.

- Medve, medve, - szűrődött ki valami különös, nem is emberi hanghoz hasonló rekedt hörgés Pálfalvy torkából. - Jaj, Istenem, hová fussak!...

Eőrssy még szólni sem tudott, csak kiejtette a puskát reszkető kezéből, aztán hirtelen észbekapott s nem törődve senkivel, semmivel, gyorsan, mint a villám, felkúszott a legközelebb álló fára. Mind feljebb és feljebb kapaszkodott az ágak között, míg végre a zöld lombok annyira elfödtek, hogy biztonságban érezte magát s a rémülettől félájultan lapult meg.

Pálfalvynak annyira reszkettek a lábai, hogy nem bírta követni.

Halálos félelmében valószínűleg az a gyermekkorában olvasott mese jutott eszébe, hogy a medve a holt embert nem bántja. Végigvágta hát magát a fűben, lehet, hogy el is ájult ijedtében, úgy feküdt ott, mint egy halott.

Cilike és Ilus egy pillanatig megdöbbenve nézték a két vitéz ifjút, akik velük, a két fiatal leánnyal annyira nem törődött most, mintha ott sem lettek volna.

Aztán Cilike megfogta Ilus kezét és eszük nélkül kezdtek futni a fürdő felé.

A medve pedig, nem is hederítve rájuk, nyugodtan cammogott tovább, amíg egy málnabokorra akadt, amelynek piros, savanykás bogyóiból, mult idők emlékein merengve, kezdett csemegézni.

Cilike és Ilus vészkiáltása egy pillanat alatt fölverte az egész fürdőt.

Doronggal, vasvillával, puskával felfegyverkezve indult meg csakhamar minden épkézláb férfi az erdő irányába. Cilike és Ilus most már teljes biztonságban érezve magukat, egész bátran mentek a sétány elejéig, hogy megmutassák a helyet, ahol a medve eléjük bukkant.

A domboldal felől, az országúton jött is szembe velük a medve. De nem egyedül. Egy majdnem hozzá hasonlóan bozontos, nagy, báránybőrsüveges, kócos hajú oláh vezette hosszú láncon és hangos szóval szidta, korholta, nyilván azért, hogy megszökött tőle. A medve néha alázatosan morgott, dörögött, mintha bocsánatot akart volna kérni azért a kis kiruccanásért.

Mikor a puskával, doronggal felfegyverkezett embereket meglátta az oláh, hirtelen lekapta a süvegét:

- Jaj, jaj! - nyöszörögte, mert nyilván azt hitte, ezek most őt keresik halálra, mert elszökni engedte a medvét.

A szolgabíró kilépett a többiek közül és elébe állva vallatóra fogta az embert. Hamarosan kiderült, hogy őt Juonnak hívják, a medve Marica, egyenesen Borszékről jöttek s alázatosan kérik, engedje meg a domnye szolgabíró, hogy itt táncoljon a Marica. Nagyon jámbor állat, nem bánt senkit, az előbb csak egy kissé elsétált, amíg ő elszundikált az erdőszélen...

A szolgabíró intett a kezével, a két szolgál közfogta Juont és Maricát és további intézkedésig elkísérték őket a faluba, a községházához s mindnyájan nevettek és örültek, hogy így végződött a medveadászat.

- Hohó, kérem, még nincs vége - kiáltott Cilike, - meg kell még keresnünk a mi két hősünket! Lássuk, mi lett belőlük! Vajjon nem falta-e fel őket a medve?

Mindnyájan odasiettek a kis tisztáshoz, a domboldalra. Pálfalvy Zoltán most is ott feküdt a földön, azon módon, ahogy végigvágta magát, arcát a fűbe rejtve. Mellette hevert a töltött puská s ő úgy feküdt ott, olyan mereven, kinyújtott lábakkal, mintha már nem is élne. Valószínűleg egy kissé el is ájult az ijedtségtől.

A szolgabíró lehajolt hozzá s megrázta a vállát.

- Kelj föl, Zoltán, nincs már semmi baj!

Pálfalvy egy kissé fölemelte a fejét, de megmozdulni még nem mert.

- Hol a medve? - suttogta elhaló hangon.

- A községházán van, Maricának hívják és nagyon jól érzi magát, - nevetett a szolgabíró s midőn erre Pálfalvy reszkető lábakkal föltápáskodott, hangosan kezdtek nevetni a többiek is.

Furcsa látvány is volt csakugyan az ifjú atléta, sáros, maszatos arccal és egészen össze-roppanva a kiállott ijedtégtől.

- Hát Eörssy hol van?

- Ott, a fa tetején, - intett Cilike nevetve.

- Gyere le, Tibor, - kiáltottak föl neki - nincs már itt a medve. Gyere le bátran!

- Nem bírok! - nyöszörögte fent az ágak között a másik ifjú hős. Az ijedtségtől annyira elment szegénynek minden ereje, hogy nem tudott egyedül lemászni.

Létrát kellett hozni s úgy szedték le az ágak közül, mint az érett gyümölcsöt. A finom sport-kosztümje össze-vissza volt szakadozva, karját, lábát, arcát véresre horzsolták a kíméletlen faágak s úgy kellett a jámbort támogatni és egy kis konyakot a szájába tölteni, hogy meg tudjon állani a lábán.

- No, most gyérünk medvetáncoltatást nézni! - kiáltott aztán a szolgabíró, majd megpukkadva a nevetéstől; a többiek is nevettek, csak a két vitéz sportbajnok vágott nagyon siralmas arcot s mind a kettőnek azon járt az esze: vajjon mikor indul a legközelebbi vonat, hogy azonnal elpályázhassanak hősiességük színhelyéről.

Cilike pedig alig várta, hogy bemehessen a szobájába és levelet írhasson Lacinak.

Hosszú, kedves, bűnbánó levelet, amelyben szeretettel megkéri, hogy látogassa meg minél előbb itt a fürdőn - s hogy a világért be ne lépjen soha semmiféle sportegyetbe!

XX.

Elcserélt jegyek.

Olyan volt ez az egész hét, mint egy álom! Amint most, a kis hajtókocsiban ülve, a vasúti állomás felé tartottak s az elmúlt napokra gondolt Cilike, csak úgy kavargott fejében a sok mindenféle emlék. Ha nem ült volna mellette az útitársa, igazán azt hitte volna, hogy csak álom volt az egész.

Cilike hajtotta a két szép almásszürkét. Hát nem mesés ez? Cilike hajt! Ezt is ezalatt a hét alatt tanulta.

Hátul az ülésen, feszesen, keresztbe font karral ül a libériás inas s aki Cilike mellett ül, az senki más, mint Ilonka, a mi régi kedves ismerősünk, Tóváry Ilonka, azaz most már Peterdy Kázmérné.

A Peterdyék birtoka, Péterdifalva, Pozsonymegyében feküdt, egy órányira Pozsonytól s így Budapesthez is elég közel volt; ámbár Peterdyék gyakrabban mentek szórakozni és bevásárolni Pozsonyba és Bécsbe, mint Budapestre. Most azonban, mihelyt Ilonka megtudta, hogy

Cilike Budapesten időzik Ellánál, azonnal hévvel kezdte magyarázni férjének, hogy nekik most okvetlenül kell egy kis utazást tenniük és Budapestet is útba kell ejteni.

Peterdy Kázmér éppen olyan jókedvű, vidám, szívesen mulató, kedves úriember volt, mint Ilonka, különben is a kis felesége kedvéért mindent megtett volna, így hát nem sok rábeszélés kellett, hogy nemsokára útra keljenek.

Mint a forgószél, úgy rontott be Ilonka Cilikéhez, átnyalábolta s régi szokása szerint magasra emelte föl a levegőbe.

- Csöppség, aranyos kis csöppségem - ujjongott, - most viszlek magammal! Se szó, se beszéd, semmi kifogás, azonnal pakkolsz, délután indulunk. Megmutatom neked az én gyönyörű otthonomat! Te, olyan hízóink vannak, hogy egész Magyarországon nincsenek szebbek! De előbb még néhány napra felmegyünk Bécsbe, meg Pozsonyt is meg kell nézned. No hát csak gyorsan, gyorsan, szedd össze a cók-mókodat!

Cilike nevetett és megölelte Ilonkát.

- Te csak mindig a régi vagy, édes Ilonkám! Ugy dirigálsz, mint egy kapitány! De én nem hiszem, hogy Ella elengedjen!

- Dehogynem! Bízd csak rám!

És csakugyan, Ilonka bebizonyította, hogy neki nem lehet ellentállani. Öt perc alatt le volt győzve Ella minden ellenvetése s másik öt perc múlva Ilonka diadalmasan térdelt a Cilike kis utazótáskája mellett, amelybe sietve raktak be minden szükséges holmit.

És aztán még csak éppen annyi ideje volt Cilikének, hogy egy képeslevelezőlapon sietve értesítse Lacit, hogy őt most viszik Bécsbe - és már bent is ült a kocsiban és már mentek is.

*

Bécsben egyébként nem történt Cilikével semmi különösebb baleset, csak a következő két kis apró viszontagság.

Színházba készültek s Peterdy mint gavallér, gazdag úriember, páholyt vett.

Ilonka és Cilike nagyon csinosan felöltözködtek s aztán mivel szép idő volt, gyalog mentek a színházba, hogy még egyet sétáljanak s közben gyönyörködjenek a szebbnél-szebb fényesen kivilágított kirakatokban.

Betértek egy cukrászboltba is, ahol jól meguzsonnáztak s Peterdy még egy nagy csomag cukorkát is vett Cilikének, mondván: reméli, nem ellensége az édességnek!

Amint kiléptek a boltból, Cilike ment elől s aztán, mivel Peterdy már uzsonnánál mondta, hogy kissé sietniük kell, mert különben elkésnek, gyorsan ment előre, nem is figyelve arra, hogy milyen irányban indul meg.

A nagy zaj, lárma, tolongás, a sok ember, mely körülötte hullámozott, kissé elkábította s hirtelen hátra fordult, hogy megfogja Ilonka karját.

De - szent Isten - hol volt Ilonka, hol volt Peterdy! Nem látta őket sehol! Ijedten állt meg, körülnézett, kiáltott utánuk, pár lépést visszament, megint előre fordult, - nem voltak sehol! Semmi kétség, a tolongásban elvesztette őket!

Cilike egyszerre olyan gyávának és gyámoltalannak érezte magát, mint egy kis gyerek. Legjobban szeretett volna sírva fakadni, de ezt mégis szégyelte.

Megemberelte magát s elhatározta, hogy úgy fog viselkedni, ahogy egy felnőtt emberhez illik, nagyvárosban. Megszólít egy rendőrt s megkéri, hogy vezesse el a színházhoz!

Szerencsére, alig pár lépésnyire tőle, állott egy rendőr. Cilike odasietett s előadta neki az ő elég tűrhető németiségével az esetet. A rendőr mosolygott, szalutált, egyet fütytyentett s a másik percben már ott állott egy bérkocsi.

- Nekem nem szabad innen elmenni, - magyarázta a rendőr - de tessék a kocsiba ülni s odahajtatni a színházhoz.

A kocsis kinyitotta az ajtót s udvariasan megkérdezte:

- Melyik színházhoz parancsolja?

Cilike egyszerre megdöbbenve nézett rá. Melyik színházhoz? Ő bizony nem tudja... Elfelejtette... De hát miféle darabhoz akarnak menni - igyekezett a rendőr is, a kocsis is segítségére lenni. - Ha megmondja a darab címét, akkor ők is ki tudják keresni, hogy melyik színházban adják azt elő. Oh Istenem, hát Cilike azt sem tudta! Ilonka és az ura választották ki a darabot, ő nem is figyelt oda, mikor beszéltek róla, neki elég volt az a boldog tudat, hogy ma este színházba mennek.

Most aztán mit csináljon! Nincs más hátra, mint szépen hazahajtatni. A hotel címét, ahol szállva vannak, talán tudni fogja őnagysága - mosolygott a rendőr.

Igen, azt szerencsére tudta Cilike, meg is mondta s éppen nagy búsan be akart szállani a kocsiba, mikor egyszerre csak felhangzott az Ilonka örömteljes sikoltása mögötte.

- Cilike! Cilike! Csakhogy megvagy, te kis szökevény! Hát mit akarsz? Hova akartál szökni?

Oh milyen boldogan borult Cilike az Ilonka nyakába s olyan hangos ujjongást vittek végbe, hogy a járókelők már kezdtek megállni, a rendőr meg nevetve sodorgatta a bajuszát.

- No most csak gyorsan be a kocsiba, - vezényelt Peterdy - mert különben az első felvonásról lekéssünk. Majd a kocsiiban kimagyarázzátok, hogyan történt az eset.

Hát nagyon egyszerű volt az egész. A cukrászboltból kilépve, ahelyett, hogy jobbra fordult volna Cilike, hát balra fordult; Ilonka az első percben nem vette észre s mire észrevette, az embertömeg már úgy elsodorta őket egymástól, hogy jó kis időbe került, amíg utol tudták érni.

A színházban aztán ugyancsak vígan voltak. Főleg Cilike érezte magát kitűnően. Boldog volt, hogy nem kell most otthon gubbaszkodnia egyedül a szállodában, hanem élvezheti itt a gyönyörű operai előadást.

- Látod, - mondta egyik szünet közben Ilonkának, - minden viszontagságaim közepette, mégis milyen gondom volt a cukorkáimra, ezeket nem veszítettem ám el!

Óvatosan kibontotta a csomagot, melyet Peterdy vett a cukrászboltban, megkínálta belőle Ilonkát is, Peterdyt is s aztán élvezettel kezdte ő is rágcálni a finom bonbonokat.

- Milyen pompás! - dicsérte. - Soha ilyen finomat nem ettem, mint ez a csokoládépraliné! Kóstold csak ezt meg, Ilonkám! Majd kiürítjük az egész csomagot, aztán innen válogatjuk ki a javát.

A páholy széles párkányára akarta önteni a cukorkákat, de egy hirtelen mozdulattal az egészet a párkány mellé borította.

Hullott, hullott a cukorka-eső, le a földszintre, éppen egy kopasz öreg úrnak tar fejebúbjára.

- Donnerwetter, was ist das? - kiáltotta az öreg úr, ijedten kapkodva jobbra-balra a fejét, aztán meglátva a földre potyogó cukorkákat, haragosan nézett föl a páholyok felé, keresve a bűnöst.

A bűnös pedig ijedten vonult vissza a páholy legsötétebb sarkába s egy pillanatig komolyan elhitte, amivel Peterdy ijesztgette, hogy már jön fel az öreg úr s kérdőre fogja vonni, hogy nem szándékos volt-e ez a sértés, sőt az is lehet, hogy majd a távozását fogja követelni...

Persze, mindebből semmi sem következett be; az öreg úr egy kissé még dohogott magában, de egyébként békésen ült a helyén s lassanként aztán Cilike is megnyugodott és nevetett a nevetőkkel.

*

Ezt a két kis balesetet leszámítva, minden oly fényesen ment, hogy nem csoda, ha Cilike mint egy szép álmra, úgy emlékezett vissza mindenre, most mikor a hazamenetel ideje elkövetkezett.

- Te, Ilonka, - mondta álmodozva, amint a kis könnyű hajtókocsi zajtalanul gördült végig a síma országúton - emlékszel-e, mikor még Teréz néninél együtt pajkoskodtunk? Igazán sohasem hittem volna, hogy belőled ilyen nagyszerű gazdasszony váljon, aki nemcsak a háztartást, hanem még egy nagy gazdaságot is olyan szépen tudjon vezetni!

- Oh, te kis csacsi! - nevetett Ilonka. - Hát nem tudod, hogy ha az ember a férjét szereti, hát mindent szívesen megtesz a kedvéért, még azt is, hogy reggel öt órakor fölkel és saját becses személyében van jelen a felesnél! No majd meglátod, ha te is férjhez mégy, milyen szívesen fogsz segíteni Lacikádnak aktákat másolni, vagy pörbeszégeket fogalmazni.

Cilike mélységesen elpirult s hirtelen úgy megráncigálta a gyeplőt, hogy a lovak táncolni kezdtek.

- Vigyázz, csöppség! - nevetett Ilonka, megragadva a gyeplőt. - Ezért még nem szükséges az árokba fordítani a kocsit! Különbben tudod mit mondok? Ha már okvetlenül el kell utaznod ma, hát jó lesz sietnünk, mert a vonat éppen az orrunk előtt fog elfütyülni!

Azzal kezébe vette a gyeplőt és az ostort s a lovak közé cserdített. Jó is volt, hogy siettek, mert éppen akkor érkezett be a gyorsvonat, mikor az állomásra értek.

- Siess, válts gyorsan jegyet, - szólt Ilonka, leugorva a kocsiról, - én majd elintézem addig a poggyászatot!

Cilike hamar a pénztárhoz szaladt, váltott magának jegyet, Ilonkának meg perrónjegyet, az alatt Ilonka levétette a poggyászt, átadta egy hordárnak s aztán sietett Cilikéhez.

Még csak öt percük volt a vonat indulásáig, alig elég arra, hogy megöleljék, megcsókolják egymást. Cilike sietve Ilonka kezébe nyomta a perrónjegyet, a maga jegyét a zsebébe dugta, aztán fölugrott a vonatra s már csak az ablakból integethetett és a vonat kisurrant a pályaudvarról.

Cilike behúzódott az egyik sarokülésbe s útítársaira nem is figyelve, gondolataiban újra átélte az elmúlt kedves napokat.

Különösen annak örült, hogy szerencsésen elmúlt egy egész hét anélkül, hogy csak egy is érte volna őt a szokásos baleseteiből. Peterdy így is folyton bosszantotta azzal a bizonyos cukorkaesővel, meg az eltévedéssel, persze alaposan kiszínezve mindent, hát még hogyha valami különös ügyetlenséget vagy meggondolatlanságot követett volna el!

Aztán elgondolta, hogy milyen szépen, milyen vidáman, milyen boldogan élnek egymással Ilonka és a férje, milyen kedves, szép háztájuk van s hogy talán már nemsokára olyan lesz nekik is, neki és Lacinak s ők is éppen olyan boldogan fognak élni, ha nem is lesznek olyan gazdagok...

A kalauz hangja riasztotta föl álmodozásából.

- Kérem a jegyet.

Cilike a zsebébe nyúlt és átadta a jegyet.

A kalauz megnézte, megforgatta, aztán Cilikére nézett, majd a jegyre, aztán ismét Cilikére.

- Kérem, ez a jegy nem érvényes.

- Miért? - kérdezte Cilike, kissé értelmetlenül bámulva rá.

- Mert ez perrónjegy. Kérem a vasútjegyet.

- Jesszusom! - sikoltott Cilike ijedten, egyszerre fölfogva a helyzetet. - Elcseréltem a két jegyet! A vasútjegyet adtam oda Ilonkának s én a perrónjegyet tettem a zsebembe! Tévedés volt, kérem...

A kalauz vállat vont.

- Arról én nem tehetek. Mingyárt jön az ellenőr úr, tessék más jegyet váltani s aztán büntetést is fizetni, mert jegy nélkül tetszett felszállani.

- Oh Istenem, de... de... nekem... nálam nincs annyi pénz... - rebegte Cilike, ijedten kutatva át a pénztárcáját, amelyben nagyon szerényen húzódott meg egy pár korona.

A kalauz igen szigorú arcot öltött.

- Akkor a legközelebbi állomáson le tetszik szállani, - mondta rideg hangon.

Erre már Cilike - mit tehetett egyebet - sírva fakadt.

- Istenem, Istenem, hát mi lesz velem, - tördelte kétségbeesve és már látta magát egy vad idegen helyen egyedül, elhagyva bolyongani, pénz nélkül, ismerős nélkül, minden támogatás, minden segítség nélkül...

A kalauz csak vonogatta a vállát:

- Én nem tehetek róla. Ha valaki jegy nélkül meg pénz nélkül akar utazni, azt nekem kötelességem leszállítani a vonatról.

- No, no, csak lassabban, barátom, - szólalt meg most egy érces férfihang a másik sarok-ülésből. - Disztingválni kell az utasok között. A kisasszonynak bizonyára nem volt szándékában megkárosítani az államvasutakat s ha kívánja, akár én is garanciát vállalok, hogy hazaérkezése után azonnal megtéríti az útiköltséget.

Oh, milyen hálásan pillantott Cilike a zsebkendője mögül a közbeszólóra, az ő „megmentő-jére”, mint magában elnevezte s a kalauz is azonnal más hangnemből kezdett beszélni.

- Kérem, hiszen úgy is el lehet intézni a dolgot, hogy Budapesten az állomásfőnöknél jelentést teszünk, a kisasszony bemondja a lakását és hiteles tanuk előtt igazolja, hogy...

- Budapesten Ella és Jani várni fognak engem az állomásnál, - szólt közbe földerült arccal Cilike, - ők mingyárt ki is fizethetik az én tartozásomat.

- No hát persze, hogy így lesz a legjobb, - mosolygott az idegen úr. - Ella és Jani majd fizetni fognak. Legrosszabb esetben pedig az én pénztárcám is rendelkezésére áll önagyságának.

Azzal egy koronát nyomott a kalauz kezébe, aki azonnal illedelmesen szalutált, távozott és egész Budapestig nem is háborgatta többé Cilikét.

- Oh, köszönöm, nagyon köszönöm, uram, - rebegte Cilike hálásan s csak most vette jobban szemügyre útítársát, aki egy igen csinos, barna bajuszú fiatalembernek bizonyult. - Borzasztó kellemetlen helyzetbe kerültem volna! Hogy is lehettem olyan szeles, összecserélni a két

jegyet. Hogy ki fognak nevetni Ilonka meg az ura, ha megtudják! Kázmér különben is mindig tréfálkozott és gúnyolódott velem a baleseteim miatt. De Ellától valószínűleg ki fogok kapni!

Az idegen úr mosolyogva hallgatta a Cilike hálás, bőbeszédű áradozását, aztán udvariasan engedelmet kért, hogy bemutathassa magát.

A nevét ugyan, amelyet elmormolt, nem hallotta Cilike, de azért nyájas mosollyal nyújtott kezét neki s tíz perc múlva már olyan bizalmasan csevegtek együtt, mintha régi jó ismerősök lettek volna. Cilike észre sem vette, hogy az idegen úr milyen ügyesen tudja őt kikérdezni minden családi körülménye felől s főleg Jani sógorának meg az édes atyjának a vagyoni viszonyai érdekelték nagyon.

A néhány óráig tartó út Pozsonytól Budapestig úgy eltelt Cilikének, mint egy perc s valósággal meg volt lepve, mikor a vonat berobogott az állomásra.

Az idegen úr udvariasan lesegítette s aztán karját nyújtotta neki, mintha az a legtermészetesebb volna.

A kalauz és az ellenőr már ott állottak mellettük, hogy az állomásfőnökhöz kísérik s Ella, aki szembe jött velük, ugyancsak meg volt lepve, mikor Cilikét meglátta a különös kísérettel, egy vadidegen úrnak a karján.

- Oh, Ellám, - rebegte Cilike, a nyakába borulva - én összecseréltem a jegyeket és le akartak szállítani a vonatról és... és... ez az úr... ízé úr... megmentett és most, kérlek, fizess ki...

Lassan-lassan megértette Ella, hogy miről van szó, de aztán ő is nagy zavarba jött.

- Istenem, hiszen nálam sincs annyi pénz, - mondta bosszúsan. - Janinak nem volt ideje, hogy kijöjjön az állomáshoz, én meg mindössze egy pár koronát hoztam magammal. Ki gondolta volna, hogy te ismét... Cilike leszel!...

Cilike bűnbánóan sütötte le a szemét, az idegen úr pedig a képzelhető legnagyobb udvariasággal szólalt meg:

- De kérem, hiszen szólni sem érdemes ilyen csekélységért. Engedjék meg a hölgyek, hogy rendelkezésükre álljak, öt perc alatt elintézzük ezt az egész kis ügyet.

Nem volt más hátra, el kellett fogadni egy egészen idegen embernek a szívességét, amin különben Cilike igazán nem talált semmi megütközni valót, mert az igazat megvallva, igen csinos, ügyes, kedves fiatal embernek találta az ő útitársát.

Ella azonban kevésbé volt elragadtatva s nagyon hűvös és tartózkodó hangon kérte a címét, hogy aztán elküldhessék neki a tartozásukat. Az idegen úr kissé vontatva nyújtotta át a névjegyet s megjegyezte, hogy most még nincs rendes lakása Budapesten, de ha a hölgyek megengedik, majd legközelebb tiszteletét teszi s akkor, ha úgy tetszik, kiegyenlíthetik ezt a kis ügyet, amelyről különben igazán szólni sem érdemes.

Cilike nagyon el volt ragadtatva ennyi finomságtól, gavalléros, úrias fellépéstől s alig várta, hogy megnézzze a névjegyet, amelyen remélte, hogy legalább is három nemesi előnév, ha nem éppenséggel bárói vagy grófi címer fog állani.

De nem állott azon egyéb, mint ez a szerény név: Döblön Polikárp.

Ez egy kissé lehűtötte Cilike lelkesedését, a Jani sógor ellenben mikor meglátta a névjegyet, gondolkozva tette az ujját a homlokára:

- Honnan ismerem én ezt a nevet? Olvastam róla vagy hallottam emlegetni valahol?

Ella aztán otthon, négy szemközt, alaposan megszigta Cilikét, aki teljes bűnbánattal hallgatta s csak akkor, mikor Kende Ilusnak részletesen, tizenhatoldalas levélben megírta az egész kalandot, sóhajtott föl szomorúan:

- Kár, hogy Polikárpnak hívják... Hogy is lehet valakit Polikárpnak hívni!

XXI.

A titokzatos idegen.

Néhány nap telt el a Cilike kirándulása és utolsó kalandja óta s már napirendre tértek a titokzatos idegen úr fölött, aki a Cilike elveszített vasútjegye helyett másikat váltott neki s akit Cilike legnagyobb szomorúságára Döblön Polikárpnak hívtak, mely név egy csöppet sem volt költői szép!

Cilike sehogy sem tudott belenyugodni, hogy még mindig adósa neki s a legregényesebb tervekkel állott elő, hogy miképpen kellene kinyomozni a lakását.

De Jani, a sógora, leintette:

- Majd jelentkezni fog a pénzéért, ne félj! Csak azt tudnám, hogy honnan oly ismerős nekem az a név?

És egy napon csakugyan jelentkezett is a titokzatos idegen. Nem látszott már olyan elegánsnak, mint a vasúton, egy kissé mintha kopottabb lett volna s borotvátlan, álmos arca határozottan azt a benyomást tette, mintha már régóta nem aludta volna ki magát.

De azért olyan biztos, öntudatos, előkelő volt a fellépése, hogy Cilike esküt mert volna tenni rá, hogy bizonyosan egy álsruhába bújt gróf.

- Bocsánatot kérek, hölgyeim, - mondta a legkifogástalanabb udvariassággal - már régóta óhajtottam volna tiszteletemet tenni, de az igazat megvallva, mindig visszatartott az a gondolat, hogy esetleg félremagyarázhatják látogatásom célját.

- Mi kell, hogy bocsánatot kérjünk, - mondta Ella, világért sem olyan meleg hangon, mint Cilike elvárta volna. - Nagy zavarból mentett ki minket annakidején s már régóta megküldtük volna tartozásunkat, ha szíveskedett volna megmondani lakása címét.

- Oh, kérem, kérem, - hajlongott Döblön úr, - szót sem érdemel az a csekélység. Méltóztassék inkább a szegények közt szétoztani. Én leszek hálás érte, ha olyan bájos kezek adományoznak az én nevemben...

Döblön úr ég felé emelte szemét mindazonáltal, midőn Ella átadta neki az összeget, mintegy szórakozottan zsebredugta s aztán egyébről kezdett beszélni.

Nagyon ügyes társalgónak bizonyult, öt perc múlva már a legélénkebb színekkel ecsetelte, hogy milyen kellemetlen helyzetbe került ezúttal ő is; a gazdatisztje nem küldte el az összeget, amelyért írt neki, pedig ma okvetlenül el kell utaznia s most potom háromszáz koronáért olyan zavarban van, hogy azt se tudja, mit tegyen. Nincs senki ismerőse itt Budapesten s nem tudja hova, kihez forduljon. Pedig hát milyen csekélység az a háromszáz korona... A gazdatisztnek ezer koronát kellett volna fölküldenie, de úgy látszik, nem kapta meg a levelét idejében s így valószínűleg csak holnap vagy holnapután küldi.

- Nekem ugyanis - tette hozzá előkelő hanyagsággal - havonta mintegy két-háromezer korona jövedelemem van a birtokaim után! Apropos - mondta aztán, mintha hirtelen eszébe jutott volna valami - nem lennének-e oly szívesek a hölgyek ezzel a kis összeggel most kisegíteni

kellemetlen helyzetemből. Nekem okvetlenül el kell utaznom ma. Sürgönyözni fogok a gazdatisztemnek, hogy aztán ide küldje a pénzt.

Cilike már várta, hogy Ella azonnal fölkel, kiveszi a pénzt az íróasztal fiókjából s a legnagyobb készséggel át fogja nyújtani. Igen kellemetlenül volt meglepve, mikor Ella nagyon hűvös hangon felelt:

- Igazán sajnálom, uram, de nem tehetem. Férjem tudta nélkül nem rendelkezhetem annyi pénzzel.

- Oh, kérem, - mondta Döblön úr finom mosollyal, - talán azt méltóztatik gondolni, hogy nem fogom megadni? Ha parancsolja, váltót adok róla!

Kivett a zsebéből egy készen kiállított váltót s Ella elé tartotta.

Ennyi elegancia Cilikét még jobban meghatotta. Ella azonban még hűvösebb hangon felelt:

- Teljesen felesleges, kérem. Mondtam már, hogy nem rendelkezem annyi pénzzel.

- Nem tesz semmit, - felelt Döblön úr udvarias elnézéssel, tárcájába tette a váltót s egy másikat vett ki onnan. - Hát akkor lesz olyan kegyes talán aláírni ezt a másik váltót. Egészen biztosan tudom, hogy nagyságos asszonyom aláírására bármelyik banknál megkapom a szükséges összeget. Hiszen ez már igazán oly csekély szívesség, amelyet akárki idegennek megtesz az ember. Remélem, ezt csak nem fogja megtagadni tőlem?

- Sajnálom, - felelt Ella most már nemcsak hűvösen, hanem fagyosan. - Nem írom alá. Különben is, megbocsásson, de nem tartóztathatjuk tovább, úgyis tudom, hogy sürgős dolgai vannak, nekünk pedig egy látogatást kell tenni.

Fölállt s erre Döblön úr is, mit tehetett egyebet, nagyon fanyar mosollyal fölállt és búcsúzott.

Cilike valósággal el volt képedve az Ella udvariatlan magaviselete miatt. Kézze-lábbal, titkos jelekkel integetett neki, de Ella tette magát, mintha észre sem vette volna.

- Ezt valamivel jóvá kell tenni - gondolta magában Cilike, - ilyen bánásmódot nem érdemel ez az előkelő, udvarias, gavallér úriember, aki nekem olyan szívességet tett!

Kikísérte Döblön urat az előszobába, míg Ella már az ebédlőajtónál hátat fordított neki s otthagya.

- Kérem, ne vegye rossz néven tőle - mondta Cilike mentegetőzve, - Ella nővérem néha kissé ideges...

- Oh, szót sem érdemel, - legyintett Döblön úr a kezével. - Azonnal észrevettem, hogy önagsága egy kissé ideges... Nem tagadom, nagyon bántott ez a rideg fogadtatás, amire, azt hiszem, nem szolgáltattam okot. De őszintén megvallva, még jobban bánt az a körülmény, hogy most nem tudom, mit tegyek. Én mindig kész vagyok másokat kisegíteni a bajból és a zavarból, de ki segít most rajtam?...

Cilike mélyen meg volt illetődve.

- Tessék elhinni, hogy én nagyon szívesen segítenék, ha tudnám, hogyan.

- Meg vagyok róla győződve, - felelt udvariasan Döblön úr. - Hiszen a szeméből sugárzik a jószág. De a kisasszony még nem nagykorú, nem írhatja alá a váltómat!... És nekem nincs egy vasam se ezen a pár rongyos koronán kívül! - tört ki egészen más hangon.

- Én... én... kérem... hogyha nem sérteném meg - szólt bátortalanul Cilike - szívesen felajánlanám, amennyim van...

- Mennyi az? - kérdezte Döblön úr.

- Bizony nem sok. Csak nyolcvan korona, - felelt Cilike pénztárcáját elővéve.
- Ide vele! - kiáltott vígan Döblön úr, gyorsan zsebébe gyűrte a pénzt, aztán még gyorsabban magára öltve a fogason függő felöltőt, úgy kiloholt az előszobából, mintha ott se lett volna.
- És ezt az előkelő úriembert bántotta olyan mélyen meg Ella, - gondolta magában Cilike, utána nézve. - Milyen szép felöltője van! Éppen olyan, mint a Jani sógoré!

*

Este, mikor Jani hazajött, még el sem ujságozhatták neki az idegen úr látogatását, már messziről nevetve kiáltott Cilikének:

- No, most már tudom, ki az a te Döblön Polikárpod! Nesze, olvasd, itt van az Esti Ujságban! Egy notórius hamiskártyás, egy szélhámos, akit csak azért nem csuktak eddig be, mert sohasem tudták rajtacsípni, olyan ügyesen kibújt mindig a csávából! Azért volt nekem olyan ismerős a neve, mert egypárszor olvastam a nevét a Törvényszéki Rovatban! Most újra kiutasították Budapestről!

Cilike majd hanyatt esett ijedtében.

- Jesszusom! És én odaadtam neki az összes megtakarított pénzemet!

- Hát ez hogy történhetett? - álmélkodott Jani.

Hamarosan elmondták neki Döblön úr mai látogatását s a furfangos kísérleteit, hogy hogyan akart pénzt kicsikarni tőlük.

- De én nem hagytam magamat becsapni, - nevetett Ella, - rögtön észrevettem rajta, hogy nem jóban sántikál. Nekem van emberismeretem, valamivel több, mint ennek a kis csacsinak!

- De hát ki hitte volna, hogy egy közönséges szélhámos! - sopánkodott Cilike. - Hiszen igazi úrnak látszott. Olyan elegáns volt! Még a felöltője is szakasztott olyan volt, mint a Jani új kabátja, melyet tegnap hozott haza a szabó.

- A felöltője! - hüledezett Ella. - Hiszen nem is volt neki felöltője. Én láttam, mikor jött.

- Hát már hogyne lett volna, - felelt Cilike. - Én kísértem ki az előszobába. Láttam, mikor fölvette!

Ella rosszat sejtve sietett ki az előszobába s már a másik percben elképedve jött vissza.

- A gazember! - kiáltott haragosan. - Elvitte a Jani új felöltőjét, még pedig a Cilike asszisztálása mellett!

Cilike egészen meg volt semmisülve. Ez már sok volt... Ezt nem lehetett sírás nélkül megállani...

- Látod - vigasztalta Jani - ez volt a tandíj, amit neked fizetni kellett egy kis emberismeretért. Ellenben az az úr igen kitűnő üzletet csinált. Az a kis szívesség, amit neked tett, kamatozott neki egy hét alatt nyolcvan koronát és egy vadonatúj tavaszi felöltőt.

XXII. Bezárva...

- Hidd meg, Ellám, sokkal, de sokkal finomabbak és ízletesebbek az Auguszt süteményei, mint ezé a kis cukrászé, itt mellettünk, - erősítette olyan buzgó komolysággal Cilike, mintha a legfontosabb dologról lett volna szó.

- No, jól van, hát elhiszem, ha akarod, - nevetett Ella. - Nem bánom, eredj hát át Budára és vedd meg Augusztnál a süteményeket, ha kedved tartja. De egy órára, kérlek, légy itthon, mert tudod, hogy Jani szeret pontosan ebédelni. No, meg Laci is, - tette hozzá nyomatékos mosollyal.

- Sietni fogok, gondolhatod, hogy sietni fogok! - nevetett vidáman Cilike, gyorsan felöltözve. - És ne haragudj, kérlek, hogy elmegyek, ahelyett, hogy segítenék neked asztalt teríteni, satöbbi, de tudod, nagyon szeretném, ha délutánra minden a legjobb, legfinomabb lenne, hogy Blanka ne kritizáljon és ha már úgyis kell süteményt venni, hát nem sajnálom a fáradságot s átmegek érte a Krisztina körútra.

Az utolsó szavakat már a lépcsőn mondta Cilike, úgy sietett; de azért vissza kellett még egyszer szaladnia, mert a pénztárcáját az asztalon felejtette. Végre fenn ült a villamoson és robogott át Budára. Szerette volna siettetni a villamost, hogy minél hamarább ott legyen, mert közben még virágot is akart venni, egy csomó szegfűt, annyit, hogy minden kis teaasztalra jusson néhány szál, egy-egy fehér, opálos üvegtartóba. Ugy, amint mult vasárnap Blankáéknál látta, csakhogy ott ibolya volt minden asztalon.

Mi tagadás, Cilike nagyon szeretett volna ma délután kitenni magáért. Blanka és még egy-néhány barátnője volt meghíva teára és tegnap este váratlanul megérkezett Laci. Ma délután fogja tehát bemutatni a vőlegényét budapesti barátnőinek. Ezeknek egyiknek sincs vőlegénye... Hogyne lett volna büszke rá Cilike, hogy neki már van!...

És Blanka, a kényes, finnyás Blanka, aki mindent úgy lekritizált, hadd lássa, hogy másnál is lehet minden finom és kifogástalan, nemcsak nála! Olyan uzsonnát fog adni és olyan szép asztalt teríteni, hogy mindenki ámulni fog, még Laci is!

És úgy ragadta magával a hiúság Cilikét, a mi házias, egyszerű kis Cilikénket, hogy kész lett volna most a Gellérthegyre is fölvégtatni, csakhogy minél finomabb és jobb dolgokat összevásároljon.

A cukrászboltba megérkezve, majdnem egy félóráig válogatott a különféle, jobbnál-jobb sütemények között. De mi tagadás, leginkább azokat kereste ki, amelyekről tudta, hogy Laci szereti.

Végre elkészült s útnak indult hazafelé. Amint a villamosmegálló felé igyekezett, a templom előtt haladt el. Vasárnap volt s a templomból orgona- és énekhang hallatszott ki.

Cilikének egyszerre eszébe jutott, hogy ma még nem is volt templomban. Soha, egyetlen vasárnap sem szokta elmulasztani a templomba menetelt, maga sem tudta, hogy történhetett, hogy ma elfeledkezett róla...

Igen, persze, reggel ott volt Laci, aztán meg sietett a cukrászhoz, most meg siet haza. Pedig éppen most, hogy Laci itt van s hogy ő olyan boldog, most nem volna szabad megfeledkezni arról, hogy a jó Istennek hálát adjon mindazon sok jóért és boldogságért, amely neki osztályrészül jutott.

Mialatt ezeket így elgondolta, már benn is volt Cilike a templomban. Kissé nehezen tudott behatolni, mert mindenki szembe jött vele, úgy látszik éppen vége volt a misének, tizenkét órát harangoztak.

Cilike mindezzel nem sokat törődött, befurakodott s egy kis mellékoltárhoz félrevonulva, letérdelt a sarokba, a süteményes csomagot maga mellé tette és buzgón imádkozott.

Oh, milyen forró áhítattal szállt imája a jó Istenhez! Milyen hálásan köszönt meg mindent és milyen buzgón kérte, hogy maradjon mindig így: ilyen boldog, ilyen elégedett... És hogy ne érje többet semmi baleset, semmi viszontagság... Mert hiszen akkor hiába nagyleány már,

hiába menyasszony, mégis mindenki azt fogja gondolni róla, hogy bizony csak egy csitri kisleány még, akinek dehogy való még férjhez menni.

Mikor már annyit imádkozott, hogy a térde is megfájdult a térdepléstől, fölállott Cilike az oltár mellől.

- Most már ideje lesz hazamenni, - gondolta magában - sőt, azt hiszem, jó lesz sietni. Nini, a templom egészen üres már! Rajtam kívül egyetlenegy lélek sincs itt! Ugy látszik, már a misének régen vége van! Észre sem vettem!

Gyorsan sietett az ajtó felé és ki akart menni. De - oh szörnyűség - az ajtó be volt zárva. A templomszolga bizonyára nem vette észre a homályos szögletben térdelő alakot s bezárta a templomot.

Cilike kővé dermedve állt meg. Most mi lesz vele?...

Elkezdett dörömbölni, rázta, ütötte az ajtót, de bizony azt nem hallotta meg senki. Egy óra felé járt már az idő, ilyenkor senki sincs a templom környékén. Cilike rémulten futkosott ide-oda a templomban. Keresett egy másik kijárást. Föl is fedezte a sekrestyébe nyíló ajtót, de ez is be volt zárva.

Kétségbeesve, sírva, zokogva roskadt le Cilike az egyik padra. Eszébe jutott, hogy csak minden vasárnap van mise s egy hétig talán ki sem fogják nyitni a templomot. Egy hétig lesz ő itt bezárva... Szent Isten, de hiszen azalatt éhen hal! Milyen szerencse, hogy itt van vele ez a sok sütemény, ez talán, ha takarékosan bánik vele, elég lesz egy hétig.

Erre aztán egy kissé megnyugodott, kibontotta a csomagot s számbavette, mennyi sütemény van. Hát volt elég. Beosztotta magának: reggelire fog enni egyet, ebédre négyet és vacsorára kettőt. És mivel most éppen ebéd ideje volt, meg éhes is volt nagyon, hát mingyárt meg is evett - hatot.

Erre aztán megnyugodott, lecsillapodott kissé, a sütemény is igazán kitűnő volt, nagyon jól ízlett s most aztán egyszerre eszébe jutott, hogy valószínűleg már holnap kora reggel kinyitják a templomot reggeli misére. Így tehát mégsem kell talán egy egész hetet itt töltenie.

Igaz, hogy a mai délután és az éjszaka nem lesz kellemes, de majd csak valahogy el fog telni.

De mennyire fognak otthon aggódni miatta! Bizonyára azt fogják hinni, hogy valami szerencsétlenség történt vele. Hogy elgázolta a villamos, vagy egy autó, vagy hogy beleesett a Dunába... És keresni is fogják mindenütt és siratni fogják, mintha már meghalt volna és Lacinak talán a szíve is megszakad bánatában.

Erre aztán ismét elkeseredett Cilike, nagyon megsajnálta magát is, Lacit is, és újra sírni kezdett. De aztán a viszontlátás örömeire gondolt holnap reggel s ez ismét megvigasztalta némileg.

Közben pedig újra megéhezett. Beült egy padba s mivel most már nem kellett takarékoskodnia a süteménnyel, hát addig evett belőle, amíg csak jól nem lakott. Nem is vette észre, hogy alig marad két-három darab - vacsorára. Aztán elhelyezkedett a keskeny padon, olyan kényelmesen, amennyire csak lehetett s megadva magát sorsának, elhatározta, hogy várni fog türelmesen, mert hiszen egyebet úgy sem tehetett...

*

- Kisasszonyka, kisasszonyka, tessék felkelni! Miért tetszik itt aludni? Meg tetszik még fázni!

Cilike zavartan, álmosan emelte föl a fejét s csodálkozva nézett körül. Az első pillanatban nem is tudta, hogy hol van. Egy ismeretlen öreg ember állott előtte, aki a vállánál fogva rázta, költögette.

- Mi az? Mit akar? - kérdezte Cilike csodálkozva.

- Én nem akarok semmit - felelt brummogva az öreg ember, - de mit akart a kisasszony itt, hogy bezáratta magát és aztán itt elaludt.

Cilike egyszerre talpra ugrott.

- Jaj, hála Istennek, csakhogy kinyitotta az ajtót! Maga a templomszolga, úgy-e? Hát megvirradt már?

- Hogy megvirradt már? - kérdezte a templomszolga, - hiszen még be sem esteledett!

- Nem-e? Hát hány óra van?

- Hát két óra - dörmögött az öreg, aki tisztára azt hitte, hogy Cilike megbolondult, mikor ujjongó felkiáltással majdnem a nyakába borult...

- Oh, hála a jó Istennek! Hát nem voltam bezárva egész éjszakára! Köszönöm, bácsi lelkem, köszönöm! Most szaladok haza. Itt van ez a kis sütemény, bácsi, egye meg és itt van egy korona, vegyen rajta még valamit, amit szeret!

Az öreg solga csak nézett utána tátott szájjal, amint Cilike, mint a szélvész, rohant el mellette, ki, ki a szabadba - haza!

Nem telt bele egy félóra és Cilike már otthon volt. Borzasan, vörösre sírt szemekkel és orral, félrecsúszott kalappal, de nevető arccal esett be az ajtón, egyenesen az Ella és Laci karjai közé, akik bizony már a legnagyobb nyugtalansággal és aggodalommal vártak rá.

Már csakugyan azt hitték, hogy valami szerencsétlenség történt vele s Jani és Laci már ki-mondták a félelmetes szót, hogy ha még egy félóráig nem jön haza, a rendőrségre mennek bejelenteni és kerestetni. És Ella már sírt, zokogott keservesen és az ebéd elhűlt, elromlott, senkinek sem volt kedve asztalhoz ülni...

És mikor Cilike elbeszélte, hogy hogyan járt, hát mindnyájan jót nevettek a viszontagságán, Laci pedig kijelentette, hogy ezentúl még a cukrászboltba sem engedi egyedül menni Cilikét.

- Igaz, hát hol a sütemény? - kérdezte Ella. - Nemsokára itt lesznek a vendégek.

- Mind megettem, - felelt Cilike egy kissé elpirulva - tudod, azt hittem, hogy holnap reggelig leszek bezárva, hát valamivel csak kellett vigasztalnom magamat!...

XXIII.

Tutaj kirándulás.

A nyár folyamán gyönyörű kirándulást tettek Cilikeék a máramarosi hegyek közé, Ellával, Janival és Lacival. Ella a kis babát erre a rövid időre a nagymamára bízta s ő, mint mondta: „szabadságra ment”. Amióta férjhez ment, ez volt az első alkalom, hogy Ella hosszabb időre kimozdult hazulról. És Cilike tudta, érezte, hogyha majd ő férjhez megy, neki sem lesz többé oly könnyű, gondtalan az élete...

És egy pillanatra, mint valami sejtelem árnya suhant át a lelkén; vajjon nincs-e igaza szülőinek, mikor nem siettetik az esküvőjét? Mikor igyekeznek minél messzebb kitolni azt s minél tovább megtartani számára ezt a soha vissza nem térő, vidám, gondtalan leányéletet, amelyben nincs felelősség, nincs gond, nincsenek súlyos kötelességek s olyan ritka a komoly, igazi bánat...

Először Gyertyánligetben töltöttek néhány napot, ebben a gyönyörű, hegyek közé rejtett, sötét fenyőerdők mélyén fekvő kis fürdőben, amelynek tiszta, pormentes, ózondús levegőjében mintha újjászületnék az ember.

Igaz, hogy a házak rozzantak s annyira mentesek minden kényelemtől, mint a levegő a portól.

De hát egy olyan vidám, jókedvű, fiatal társaság nem sokat törődik a kényelemmel s még azon is mulattak, hogy Jani, mérnöki tudománnyal, úgy helyezte el a bútorokat és útiládákat a kis rozoga szobák sarkában, hogy - mint mondta - a rozzant épület hordképessége kibírja a megterhelést s fejükre ne omoljon az egész faalkotmány!

Gyertyánligetről tettek aztán különböző kirándulásokat mindenfelé s nagy volt Cilike öröme, mikor egy napon Jani összetalálkozott egy régi iskolatársával, Baranyai Miklós erdőtanácsossal, aki meghívta őket tutajkirándulásra.

Elbeszélésekben, útleírásokban olvasott már Cilike eleget tutajkirándulásról, tutajos tótokról, oláhokról, akik a felvidékről tutajozzák le a nagy hegyek, havasok szálfáit a Tiszán, Maroson, Vágon, Visón és Szamoson.

És most ő maga, személyesen fog résztvenni egy ilyen utazáson a vizen!

Ella eleinte húzódott, félt s csak akkor egyezett bele, mikor a tanácsos úr biztosította, hogy nem lesz semmi veszedelem. Kiválasztja majd a legjobb tutajt, a legmegbízhatóbb embereket, s ott lesznek az ő leányai is, Katinka, Riza és Évike, néhány barátnőjükkel s néhány fiatal-emberrel, akiknek egy-egy ilyen tutajkirándulás a legnagyobb mulatságuk közé tartozik.

Cilike egészen fel volt lelkesedve s mikor megtudta, hogy nagyobb társaság is lesz jelen, elhatározta, hogy ki fog tenni magáért. Egyenesen elkápráztatja majd azokat a falusi leányokat a magaviseletével és toilettjével - és a vőlegényével is!

Vasúton és kocsin félnapi utat kellett tenniök, míg eljutottak Z...be, hol az erdőgondnokság épülete mellett volt Baranyai úr vendégszerető háza, ahol megszálltak. A három szép fiatal leány, Katinka, Riza és Évike, olyan örömmel és szívesen fogadták Cilikét, mintha már régi jó ismerősök lettek volna.

Este, vacsora után, Baranyai úr megállapította a programot.

- Indulás reggel nyolc órakor, a malom-gáttól. Tutajon le a folyón, a petrovai hídig. Ebéd a tutajon vagy a petrovai kocsmában. Két órakor szekéren vissza. Megérkezés este hét órakor. Vacsora.

- És tánc a kaszinó nagytermében, hajnalig!

Ezt már a három leány tette hozzá, titokban megsúgva Cilikének, hogy mi készül.

Másnap reggel már hét órakor összegyűlt a társaság, indulásra készen.

Ragyogó szép meleg nyári nap volt. Cilike vadonatúj világos kék, fehér csipkés ruhában, legújabb turbán-frizurával igazán olyan csinos és előkelő volt, hogy akár a Stefánia útra mehetett volna sétálni. A turbán-frizuráról persze Ella nem is tudott. A hozzá szükséges fürtöket a Berényi Blanka segítségével, titokban csináltatta meg a zsebpénzéből s a mai ünnepélyes alkalommal először próbálta ki.

Önelégülten jegyezte meg magában, hogy csakugyan az ő ruhája s kalapja a legcsinosabb valamennyi leányé között s mikor aztán Laci karjába karolva lejtett tova, határozottan olyan büszkének és elégedettnek érezte magát Cilike, mint egy kis királyné.

Katinka, Riza és Évike olcsó mosóruhába voltak öltözködve, még kalap se volt a fejükön, csak kis teniszsapka s mindegyiknek a vállára vetve egy-egy jó köpönyeg.

- Hugom, nincs semmi melegebb ruhája? - kérdezte Baranyai úr, fejcsóválva nézve végig Cilike lenge, csipkés ruházatán. - Hátha meg fog fájni? Különben viszünk elég kendőt és pokrócot magunkkal minden eshetőségre.

- Oh, köszönöm, én nem szoktam olyan könnyen megfázni, nem vagyok olyan kényes, - nevetett Cilike. - Különben is olyan meleg van, hogy az ember majd elájul a hőségtől.

Nagy, hatalmas, gömbölyű szálfákból összerótt tutaj várta a társaságot. Két erős, izmos oláh legény ruhástól együtt térdig gázolt a vízben, rettenetes kiabálás között igyekezett közelebb vontatni a parthoz a tutajt, míg két másik legény a partról kötelekkel húzta és segítette, még hangosabb kiabálással.

Cilike körülnézett. Hol itt a hajóhíd, amelynek segítségével be fognak szállani? Meglepetve látta, hogy valamennyien a meredek partról lefutva, majdnem köről-köre szökve, szállnak be az ingó-lengő tutajba. Egy kissé meghökkent, de aztán a Laci segítségével, minden nagyobb baj nélkül jutott le ő is, - mindössze csak egyszer csúszott le a lába s két gerenda között belelépett a vízbe. Fínom kis lakkcipője csupa víz lett.

Katinka, Riza és Évike olyan biztonsággal sétáltak a nedves, gömbölyű, csuszamlós szálfákon, mintha csak a parketten járkálnának. Cilike azonban, okulva az előzményeken, alig mert megmozdulni s nagyon szerényen ült le arra a keskeny deszkára, amely a tutaj közepén két cölöpre volt keresztbe fektetve, ülőhely gyanánt.

Szerencsétlenségére azonban, a deszka szélére ült le, amely azonnal felbillent, úgyhogy Cilike elveszítette az egyensúlyt s majdnem hanyattvágódott. Jó, hogy Laci idejekorán utána kapott még s így nem történt egyéb, mint hogy beült a gerendák közé s egy kis ülőfürdőt vett.

Most már aztán még jobban elcsendesedett Cilike. Nedves ruháját letakarták egy pokróccal s aztán úgy ült ott Laci mellett, hogy megmozdulni sem mert.

Ezenközben a tutaj már elindult s széles, sikló suhanással haladt lefelé a vizen.

Cilike mélységes, áhítatos gyönyörűséggel nézett körül. Olyan szép volt itt a vidék, amilyenhez foghatót még alig látott. A nagy, óriási, sötét hegyek úgy vették körül az egész völgyet, mintha el akarnák zárni az egész világtól. Egy kanyarulatnál előtűnt a hatalmas Prizlop csúcsa s ott a messze távolban a fekete, zord Pop-Iván, melynek ember nem járta rengetegei és félelmes sziklacsúcsai fölött mindig ott gomolyognak a fehér és szürke ködfoszlányok vagy a sötét, félelmes viharfelhők.

Amint a völgy összébb szorult, a szélesen hömpölygő víz keskenyebb és gyorsabb folyású lett. A két hatalmas szál oláh legény, Gligor és Juon, minden élesebb kanyarulatnál nagy erővel és még nagyobb ügyességgel kormányoztak és eveztek és irányították a tutajt.

Az egyik sziklás kanyarulatnál Gligor és Juon keresztet vetettek s megemelték a süvegüket.

- Néhány évvel ezelőtt húsz tutajos fulladt itt bele a vízbe, - magyarázta Baranyai úr a Cilike kérdő tekintetére. - Kissé veszélyes hely, egy nagy gát is volt itt, meg nem vigyáztak eléggé. De azért nem kell félni - tette hozzá mosolyogva - most már ki van javítva a vízi út, meg a mi embereink feltétlenül megbízhatók. No de most - közeledünk a surrantóhoz! Itt a fűrészalom nagy gátja! Mindenki hajoljon le jó mélyen, mikor a gát alatt elmegyünk s aztán azonnal húzza föl a lábát, mert mikor a surrantón lecsúszunk, fölcsapnak a hullámok!

Cilike rémülten kapkodott ide-oda, azt se tudta, mit kell tennie. Már látta magát a víz fenekén, ahol húsz ember lelte halálát a sötét hullámsírban. Amikor újra felhangzott a vezényszó: - Le a fejjel! - Laci kénytelen volt kalapostól együtt lenyomni a Cilike fejét, mert még mindig ijedten forgatta ide-oda.

Hangos kiáltozás, sikongás, nevetés hallatszott. Egy pillanat alatt lesiklott a tutaj a magas surrantón, belefűrődött orrával a vízbe, a hullámok átcsaptak rajta s aztán szépen, csendesén suhant ismét tova a szélesen hömpölygő vizen.

Senkinek sem történt semmi baja. A többieknek mindegyiknek nagy gyakorlata volt már ilyesmiben, Cilikét pedig szerencsésen átsegítette Laci minden bajon.

A jó kedv, a vidámság mind nagyobb lett. A leányok, fiatalemberek évődtek, tréfáltak egymással, aztán énekelni kezdtek.

Egyszer az egyik oláh legény felnéz az égre s aztán odamutat a fekete Pop-Iván felé.

- Domnule, zivatar lesz!

Mindnyájan felnéztek. Vastag, fekete felhők gomolyogtak az égen. Egy pillanat alatt, mint a hegyes vidékeken szokott, beborult, a nap eltűnt a felhők mögött s olyan sötétség lett, mintha bealkonyodott volna. Egyszerre egy fényes villámlás cikázott át egyik hegycsúcstól a másikig, melyet nyomban tompa, mély dőrej követett. S abban a percben, mintha csak dézsából öntötték volna, szakadni kezdett a zápor.

Sikoltva, sivítva, nevetve kapkodott mindenki a köpönyege, kendője, esernyője után. Katinka, Riza és Évike egészen beleburkolóztak a köpönyegükbe, a csuklyát fejükre húzták s aztán vígan táncolva nevétk szembe az esőt, a zivatart.

Baranyai úr hamarosan egy pokrócot borított Cilikére, amolyan felföldi, tarka rongyból szőtt pokrócot, amelyik bizony nem nagyon kecsesen simult a természetéhez. De jó volt most akármi, csak hogy az esőtől megvédje.

A kalapját levette, azt a jólelkű Gligor betakarta a báránybőr subájával, - szegény kalap! - aztán a Laci segítségével ráhúzta a pokrócot a fejére s most már ő is nyugodtan, sőt mosolyogva nézett szembe az esővel.

Villám villámot követett, az ég zengett, dörgött, a zápor paskolta a fodros, apró hullámokba gyüremelő vizet s a fekete hegyek komoran; néztek a kis vidám társaságra odalent, amely mit sem törődve az esővel, égháborúval, jókedvűen haladt lefelé, a lassan tovasikló tutajon.

- Nem is igazi kirándulás, ha nem éri az embert eső utol, - jelentette ki Katinka. - Mi már hozzá vagyunk szokva! Ez már hozzátartozik a mulatsághoz.

Cilike ugyan nem találta olyan szerfölött mulatságosnak s az igazat megvallva, egy kissé dobogott is a szíve a félelemtől. Fent is víz, lent is víz s ez a folytonos morajlás, dörgés, az egymást követő villámok... Határozottan kellemesebb volna most valahonnan fedett helyről gyönyörködni az égháborúban...

Azonban amily hirtelen jött, olyan hirtelen el is vonult a zivatar. Egy félóra múlva már ki-sütött a nap s erre hamarosan lekerült mindenkinek a válláról a köpönyeg.

Cilike úgy be volt bonyálva a pokrócba, hogy Laci egyedül le sem tudta szedni róla. Évike szolgáltkészen ugrott oda s egyesült erővel kihámozták a pokrócból Cilikét.

De amint a fejről lehúzták a takarót, Évike egyszerre csak elkiáltotta magát, lehajolt, felvett a földről valamit s magasan meglóbált egy csomó barnás kócot.

- Nini, mi ez? - kérdezte csodálkozva, de a másik percben hirtelen a pokróc alá rejtette. Cilike ijedten kapott a fejéhez, Laci meg mosolyogva fordult félre s tette magát, mintha semmit sem látott volna.

Hát bizony, a Cilike gyönyörű turbánfrizurájának a romjai búslakodtak ott a pokróc alatt s Cilike pironkodva hebegte:

- Oh, kérlek... kérlek... dobd be a vízbe... De úgy, hogy senki meg ne lássa...

Évike résztvevően szorította meg a kezét.

- Bízd csak rám - suttogta - majd én elkezelem!

Egy ügyes mozdulattal benyomta a zilált fűtőket két gerenda közé a vízbe. Cilike még egy darabig látta, amint a víz sodorta mind lejjebb, lejjebb. Azután eltűntek, elsüllyedtek a drága pénzen vett fűtők a sötét hullámsírba...

Cilike meg ott állott borzasan, kócosan, szétzilált hajjal, összegyűrt ruhában és világért sem volt már az az önérzetes, büszke, előkelő Cilike, aki reggel elindult, azzal a hittel, hogy ő most ugyan túltesz ezeken a falusi leányokon.

Oh, ő most egy nagyon alázatos, összegyűrt, borzas, ázott lakkcipőjű, vizesruhájú kis Cilike volt, aki nagyon is érezte az ő kicsinységét most, míg a falusi leányok vígan, frissen daloltak, a tutajon állva; az ő egyszerű, síma ruhájuk nem volt gyűrött, hajfürteik nem úsztak utánok a vízben s a kis teniszsapkájuk époly kackiásan állt a fejükön, mint mikor elindultak.

De a nap oly szépen sütött, az út folytatása tovább is oly gyönyörű volt s a kis társaság olyan jókedvű, hogy Cilike hamarosan elfeledte ezt a kis bánatát.

XXIV.

Cilike rendet csinál.

Kende Ilus, a Cilike jó barátnője, éppen a zongora-órájáról jött haza, mikor a Cilikéék szoba-leánya átjött hozzájuk s egy kis levelet adott oda neki.

Azaz nem is volt az levél, hanem csak amolyan kis cédula, összegöngyölgetve s jobbról-balról összenyomogatva, aminőt leányok szoktak egymásnak írni, úgy, hogy mikor az ember kibontogatja, a különféle gyűrődésektől alig lehet elolvasni. Rendesen a tinta is elmázolódik rajta.

De hát ezek a kis rejtelmes cédulák igazi leányszokás. Akkor szokják meg, mikor az iskolában, a pad alatt, titokban csempészik át egymásnak a rejtelmesebbnél rejtelmesebb cédulákat, izeneteket.

„Iluskám, édesem - írta Cilike, - gyere át ma ebéd után hozzám szekrényrendezésre! Az Isten is megáld, ha segíteni fogsz!”

„Átmegyek, hogyne mennék - írta vissza Ilus örömmel, - hiszen úgyis át akartam menni. Okvetlenül segíteni fogok neked, drága Cilikém!”

A szekrényrendezés ugyanis mindig nagy mulatságot jelentett nekik, amely egy kis jó uzsonnával egybekötve, egész délutánokon át elszórakoztatta őket.

Most azonban Cilike nagyon ünnepélyes arccal fogadta Ilust, bevezette szobájába, amely tele volt mindenféle dobozokkal, kisebb-nagyobb skatulyákkal, batyukkal, mint egy kisebb fajta ószeres-bolt s aztán igen komolyan így szólt:

- Drága Iluskám, most nemcsak egyszerű szekrényrendezésről van szó, hanem valami sokkal komolyabb dologról. Elgondoltam magamban, hogy az új háztartásomba (itt egyet sóhajtott Cilike: Istenem, hol van az még!) nem vihetek el magammal mindenféle lim-lomot, cók-mókot, hanem csakis az értékesebb holmimat, meg azokat, amikhez valami emlék fűz. Most tehát át fogjuk alaposan vizsgálni összes ingóságaimat, - lehoztam a padlásról is mindent, aztán osztályozni fogjuk. Ami értékes, ami kedves, amire szükségem van, azt külön tesszük

ide a dívánra, azt elviszem magammal, a többit pedig elégetjük, eldobjuk vagy elajándékozuk. Felesleges dolgot semmit sem akarok megtartani.

Ilus egészen meg volt illetődve.

Ezek a komoly előkészületek Cilike jövőendő életére, mindig nagyon meghatották őt s most is szinte könnyezve borult barátnője nyakába.

- Milyen okos is vagy te, Cilikém, hogy gondolsz mindenre! Nekem bizony eszembe sem jutott volna!

A két barátnő aztán nagy hévvel látott munkához.

Legelőször is az összes dobozok tartalmát kiürítették az asztalra.

Csodálatos dolgok kerültek napfényre.

Csipke-, selyem- és bársonymaradékok, iskolai füzetek, egy teniszlabda, táncrendek, kotillon-jelvények, egy eltörött fésű, különféle táskák és retikülök, selyempapírba burkolva száraz virágok, egy laposra nyomott sárga szalmakalap, színes szalagok, egy fogkefének a nyele, egy kék bársonyba kötött emlékkönyv, levelek, arcképek, egy rozsdás dugóhúzó s ki győzné még elősorolni azt a száz meg százféle holmit, amely gondosan megőrizve vagy véletlenül oda-kerülve, nyugalmasan pihent évek óta a kisebb-nagyobb dobozok hűvös, csendes rejtekében.

Most minden együvé került, mint egy zsidvásáron s a tarka, kaotikus halom tetején mosolyogva trónolt egy kékszemű, belapított orrú, kócoshajú viaszbaba.

Cilike el érzékenykedve ragadta föl a babát.

- Látod, Ilus, emlékszel-e erre?...

- Hogyne emlékezném - mondta Ilus, - ez Arabella, a kékszemű Arabella...

- Az én utolsó, legkedvesebb babám... Látod, ha most visszagondolok rá, igazán csak mosolyogni tudok magunkon, milyen gyáva, hiú kis leányok voltunk, milyen félve, titokban mertünk csak játszani Arabellával, hogy észre ne vegye valaki! Mert, oh, milyen szörnyen rösteltük volna, ha valaki rajtakap azon, hogy mi még babával játszunk... Mert mindenáron nagy leányoknak akartunk látszani. Ma már nem lennék ilyen csacsi... Arabellát mindenesetre elviszem magammal, mint gyermekkorom utolsó emlékét. Majd a gyermekeim játszanak vele, úgy, miként én játszottam...

Szívéhez szorította Arabellát, kissé megsimogatta kócos haját és aztán Arabella a dívánra került.

- Hát ez mi? - kérdezte Ilus, egy nagy, kopott, zöld strucctollat húzva ki a lim-lom közül.

- Ez - mondta Cilike - egy nagyon finom, drága toll. Anyusnak a téli kalapján volt tavaly. Azért tettem el, hogy majd megfestetem feketére s rá tűzöm az első asszonykalapomra!

És odatette a strucctollat Arabella mellé.

- Na, most ezt a sok szép, színes maradékszalagot válogassuk ki, hajtogassuk mindegyiket szépen össze s úgy tegyük be egy dobozba. Milyen gyakran kell az embernek egy kis szalag, ilyen vagy olyan, jó, ha olyankor nem kell azonnal a boltba futni, hanem van otthon.

A két leány élvezettel huzogatta ki a szalagokat a halomból, közbe persze itt is, ott is a földre esett egy és más, úgyhogy rövid idő alatt olyanná vált a szoba, mint egy nagy zsidvásár.

- Amire szükségünk van, azt mind ide tesszük a dívánra, ami nem kell, azt csak odadobjuk a sarokba, - rendelkezett Cilike s egy nagy csomó tarka-barka szalagot tett a dívánra Arabella és a strucctoll mellé.

- Ez is kell? - kérdezte Ilus, egy nagy, szürke fátyolt húzva elő.

- Nem, azaz, hogy mégis... Jó lesz automobilfátyolnak. Kissé szakadozott ugyan a széle, de majd megvarrom. Hanem ezt a törött fésűt igazán el lehet dobni, nem is tudom, hogy került ide, meg ez a csipkebetét is, már rongyos, piszkos, ez sem kell.

- Hát ez a dugóhúzó hogy került ide? - nevetett Ilus s a sarokba akarta dobni a dugóhúzót.

- Nem, nem! - kiáltott Cilike s kiragadta a kezéből. - Ez egy emlék! Az eljegyzésem ezzel húzta ki Laci a tokaji bor dugóját, amivel minket felköszöntöttek. Ezt elteszem!

- Ez a törött fogkefe is emlék!

- Nem, azt el lehet dobni, - nevetett Cilike.

- Jé, de érdekes, - kiáltott most Ilus s egy csomó fényképet húzott elő. - Az osztálytársaink arcképei. Itt vannak mind! Olga, Mici, Emma, Róza, Etelka... Ni, Rózsikának most is olyan ferdén áll a kontya... Lujza meg milyen kancsalul néz. Emlékszel, milyen rövidlátó volt? Egyszer a vajaskenyérét vette elő szivacs helyett s azzal törölte le a táblát!...

Ezen aztán úgy kezdtek nevetni, hogy jó ideig nem tudták folytatni a rendezgetést.

Most előkerült a kék bársonyba kötött emlékkönyv is. Ehhez már le kellett ülni s úgy átlapozni, átolvasni minden egyes lapot.

Mennyi csacsiság is volt oda beirkálva!

Most csacsiság, de akkor minden komoly, fontos és érdekes volt.

Ezt a nefelejcskoszorúba foglalt verset Olga írta, ezt a nyállal átlótt szívet meg Pepi úrfi rajzolta bele, mikor egyszer valahogy hozzájutott az emlékkönyvhöz.

Persze, hogy el kell tenni ezt az emlékkönyvet is. Még ha egyébert nem is, de azért mindenestre, mert Laci is írt bele, igaz, hogy nem valami érzelmes vallomást, hanem néhány tréfás sort, de azért mégis el kell tenni. Az emlékkönyv is oda került Arabella mellé.

De alig kezdtek újra turkálni a sok holmi között és szerteszét szórni mindent, egyszerre kirántották az ajtót s beperdült rajta Sári, a szobaleány.

- Cilike kisasszony, - kiáltotta lelkendezve - tessék azonnal kijönni, megérkezett az öreg nagyságos asszony, a László úr édesanyja!

- Jézus Mária, az anyósom! - kiáltotta Cilike. - Azaz a leendő anyósom!...

- És a László úr is itt van, - tette hozzá a szobaleány mosolyogva s aztán ismét kipenderült.

- Jaj Istenem, jaj Istenem - nyöszörgött Cilike ide-oda kapkodva, - Iluskám segíts, hozzuk hamar rendbe a szobát! Dugd el hamar Arabellát... Adj egy tiszta kötényt... Vissza mindent a skatulyába...

Talán ha egy pusztító szélvész söpör végig egy virágzó tájon, nem tarol le oly gyorsasággal mindent maga körül, mint amilyen gyorsan gyömszöltek vissza a leányok minden cók-mókot, lim-lomot a dobozokba s aztán a dobozokat be a szekrénybe. Igaz, hogy a szekrényajtót alig tudták azután valahogy bezárni, mind a ketten neki feküdtek, csak hogy be tudják nyomni, mert belülről az össze-vissza dobált dobozok, batyuk, mint egy kidagadni készülő tenger hullámai, nyomultak előre.

De szerencsére mégis benyomták a szekrényajtót. Ami még itt-ott valami künn maradt, azt hamar be az ágyba, a takaró alá, az asztalfiókba, szóval öt perc alatt olyan rend volt a szobában, hogy akár a király is jöhetett volna látogatóba, vagy a felsőbb leányiskola igazgatónöje szemlét tartani.

Felhevült arccal, dobogó szívvel, de simára fésült hajjal s csinos csipkés köténnyel libegett ki Cilike a leendő anyósa elé, aki így váratlanul meglátogatta őt. Iluska pedig hazaszaladt; nem lehetett rábírní, hogy ő is bemenjen a fogadószobába.

*

Cilike e váratlan látogatás alkalmával valósággal kitett magáért.

Olyan kedves volt, olyan figyelmes, előzékeny s amellet olyan szerény, hogy nemcsak Laci volt elragadtatva, hanem az öreg Kőváryné is, sőt az anyuskája is, akit pedig nehezebb volt kielégíteni.

Asztalt terített, uzsonnát készített, mindent gyorsan és csendesen, minden zaj, dér-dur nélkül, úgy, ahogy egy ügyes házikisasszonyhoz illik.

Uzsonna után Laci, aki mindenképpen még szeretett volna dicsekedni az ő kis menyasszonyával, előhozta az anyjának, hogy milyen gyönyörű kézimunkákat készít Cilike.

- Édes anyámat nagyon érdeklik a szép himzések - mondta. - Ő is gyönyörűket készít s hatvanöt éves kora dacára még szemüveg nélkül varr és hímez. De mondhatom, hogy a Cilike himzései is vannak olyan szépek, mint az édes anyámé!

- Igazán szeretném látni - mondta nyájasan Kőváryné, - mutasd meg, kis leányom.

- Nagyon szívesen - felelt Cilike készséggel, - de félek, nem is fog tetszeni, csak Laci mondja olyan szépnek. Kihozok mindent a szobámból.

- Minek fáradnál vele, - mondta Kőváryné, - inkább bemegyek a szobádba. Legalább egyúttal meglátom a te csinos kis leányszobádat is.

Valamennyien fölkerekedtek s Cilike nyugodt öntudattal, mosolyogva vezette be a kis társaságot szobájába. Tudta, hogy odabenn minden a legpéldásabb rendben van.

Mint egy kis madárfészek, oly kedves volt a Cilike szobája. Tele szebbnél-szebb virággal, amelyet mind maga gondozott, ápolt. A fehérre fényezett, egyszerű, síma bútorok, a rózsaszín, virágos kretonnal bevont díván, a fehér csipkefüggönyök az ablakon, minden olyan csinos, kedves, barátságos volt, hogy Kőváryné kedvtelve nézegetett körül.

Cilike látta a jó hatást arcán s szíve csakúgy dagadozott az örömtől és önérzettől.

A legkényelmesebb kis karosszéket tolta az asztal mellé, közel a szekrényhez s helyet kínálta meg a nyájasarcú öreg asszonyt. A többiek is, édes anya, Laci és apuka helyet foglaltak s aztán Cilike egy önérzetes, büszke mozdulattal kinyitotta a szekrényét, hogy kivegye belőle a himzéseit.

E pillanatban, mint egy zuhatag árja, csapott ki a szekrényből a dobozok, skatulyák, fehér és tarka kendőbe kötött batyuk áradata. A fedelek legurultak, a dobozok kiestek, tarka-barka tartalmuk szerteszét hullott, ömlött, zuhant, szállt, repült feltartóztathatatlanul, mint egy gátját áttört folyó hullámai...

Arabella odapottyant a Laci lába elé s még laposabbra zúzta az orrát, a dugóhúzó anyuska ölébe esett, a zöld, kopott strucctoll és a szürke fátyol egy pillanatig szállt, keringett a levegőben, aztán lassan leereszkedett a Kőváryné fejére s egészen beborította feketecsipkés fejkötőjét...

És az egész kis leány szoba egy pillanat alatt olyanná változott, mint egy zsidvásár, Cilike pedig ott állt a guruló dobozok, csipke-, selyem- és bársonymaradékok, táncrendek, kotillon-jelvények és arcképek között s kétségbeesett arckifejezéssel szorongatott kezében egy ütött-kopott teniszlabdát, amelyet hirtelenében elkapott, mielőtt az orrára koppant volna.

- De hát mi ez, Cilike? - kiáltott álmélkodva az édes anyja.

- Én... én... elrendeztem a holmimat, - hebegte Cilike s úgy állt ott a felharsanó kacagás közepette, mint a kétségbeesés meglevenedett szobra...

XXV.

Cilike még nem mehet férjhez.

Cilikének sejtelve sem volt róla, hogy az öreg Kőváryné, a Laci édes anyja tulajdonképpen miért látogatta meg őket.

Arról volt szó ugyanis, hogy Lacinak hosszabb tartózkodásra, talán egy-két évre is Boszniába kellett utaznia. Egy oly fényes, nagyszabású vállalat ügyeinek a lebonyolítására hívták meg, amely megbízást nem lehetett volna visszautasítani, mert azzal egész jövőjét megalapozhatta.

Laci azonban szerette volna Cilikét is magával vinni, mint kis feleségét. Azért kérte meg édes anyját, jöjjön el és legyen segítségére rábírní Cilike szüleit, hogy hamarosan megtartsák az esküvőt.

Nagy és komoly tanácskozások folytak, - egyelőre Cilike tudtán kívül. Anyja nem akarta őt beleavatni, mert attól tartott, hogy az egyesült kéréseknek majd nem tud ellentállni.

Pedig igazán nem szerette volna még férjhez adni. Hiszen olyan gyermek még... Szeles, meggondolatlan gyermek. És még hozzá olyan messzire vigyék, idegen országba, idegen emberek, idegen viszonyok közé! Még egy tapasztaltabb asszonynak is nehezére esne egyszerre olyan egészen más viszonyok közé beletalálnia magát, hát még egy olyan mindenben járatlan, tapasztalatlan gyermeknek!.. - Nem, nem! Várjanak inkább még két évig, másfél évig, míg Cilike húszéves lesz.

Laci olyan szomorú arcot vágott, hogy az anyja megsajnálta s ismét kérlelni kezdte Ilosvay-nét.

- Mégis kegyetlenség volna olyan sokáig várakoztatni ezeket a szegény fiatalokat. Hiszen majd beleszokik Cilike hamarosan mindenbe, megkomolyodik s megszerez minden tapasztalatot, amire szüksége lesz.

- De olyan messzire, olyan idegenbe hogy engedhetnénk el azt a gyermeket?

- De kérlek, ott lesz vele Laci. És végre, kedves húgom, ha jól tudom, te sem voltál tizen-nyolcévesnél idősebb, mikor férjhez mentél. Én meg éppen csak tizenhat éves voltam!

- Igaz, igaz, de hát régebben a leányok talán hamarabb komolyodtak meg!

- Tudjátok mit, - szólt most közbe az apuska, - adjatok egy kis gondolkozási időt, két-három napot. Azalatt megbeszéljük együtt anyuskával s talán Cilikével is. Mondjuk, ha azalatt nem követ el semmiféle szelességet, akkor beleegyezünk, - tette hozzá mosolyogva.

Erre már Laci is elmosolyodott.

- Oh, - mondta - csak éppen ezt az egy feltételt ne tűzzük ki. Attól tartok, akkor sohasem tarthatjuk meg az esküvőnket.

*

Cilike el nem tudta képzelni, miért olyan komoly pár nap óta az édes anyja. Sőt nemcsak hogy komoly, hanem úgy tetszett neki, mikor reánéz, mintha könnyek gyűlnének a szemébe s aztán hirtelen elfordul, mintha el akarná rejtetni könnyeit.

És apa is olyan különös: magához öleli, megsimogatja a fejét, mintha búcsúzódna tőle.

Mit jelent ez?

Cilike elhatározta, hogy meg fogja kérdezni.

- Bizony, kis leányom, - mondta édes anyja, mikor Cilike megkérdezte, hogy mi bántja - azt hiszem, nemsokára csakugyan el kell tőled válnunk. Még nem tudom ugyan... még nem határoztuk el... de lehetséges... Csak az a szomorú, hogy nagyon messzire vinne el Laci, egy-két évig Boszniában kellene maradnotok.

Cilike első pillanatban elpirult, azután elsápadt.

- Oh, anyuskám... anyuskám... - tördelte, mert nem tudott egyebet mondani. Igazán meg volt ijedve. Hogy az esküvője ideje oly közel lenne, az ellen nem volna semmi kifogása. Rögtön a fehér selyem menyasszonyi ruha jutott eszébe, a csillogó fehér fátyol, amelyről annyit ábrándozott, meg a koszorúleányok s a nagyszerű lakoma, ahol ő meg Laci ülnek a főhelyen, s előttük gyönyörű, fehér rózsákból a menyasszonyi bokréta.

Igen ám, de azután meg el kellene menni hazulról...

És hova is mondta anyuska? Boszniába... Szent Isten, miért éppen Boszniába? Hol is van csak Bosznia? Kezdett gondolkozni: mit tanult az iskolában?

Bosznia a Balkán-félsziget északnyugati részén fekszik; lakosai bosnyákok és részben törökök. Hegyei a Dinári-alpesek rendszeréhez tartoznak és Karsztszerűek. Növényzete gazdag. Szilva- és almafa a gyümölcstermelés főanyaga. A boszniai szilva kitűnő. A földművelés és baromfitenyésztés kezdetleges. Magas hegyein gyakori a zerge, őz, vaddisznó, farkas, medve. Háziipara: kés-, pipa-, szőnyegkészítés. Fővárosa: Szerajevo...

Eddig van. Egyéb nem jut eszébe semmi. A földrajz mindig gyenge oldala volt.

És most ide kell majd neki menni, a törökök közé. Szent Isten, vajjon majd neki is le kell fátyolozni az arcát és török papucsban járni és szorbetet inni, narghilét szívni...

- Cilike - riasztotta fel édes anyja gondolataiból, - én ugyan nem egyeztem még bele a dologba, édes apa sem, de azért jöjj, nézzük át, mennyi holmid van már készen s mire van még esetleg szükséged?

Erre már szívesen és örömmel vállalkozott Cilike.

Anyuska szobájában volt egy nagy láda, abba gyűjtögetett, rakosgatott anyuska már évek óta mindenfélét, amire egy leánynak szüksége van, ha férjhez megy és saját háztartása lesz. Abroszok, asztalkendők, törülközők, lepedők, mind szépen sorjában összehajtogatva, kék szalaggal átkötve és egyik sarokban a sok szép csipkés holmi, amiket Cilike Budapesten vásárolt s maga is varrogatott, hímezgetett.

- Ezeket mind ki kell újra mosni, - mondta anyuska - nagyon megsárgultak s a fehéreneműnek nem jó, ha sokáig áll használatlanul. Holnapra hivatok két mosónőt s mindent kimosatunk.

- Én is segíteni fogok, - buzgólkodott Cilike - ezt a sok szép, finom horgolt csipkét nem engedem, hogy mosóné vegye a kezébe, attól félek tönkretenné.

- Jól van, - mosolygott anyuska, - mindenesetre jó, ha felvigyázol.

*

Másnap csakugyan már korán reggel a mosókonyhában volt Cilike.

Azt meg kell adni, hogy a munkától ő nem félt s olyan serényen és ügyesen dolgozott, mint egy igazi jó kis gazdasszony.

A két mosóné kissé görbe szemmel nézett rá, mert most nem csempészhettek klórmeszet a mosóvízbe, amivel felényire megkönnyítik a maguk munkáját, ellenben a ruhát tönkreteszik. Azonban mikor látták, hogy Cilike sem sajnálja a két kezét s ugyancsak nekilát a szappanozásnak, dörzsölésnek, hát ők is jobb kedvvel dolgoztak.

Délfelé lejött anyuska is a mosókonyhába.

- Siess kérlek, - mondta Cilikének, - itt van Laci és az édes anyja. Szeretnének látni téged.

- Mindjárt megyek, - mondta Cilike, - csak éppen még a kékítővizet készítem el. Mondd meg kérlek, anyuskám, hogy azonnal ott leszek.

Anyuska elment s Cilike izgatottan kezdett sűrögni-forogni.

Kieresztette a vizet a teknőből, hogy tiszta öblítő vizet engedhessenek bele. De a víz nagyon lassan folyt le a levezetőcsatornán. Hogy gyorsabban lefolyjon, félretolta a levezetőcsatorna fedelét, aztán sürgött-forgott, izgett-mozgott, ide futott, oda futott, hogy mindennel hamar elkészüljön. Felkapta a kékítő-üveget, hogy öntsön belőle a vízbe, nehogy a mosóné igen sokat találjon beletenni, közben megfeledkezett róla, hogy a levezetőcsatorna fedelét félretolta s amint odaszaladt a teknőhöz, a nagy sürgés-forgásban belelépett a csatornába s majdnem derékig esett bele a szappanos vízbe.

Ijedten kezdett sikoltozni és a kezével hadonászni, oly erőteljesen, hogy a kékítő-üvegnek kiesett a dugója s a kékítő végig folyt a kezén, karján, ruháján - bizony még az arcára is fröccsent néhány csöpp.

A két mosóné rémülten rohant oda s egyesült erővel hamarosan kihúzták Cilikét a szappanos vízből, aztán kétfelől támogatva fölvitték a lépcsőn, végig a folyosón s az előszobában éppen szembetalálkoztak anyukával, Lacival és Kővárynéval.

- Uram Istenem, hát veled mi történt? - kiáltott édes anya ijedten, amint meglátta a kék arcú, kék kezű Cilikét, akinek ruhájáról csak úgy csöpögött a szappanos lé.

A két mosóné egyszerre kezdett beszélni, olyan hangos jajveszékeléssel, mintha egyenesen a Dunából húzták volna ki Cilikét. - Cilike pedig azt se tudta, sírjon-e vagy nevéssen.

- Nincs nekem semmi bajom, - mondta Lacinak, aki folyvást csak azt kérdezte: nem ütötte-e meg magát. - Csak a kékítővíztől kék az arcom meg a kezem, nem ütöttem meg magam.

Anyuska kiküldte a két sápirozó mosómét, aztán gyorsan szobájába vitte Cilikét, levetkőztette, megmosdatta, de bizony a kékítő alig akart lejönni az arcáról, a térde pedig úgy fel volt ütve, hogy nem tudott lépni sem.

Nem volt más hátra, le kellett feküdnie a dívánra és vizes borogatást tenni a lábára, az arcát, kezét pedig köpporral, citromlével súrolta valahogyan le.

Az ebédhez sem jöhetett ki Cilike, olyan siralmas állapotban volt s bizony, mi tagadás, a könnyei potyogtak a leveses tányérba, amelyet Sári, a szobaleány hozott be neki.

Odakünt pedig az ebédlőben, a családi asztalnál, anyuska így szólt igen határozottan:

- Hát lássátok, ez Cilike! Még mindig éretlen, zöld kis leány! Hát lehet-e őt már férjhez adni?

Kőváryné is csóváltgatta a fejét, apuska pedig Lacihoz fordulva szólt:

- Fiam, te napközben sokat nem leszel otthon, hátha azalatt Cilike belepottyant a Narentába vagy az Unába, hogy húzod majd ki onnan?

Mindnyájan nevettek. Cilike ugyan nem hallotta ezt a nevetést, de magában érezte, tudta, hogy az ő menyegzője ezúttal ismét elhalasztódott s a fehér menyasszonyi ruha, csipkefátyol, rózsabokréta valahova a messze távolba lebegett el.

Az ő inasévei még nem értek véget, neki még tanulni, komolyodni kell. Ő még nem elég nagy leány ahhoz, hogy férjhez mehessen...

ELBESZÉLÉSEK

A meglepetés.

A komor reggeli szürkületben két fiatal leány sétálgat alá s fel a pályaudvaron. Az egyik tizenhét, a másik tizenöt éves. Nagyon izgatottaknak látszanak mind a ketten. Különösen a kisebbik alig bír magával.

- Emma, én úgy félek! Meglátod, nem fogjuk felismerni őket. Elmennek mellettünk és nem tudjuk, hogy ők azok!

- Dehogyan nem! Nem hiszem, hogy László hat év alatt oly nagyon megváltozott volna. Én nagyon jól emlékszem rá.

- Vajjon édes apa fog-e nagyon haragudni? Ezóta bizonyosan: észrevette, hogy mi eljöttünk hazulról. Hát László nem is akar majd hazajönni? Mit gondolsz, milyen a felesége?

- Oh, Dóra, ki tudna minderre felelni? Egy félóra múlva majd mindent megtudunk. Én remélem, hogy tervünk jól fog sikerülni. Az Isten megsegít, hiszen olyan jó szándék vezérel.

- Hát apa most is kérlelhetetlen lesz?

- Reméljük inkább a jobbat. Tudod-e, hogy a napokban véletlenül benyitottam édes apa szobájába. Haragosan rám kiáltott, hogy mit keresek itt s hirtelen elfödött egy újságlappal egy arcképet. De nekem úgy tetszett, hogy az a László arcképe volt. Megnéztem azután az; albumban, a szalónasztalon és csakugyan, Lászlónak az a kisfiú korabeli arcképe, ahol mint kadét van levéve, hiányzott. Később ugyan megint visszakerült, de én egészen bizonyos vagyok benne, hogy édes apa vette ki és nézegette.

- De hát ha úgy szereti, miért haragszik mégis annyira rá, hogy még a nevét sem szabad kimondanunk előtte már hat év óta.

- Hiszen tudod jól, már akkor is haragudott, mikor László, mint hadnagy, annyi könnyelmű adósságot csinált. Édes apának majdnem minden megtakarított pénze rá ment, mikor kifizette. Akkor László javulást fogadott és csakugyan egészen meg is változott. De alig egy év múlva kijelentette apának, hogy kilép a katonaságtól, mert egy vagyontalan leányt szeret és el akarja venni feleségül. Te még akkor kilenc éves kisleány voltál, alig emlékezhetsz édes apa bánatára és haragjára, de én emlékszem jól. Jaj, milyen heves jelenetek voltak apa és László között. Szegény apának borzasztó volt az a gondolat, hogy egyetlen fia ne legyen katona, miként ő is, meg nagyapa is volt. De László hajthatatlan maradt. Csakugyan ott hagyta a pályáját, elköltözött a városból, postatiszt lett és elvette feleségül azt a leányt, akit szeretett. Édes apa pedig attól kezdve úgy tekintette Lászlót, mintha meghalt volna. Megtiltotta nekünk, hogy a nevét is kimondjuk és hallani sem akart többet róla. A pénzt is, amit László negyedévenként küldött, hogy adósságát törlessze, melyet apa érette fizetett, azon módon mindig a takarékpénztárba küldte az öreg Márton inassal. Jóformán csak onnan tudta apa, hogy László él és jól megy dolga. Most egy év óta azonban az adósság le van törlesztve s én jól veszem észre, hogy édes apa azóta nagyon nyugtalan s lelke mélyéből óhajtana valamit hallani Lászlóról.

- Te, Emma, hiszen apa még azt sem tudja, hogy neki már kis unokája is van.

- Nem bizony. Mikor László megírta nekünk, nem mertük apának megmondani. Én azt hiszem, édes Dórám, hogy mi mind a ketten igen is félénkek voltunk. Ha szegény édes jó anyánk élne, ő azóta bizonyosan kibékítette volna őket.

- No, de most annál jobban helyrehozzuk, amit eddig elmulasztottunk. Ugy-e, mikor tegnap megkaptuk László levelét, melyben írja, hogy itt utaznak keresztül, mind a kettőnknek egyszerre jött az a gondolata, hogy kijövünk a vasúthoz, nem engedjük őket tovább utazni, bevisszük édes apához s kibékítjük őket! Oh, Emma, Emma, ha ez sikerülne!

E pillanatban megszólalt a villamoscsengő, mely a vonat megérkezését jelezte. Egyszerre nagy sürgés-forgás támadt az állomáson, hordárok, vasúti szolgák futkostak ide-oda s a következő percben berobogott a vonat.

Tarka, gomolygó emberáradat tódult ki a kocsikból. Mindenki sietett, idegesen taszigálta egymást, egyik a másikra ügyet sem vetve igyekezett előre. Hordárok, nyolc-tíz poggyásszal megrakodva furakodtak át az emberek között, falusi asszonyok kosarakkal, nagy batyuval a hátukon igyekeztek helyet csinálni maguknak.

A két leány szinte elkábulva állott az emberáradat között. Lélegzetüket is visszafojtva, nagyranyílt szemmel nézegettek jobbra-balra, de nem tudták fölfedezni, akiket kerestek.

Egy fiatal asszony állott meg majdnem éppen mellettük, egy háromnégy éves fiúcskát vezetve kézen.

- Itt álljunk meg, Lacikám, - mondta hangosan - várjuk meg, amíg apuka jön!

Emma egyszerre figyelmes lett s megragadta a Dóra kezét.

- Ez, ez kell, hogy legyen, - suttogta kipirult arccal s közelebb lépett.

E pillanatban egy magas, szőke, szélesvállú férfi sietett az asszony mellé s karját nyújtotta neki.

- Éppen tizenhat percig áll a vonat - mondta, - azalatt megreggelizhetünk!

- László! - szólalt meg egyszerre valaki mellette, halk, félénk hangon.

- Mi tetszik? - kérdezte, kalapját udvariasan megemelve.

- László! Nem ismered? Mi vagyunk, Emma és Dóra...

- Testvéreim!

És a következő percben ott csüngött mind a két leány László nyakán.

*

Az öreg ezredes nyugtalanul járt alá s fel szobájában. Egyik cigarettát a másik után szívta és dobta el. Éppen huszadszor vette ismét sapkáját és indult kifelé, de ledobta megint.

- Hova menjek? Merre keressem? És hátha azalatt hazajönnek!

Ujra kimegy a konyhába.

- Kati, - harsogta recsegő, haragos hangon a reszkető szakácsnéra, szintén már vagy huszadszor. - Hány óra volt, mikor a kisasszonyok elmentek?

- Nem tudom, kérem alássan, - hebegi a szegény szakácsné.

- Nem tudja? Hogy nem tudja? Miért nem tudja? Hiszen a konyhán mentek keresztül! A konyhaajtó kulcsát vitték el.

- De olyan lábujjhegyen mentek a lelkeim, - tördeli Kati. - Nem ébredtem fel.

- Miért nem ébredt fel? Magának fel kell ébredni. Magának nem szabad aludni. Maga egy megbízhatatlan, vén álomszuszék! Maga elsején el fog menni a házamtól.

Szegény Kati szipogva emeli köténye sarkát a szeméhez. Jaj, milyen nehezére esik a hallgatás! De hát ha már megígérte a kisasszonyoknak, hogy hallgatni fog, nem is szólja el magát...

- Ne tessék úgy haragudni, ezredes úr, - szepegi - hiszen mingyárt itthon lesznek a kisasszonykák. Bizonyosan valami meglepetést akarnak szerezni az ezredes úrnak; nem gondolták, hogy olyan korán föl tetszik kelni.

Az ezredes úr nagy dérrel-durral megy vissza a szobájába. Ej no, hiszen lehetséges, hogy csakugyan nevenapja vagy születése napja van ma. Ördög tudja. Bizonyosan két óriási virág-bokrétával állít be mingyárt az a két gyerek.

Ej no, hogy is nem jutott ez hamarabb eszébe. Persze, ez a szerencsétlen hirtelen természete. Mingyárt előnti a harag...

Lépések hallatszanak; valaki jön a konyhán keresztül; halk suttogás és lábdobogás az ajtó előtt.

No, csakhogy itt vannak. Az ezredes úr hirtelen karosszékébe vágja magát s az ujságot kezébe veszi. Adta leányai! Bizonyosan rózsát hoznak, mert tudják, hogy azt szereti. Csak azt tudná, hogy nevenapja van-e vagy születése napja?

Az ajtó csendesen megnyílik s halk, apró lépések topognak végig a szőnyegen. Az ezredes teszi magát, mintha rettenetesen el volna mélyedve az ujságolvasásba.

- Nagypapa! - hall egyszerre egy csengő, bátor gyermekhangot s egy piciny kezecske támaszkodik térdére.

Az ezredes úr leejti az ujságot kezéből. Egy szőkehajú, nagy kékszemű gyermekarc tekint bátran a szemébe s a kis kezecske most fölnyúl az arcához és megcirógatja.

- Laci! - tör ki önkénytelenül az ezredes úr ajkáról s hirtelen a gyermek után kap.

- Mi ez? Mi ez? - hebegi szinte megbénultan a meglepetéstől s egyszerre mintha köd borulna a szemére.

Feje hátrahanyatlik, de a ködön keresztül is látja gyermekeit az ajtóban, a két leányt és Lászlót, összekulcsolt kezöket esdőleg emelve feléje s ott a háttérben egy idegen női alakot.

- Apám, apám, - kiáltanak a leányok s hozzá sietnek, - bocsáss meg!...

- Apám, apám, - kiált László is s térdre borul előtte. - Bocsáss meg, szeress megint!...

Az öreg úr szemére mindjobban rá borul a köd. Haragudni, kiáltani akar, de tekintete ráesik a kis gyermek angyalarcára. Most már tudja, ki ez. Az unokája. Szeme egyszerre megtelik könnyel. Ugy érzi, mintha valaki a szívéhez nyúlt volna. És szeretné, ha egyszerre száz karja volna, hogy mindegyikkel egyszerre ölelje magához gyermekeit, fiát és unokáját.

Odahajtja öreg fejét megtagadott, elűzött fiára és nem is küzd már könnyei ellen, amelyek szeméből aláperegnek.

- Leányom, - fordul aztán a fiatal asszony felé, aki még mindig ott állt az ajtóban.

A fiatal asszony odasiet és szeretettel csókolja meg az öreg katona kezét.

- No, ti ugyan rohammal vettetek be engem - fenyegeti meg az ezredes úr később, mikor kissé magához tért, Emmát és Dórát. A kis Lacika már rég a térdén lovagolt s gyönyörködött a nagypapa aranyos gallérjában. - Ez szép attak volt, mondhatom!

- Azért vagyunk katonának a leányai, - nevettek a leányok boldogan - hogy tudjuk, hogyan kell egy várat bevenni!

Csalódás.

Hársliget volt a világon a legszebb hely.

Igy írta be legalább Tolnay Dóra a naplójába, amelybe minden gondolatát hűségesen föl szokta jegyezni. Egy kissé terjengősen ugyan, fellengős, virágos kifejezésekkel telve, de ő meg volt róla győződve, hogy így a legszebb. Egyáltalán nagyon meg volt elégedve a stílusával; minél virágosabb kifejezéseket tudott találni, annál szebbnek tartotta azt.

Szívének volt egy titkos vágya. Irónő akart lenni. Dóra verseket írt. Ő legalább azt hitte, hogy azok, amiket ír, versek; nagyon meg volt elégedve velük s az iskolában fölolvastatást szokott rendezni a műveiből.

Ő volt az osztály poétája. Ha alkalmi vers kellett az igazgatónő vagy a tanítónők nevenapjára, azt Dóra írta meg s az önképzőkörben a pályázatokon mindig ő nyerte meg a díjat.

Osztálytársai, akik sohasem próbáltak sem verset, sem színdarabot írni, őszintén bámulták; de az is megtörtént, hogy a háta mögött kinevették.

Ezt azonban Dóra sohasem tudta meg s mivel a szerénység nem tartozott éppen az erényei közé, meglehetősen önhitt volt. Hírnévről, dicsőségről álmodozott s vágyai netovábbja az volt, hogy verseit nyomtatásban lássa. Persze úgy, hogy a neve is ott legyen.

Oh, milyen boldog volt, ha elképzelte, hogy mily szépen venné ki magát például egy ilyen című vers: Csillaghullás, rózsanyílás... írta Tolnay Dóra.

Ilyenkor szinte lenézte osztálytársait, akiknek neve talán sohasem fog nyomtatásban megjelenni.

- Lányok, tudjátok-e, mire fogom én a nyári szünidőt felhasználni, - szólt kevéssel a vizsgálatok előtt Dóra a társaihoz.

- Talán színdarabot írsz? - kérdezte a kis Bella, aki legbuzgóbb bámulói közé tartozott.

- Valószínűleg azt is írok egyet, mert valami kitűnő tárgyam van. Hanem van egy más tervem is. A Kisfaludy Társaság tűzött ki egy pályázatot verses elbeszélésre, arra fogok pályázni. Az idén Hársligeten nyaralunk; az egy nagyon csendes kis nyaraló telep, kevés vendég van ott, remélem, nem fognak ihletett perceimben sokat zavarni. És ha meg tudom írni a verset, hiszem, hogy meg is nyerem a díjat.

Bella is hitte, a többiek is hitték s Dóra már előre látta magát babértól és dicsőségtől elárasztva.

Hársliget csakugyan nagyon csendes, kedves kis nyaralóhely volt és oly szép, hogy még a kevésbé fogékony lelkű emberben is költői hangulatot ébresztett.

Dóra, aki nagyon szerette a természetet, valósággal el volt ragadtatva. Órákig elbolyongott a gyönyörű vidéken, az erdőben és a mezőkön. És csodálatos, most, hogy a szíve oly tele volt, hogy egész lelkével belemerült a természet nagyszerű szépségeibe, most először érezte, hogy nem tud mindannak kifejezést adni, ami lelkében forrongott. Ő, aki azelőtt minden gondolkozás nélkül tudott leírni két-három verset is, most szinte félt belekezdeni valamibe.

Ha Dóra lelkiállapotával valaki komolyan foglalkozott volna, megmagyarázhatta volna neki, hogy ez a félelem, ez a habozás éppen némi kis tehetségnek a megnyilatkozása. De a Dóra írói ambícióival tulajdonképpen senki sem törődött; a szülői nem vették komolyan, sőt anyja még inkább haragudott érte.

Nyaralt Hársligeten még egy másik család, akikkel Dórának nagyon jó barátságban voltak; a Bodroghi család. A kis Bodroghi Lottika és Dóra nagyon megszerették egymást. Lottika

ugyan még csak tizenhárom éves volt, de olyan kedves, okos, vidám kis lány, hogy lehetetlen volt nem szeretni. Éles esze, gyors felfogása, korához képest meglepően helyes ítélőképessége volt s oly éles nyelvecskéje, hogy mindenre tudott vidám, bohókás, de találó megjegyzéseket tenni.

Dóra sohasem merte előtte írói ambícióját elárulni, mert az igazat megvallva, tartott tőle, hogy Lottika kineveti. De elhatározta, hogy ha a pályamunkája készen lesz, felolvassa neki, hadd ejtse bámulatba.

- Ugyan hol bóborogsz te minden délelőtt egyedül? - kérdezte Lottika Dórát. - Ugy eltűnsz, hogy sehol sem találalak!

Dóra csak titokzatosan mosolygott.

Volt egy kedves helye, a kis erdő végén, oda szokott kiszökni egyedül. Egy öreg hársfa törzséhez támaszkodva sokáig elandalgott a gyönyörű vidéken, aztán leült a fűbe s kis író-mappáját térdére fektetve szorgalmasan írt. Már egész halom papírlap volt teleírva a pályamunkával, - őszinte rémületére a bírálóknak, kiknek azt majd el kell olvasni.

Dóra nagyon tetszett magának így, miként kifejezte: - a szabad természet ölen, a múzsákkal társalogva.

Készen volt már az egész verses elbeszélés, csak még le kellett tisztázni, mikor... igen, mi történt?

- Dóra, Dóra, - kiáltott egy délután Lottika, beszaladva Dóra után a szobába, - gyere csak velünk. Valami pompás multságunk lesz!

Dóra sietve ment ki. Az ajtó előtt ott várakozott László is, a Lottika bátyja, aki már másodéves orvosnövendék volt és titokban nagyon tetszett Dórának.

Elindultak a kertbe, ott leültek egy padra s Lottika egy nagy papiros-csomót húzott ki a zsebéből.

- Nézzétek, - szólt s a szeme csak úgy fénylett a hamisságtól és a jókedvtől, - ma délelőtt találtam ezt a veszedelmes portékát. Azt hiszem, az a szemüveges tanárjelölt itt a szomszédunkban követte el! Annak van olyan titkos drámaíró képe. Hallgassátok csak meg, micsoda számárságokat írt össze-vissza. Igazi rém-rímek! Az ember halálra nevetheti magát rajta.

Kiterítette az írást maga elé és pathetikus hangon, nevetéstől el-elfojtva, kezdte szavalni.

Dóra halálsápadtan ugrott fel. Egy pillanatig megfordult eszében, hogy jobb volna hallgatni, de a harag és a sértett hiúság felülkerült benne.

- Honnan vetted ezt az írást? - kiáltotta kiragadva Lottika kezéből.

- Az erdő szélén találtam a fűben, - felelt Lottika elbámulva.

- Nem igaz! - kiáltotta Dóra egészen magánkívül. - Az írómappámból vetted ki, csak azért, hogy engem kicsúfolj!

- De édes Dóra, - csendesítette Lottika - ha mondom, hogy találtam! Igazán nem tudtam, hogy a tied.

- Igen, az enyém, - szólt Dóra lángoló arccal. - Én írtam ezt a verset és még sok mást is. A Kisfaludy Társaság díjára fogok vele pályázni. És azért is megmutatom, hogy elnyerem a díjat, hiába gúnyolódsz velem.

- Oh, Istenem - szepegett Lottika, - hiszen én nem akartam gúnyolódni veled. Fogalmam sem volt róla, hogy te írtad... Ne haragudj, édes Dóra, de igazán úgy láttam, hogy nagyon rossz vers, azért nevettem rajta.

- Haha, értesz is te ahhoz, - szisszent fel Dóra. - Csak irigy vagy, annyi az egész. No, majd meglátod az ősszel!

Azzal összekapta írásait és haragosan elsietett.

László egész idő alatt némán szivogatta cigarettáját. Egyszer sem szólt közbe a két leány szóváltásába. Csak mikor Dóra nagy mérgesen elfutott, megsimogatta kis huga könnyes arcocskáját s annyit jegyzett meg:

- Ezt bizony elügyetlenkedted, Lottikám, hanem azért a Dóra verse mégis rossz!

Dóra azonban annyira megharagudott Lottira is, Lászlóra is, hogy többet nem is szólt hozzájuk s búcsú nélkül utazott el.

Ősszel aztán első dolga volt, hogy osztálytársai közül azoknak, akikről biztosan tudta, hogy megdicsérik, felolvasta a versét. Azután letisztázta szépen és jelígés levéllel felküldte a Kisfaludy Társasághoz.

Szívdobogva leste aztán az ujságokban az eredményt és oly biztos volt a sikerben, hogy barátnéival már azt is megbeszélte, mit csinál majd a pályadíjjal. Nagylelkűen elhatározta, hogy Lottinak is meg fogja küldeni pályakoszorúzott versének egy díszesen kinyomott és bekötött példányát.

Az eredmény aztán meg is jött.

Az iskolába menet megvette az ujságot, melyben a pályázat eredménye ki volt hirdetve. Az uccán nem olvashatta el, hát az iskolában, az óra kezdete előtt maga köré gyűjtötte osztálytársait s reszkető kézzel bontotta ki az ujságot.

Hirtelen végigfutotta és aztán... aztán kihullott a lap kezéből és ő sírva, zokogva, megszegyenülve borult rá az asztalra.

Az ujságban bizony az állott: A pályaművek közül a 12. számú (címe: Az elhagyott kastély titka) minden kritikán alul áll; még önképzőköri munkának is gyenge. Csak egyet bámulunk írójában: az önbírálat teljes hiányát és a merészséget, hogy művét beküldte.

Szegény Dóra! Legjobban szeretett volna elsülyedni. De, oh, a föld nem olyan könyörületos, hogy elnyelje a reményeikben megcsalódott írónőket! Dórának is végig kellett szenvednie osztálytársai hangos nevetését és csipkedő megjegyzéseit.

Egy haszna azonban mégis volt abból a keserű leckéből.

A tehetséget, amely benne tagadhatatlanul meg volt, többé nem hiúsággal, hanem komoly tanulással igyekezett fejleszteni s a következő nyáron, Hársligeten, kibékült Lottikával is, meg Lászlóval is.

Visszhang.

A Visszhang egy sziklaüregbe vágott, gyönyörű palotában lakott, a tenger mellett. Apja a fehér szakállú hegyi szellem volt, anyja az erdők tündére.

Szép volt a Visszhang, mint a hajnal. Fürtös, aranyszőke haja lobogott utána, ha a tenger partján könnyű lépésekkel végigfutott. Fekete szeme olyan mély és titokzatos volt, mint az

erdő éjjel, de örökké pajkosan mosolygott és nevetett, mint egy májusi reggel. Pici piros szája szögletében ezer kis manó incselkedett s az arca rózsáiban a jókedv, bohóság és vidámság virága virágzott.

Szép volt a kis Visszhang, boldog, fiatal leányka és boldogságában, jókedvében néha nem bírta magát. Egyik pajkos csínyt a másik után követte el. Különösen szerette az embereket elbolondítani.

Néha befutott a rengeteg erdőbe, anyja birodalmába, hol egy-egy szegény vándor eltévedve bolyongott.

- Oh, Istenem, eltévedtem! - kiáltott föl a vándor kétségbeesve. - Most hová menjek? Merre?

- Erre, erre! - kiáltotta pajkosan a Visszhang, elrejtőzve a bokrok közé.

A vándor megindult a hang irányában s a Visszhang mind beljebb és beljebb csalogatta az erdőbe.

- Erre, erre!...

És a szegény vándor ment, ment, míg még jobban eltévedt és akkor a Visszhang hahotázva hagyta ott.

Vagy kiállott a sziklára és onnan incselkedett az arra járó emberekkel. Az emberek lent voltak a völgyben és nem láthatták, ki gúnyolódik velük, de haragosan fenyegették meg a láthatatlan Visszhangot.

- Miért csúfolódsz, te bolond, te?

- Te, te, te! - kiáltott a Visszhang.

- Várj csak, várj! Még megkaplak valaha.

- Ha-ha-ha! - nevetett a Visszhang és elfutott.

Egyszer egy királyfi tévedt a rengeteg felé. Vadászás közben messze elbarangolt s egyszerre csak ott találta magát a vad, idegen helyen, egyedül, alkonyodás táján.

Visszhang a szikla tetején állott, látta a királyfit és a szíve megdobbant.

- Ez nem olyan, mint a többi, - gondolta magában és érezte, hogy ezzel az eggyel nem tudna úgy gúnyolódni és tréfálkozni, mint másokkal.

A királyfi belefűjt kürtjébe, hogy zengett bele az erdő. Visszhang egy pillanatig tétovázott, aztán szájához emelte kezét és visszaadta a hangot, oly híven, mintha csak kürtszó harsant volna föl.

A királyfi körülnézett és meglátta Visszhangot a sziklán állani, az alkonyuló nappal szemben, fehér fátyola karjára vetve, szőke haja, mint valami arany felhő, hullámozott feje körül.

- Ki vagy te, csodás teremtés? - kiáltott a királyfi. - Halandó lény-e vagy tündér?...

- Tündér, - felelt halkán a Visszhang.

- Jöjj velem, - esengett a királyfi. - Légy az én feleségem, királyné az országomban. Hiszen amiért tündér vagy, szabad téged szeretnem!

- Nem, nem, - susogta a Visszhang és könny szökött mindig nevető szemébe.

- Hát nem lehetsz az én királyném soha?

- Soha, soha!... - zokogta a Visszhang.

Kezével búcsút intett a királyfinak és eltűnt a szikla ormáról.

Soha, soha! Tudta azt jól, szegény kis Visszhang. Apja, a hegyi szellem volt, anyja az erdők tündére, itt volt az ő birodalma, a hegyek, erdők és sziklák között. Nem hagyhatta azt el soha, soha...

Búsan ment vissza a sziklaüregbe épített palotájába.

De a királyfi nem nyugodott bele sorsába. Látni akarta még egyszer a tündért. Ott bolyongott folyton az erdőben, a hegyek között, amíg csak leszállt az éjszaka.

Mikor a csillagszemek kinéztek az ég ablakain s a hold fényes, fehér fátyolt borított a földre, lassan, lehajtott fejjel kilépett Visszhang sötét kőpalotájából. Lement a tenger partjára s egy kiálló sziklacsúcsra ülve, szomorúan nézett a rejtelmes, zúgó habokba. Nem volt már kedve kiáltozni, incselkedni. Halkan kezdett dalolni egy csöndes, bánatos dalt.

A királyfi meghallotta és ment a dal irányában. És ott látta ülni a szép tündért, a tenger fölött, a kiálló sziklacsúcson, szőke, hullámozó hajával, fehér fátyolába burkolva.

- Oh, végre megtaláltalak! - kiáltott a királyfi ujjongva. - Hogy juthatok oda fel hozzád? Merre menjek, merre?

- Ne közeledj, - akarta rémülten kiáltani a Visszhang, de nem tudott mást mondani, mint azt, hogy: - erre, erre!...

És hívó szavára a királyfi kitárt karral, felemelt fejjel futott feléje és reá irányzott szemmel lépett bele a holdfényes habokba, a tükörsíma fényes tengerbe. Még egyszer felmerült szép feje a habokból; szeme akkor is nyitva volt és akkor is a tündért nézte. Aztán csöndesen süllyedt alá a korallok, kagylók és csigák közé, a tenger alatti birodalomba. A zöld hinár átfonta, a kagylók és korallok rátelepedtek fejére, ruhájára, nem is engedték többé vissza.

A Visszhang, a szép, pajkos kis Visszhang pedig levetette magát a földre és ott sírt, sírt oly keservesen, ahogy csak egy tündérleány tud sírni. Könnyeiből igazi gyöngyök lettek és egyenként hullottak le a tenger mélyébe, oda, azokba a kagylókba, amelyek a királyfi ruháját és haját ellepték.

És azóta nem tud többet pajkoskodni a Visszhang. Holdfényes estéken a hajósok látják néha ott ülni a szikla ormán, amint arra felé haladnak hajóikkal.

Ők sem incselkednek a szép, szomorú tündérrel, hanem keresztet vetnek és mondják:

- Imádkozzunk!

És a Visszhang halkan felel:

- Imádkozzunk!

Aranka.

A leeresztett rózsaszín függönyökön csak gyengén szűrődik át a napsugár. Olyan az egész csinos kis leányszoba, rózsaszín bútoraival, virágos szőnyegeivel, mint egy rózsza kelyhe. Még a levegő is mintha rózsaszín lenne.

De most inkább találna a sötét gyász a szobába.

Az egyik kis ágyban, fehér párnák között, halványan, mozdulatlanul fekszik egy kis leányka. Fejét vizes ruha borítja és szőke haja nedvesen tapad a párnára.

Az ágy mellett egy fiatal leány ül s aggódó arccal figyel a kis beteg lélekzésére. Az ő arca is olyan halvány, mintha nagy betegségből kelt volna fel s nagy fekete szeméből, összeszorított ajkából annyi lelki gyötrelom látszik, hogy az ember szíve megesik rajta.

Most halkan kinyilik az ajtó. Az édes anyja lép be az orvossal.

- Aranka, - szólt szinte ijedten, - te megint itt vagy? Hiszen mondtam, amíg Lilike alszik, feküdj le az én szobámban. Így még te is beteg leszel.

- Lefeküdtem, anyuskám, de nem volt nyugtom.

Most megmozdult a kis beteg. Felnyitja szemét és csodálkozva néz körül. Legelőször Arankát látja meg. Kinyújtja utána kezét.

- Ne haragudj, Aranka, - suttogja gyenge hangon. - Többet sohasem leszek rossz!

Aranka nem bír tovább magával. Odaborul a gyermek kezére és zokogva csókolgatja.

- Én, én vagyok az oka, Lilikém, miattam szenvedsz most, édes kis virágom!...

- De kedves kisasszony, - szólt közbe az orvos, - ne izgassa magát és ne izgassa a gyermeket sem. Biztosítom, hogy Lilike pár nap alatt már meggyógyul.

Aranka reménykedő bizalommal telt pillantással néz a doktorra.

- Ugy-e doktor úr, úgy-e, nemsokára jobban lesz az én kis hugocskám. És nem marad semmi következménye annak a szerencsétlen esésnek?

- Reméljük, hogy nem, - felel az orvos, - sőt egészen biztosan állíthatom. A kicsikének nem törött el semmi tagja, egy kis agyrázkódást szenvedett, de csak nagyon csekélyet, mert szerencsére a puha fűre esett.

Aranka megkönnyebbülten sóhajt fel. Mikor az orvos elmegy, ismét elfoglalja helyét hugocskája ágya mellett, hol már három nap óta virraszt és ápolja oly önfeláldozó szeretettel, hogy édes anyjának alig maradt valami teendője a kis beteg mellett.

Lilike elaludt ismét. Édes anyja elővette kötését s oda ül az ágy másik végéhez. Lassanként alkonyodni kezd. A rózsaszín árnyak a szobában mind lejjebb-lejjebb szállnak.

Aranka hátrahajtja fejét a szék támlájára.

Az orvos biztató szavai megnyugtatták, de azért még most is összeborzad, ha arra gondol: mi történhetett volna.

Imádta kis hugocskáját. Oly aranyos kis jószág is volt az öt éves kis Lilike, hogy aki csak látta, mindenki szerette.

Tegnapelőtt délután...

Oh... Aranka behunyja szemét és ismét maga előtt látja annak a szerencsétlen délutánnak minden legapróbb részletét.

Kézen fogva fut le Lilikével a kertbe.

A hintához sietnek. Lilikének legnagyobb gyönyörűsége a hintázás és Aranka, bár már nagy leány, szintén nagyon szereti.

Felül, Lilikét ölébe veszi és aztán hajrá! repülnek az égbe!

- Magasabban, magasabban! - sikongott Lilike boldog jó kedvében és ő vidáman, mosolyogva, gondtalanul hajtja mindig magasabbra a hintát.

- Azt az ágat érjük el, - kiált Lilike a szemben levő almafa egy virágzó ágára mutatva.

És amint legmagasabban repül a hinta, a kicsike kinyújtja kezét a virágos ág után, ő nem tartja elég szorosan és egy szempillantás alatt ott fekszik a gyermek a földön...

Élettelenül, mozdulatlanul...

Patakozó vére pirosra festi a virágokat, a köveket, a zöld gyepet körülötte... Szeme le van zárva, pici piros ajka mondhatatlan fájdalomtól eltorzulva, tagjai összeroncsolva...

- Meghalt... meghalt!... - sikolt Aranka kétségbeesetten s a hideg, véres kis holttestre borul.

- Aranka, hol a hajás babám? - hall egyszerre egy édes kis gyermekhangot maga mellett.

Aranka felriad szendergéséből. Lilike ott ül ágyában és mosolyogva vidáman néz reá. A vizes ruhát is levette a fejéről. Oh, hála Istennek, a valóság nem oly borzalmas, mint álma volt. Isten keze örködött a gyermek felett. Ime, máris jobban van...

Sietve hozza a hajás babát, a játékszereket Aranka, aztán ott ülve az ágya mellett, fáradhatatlanul, türelemmel, szeretettel játszik vele és mesél, mesél a gyermeknek csodaszép meséket aranyhajú királykisasszonyokról, szőlő szőlőről, csengő almáról, tapsifüles nyuszikákról és elvarázsolt tündéerekről...

Az utitársak.

- Isten vezéreljen, leányom! Aztán írj mindennap!

- Irok, anyuskám, írok!

- Csókolom Lotti nénit és kéretem, ügyeljen rád!

- Isten veled, Lizike! Isten veled! Mikor hazajössz, hozzál nekünk valami szépet Budapestről! Mulass jól, mulass jól! - hangzott kóruséban a három kis gyermekszájából.

Fehér kendőikkel integettek a távozó vonat után, édes anyja is integetett és mosolygott, pedig a könnyek elhomályosították szemét.

Lizike az ablakból nézte őket, a fátyolát is fölhajtotta arcáról, úgy mosolygott, integetett anyjának és testvéreinek, amíg csak egy kanyarulatnál el nem tűntek.

Akkor gondosan lebocsátotta sűrű fátyolát arcára s bement a kocsiba, melyet édes anyja előre lefoglalt számára. Női szakasz volt, kis fülke, melyben kívülről csak még egy fiatal leány utazott.

Lizikének nagyon megtetszett az utitársa; olyan szép, szelíd, szőke, fiatal leány volt. Lehetett úgy húsz-huszonkét éves. Barátságosan nézett Lizikére, aki poggyászeit rendezgette s mikor egy kis kosárkát leejtett, hamar fölemelte s mosolyogva adta át.

Lizike szépen megköszönte s mivel előre tudta magáról, hogy úgy sem lenne képes három órán keresztül folyton hallgatni, hát inkább most mingyárt elkezdett beszélni. Ügyesen bemutatta magát utitársának, mert szerette volna róla is tudni, hogy kicsoda.

- Halmos Lizike vagyok, Szolnokról. Lotti nénihez utazom Budapestre, Lotti néni a nagynéném.

A másik leány kissé elmosolyodott, aztán ő is bemutatta magát. - Gábor Ilona vagyok.

De hogy honnan jött, hová megy, miért megy, azt mind nem mondta el. Pedig Lizike rettenetesen kíváncsi volt, nem tehetett róla, már olyan volt a természete, hogy mindenre kíváncsi volt.

Nem telt bele egy félóra, ő már hűségesen elcsevegte, hogy az idén végezte el az iskoláit, még pedig mindent kitűnően s most a nagynéni, aki egyúttal keresztanyja is, meghívta magához néhány hétre Budapestre. Színházba is elviszi majd Lotti néni és egy pár kisebb táncmulatságba.

De most egyszerre el szomorodott Lizike.

- Oh, Istenem, nem, oda mégis inkább nem megyek!

- Miért? - kérdezte Ilona, ki szíves mosollyal hallgatta.

- Oh, kedves kisasszony, én olyan szerencsétlen vagyok! Nagyon, de nagyon csunya vagyok. Nézze csak, tele van az egész arcom szeplővel, ezek a csunya, nagy, sárga szeplők eléktele-
nítenek egészen! Nincs a világon több olyan szerencsétlen teremtés, mint én!

Fölemelte fátyolát és megmutatta az arcát. Valóban, meglehetősen szeplős volt a kis Lizike, - és ezt ő a legnagyobb szerencsétlenségnek tartotta a világon.

Ilonka kissé elnevette magát.

- Ezért visel fátyolt? - kérdezte.

- Ezért. A fátyol alatt nem látszik annyira. Még télen nem olyan borzasztó, - de nyáron!... Rettenetesen bánt engemet ez a dolog. Annyit sírok miatta. Nem tud valamit, kisasszony, amittől elmúlnának ezek a rettenetes szeplők?

- Nem tudok semmit, - felelt Ilona komolyan. - És nem is ajánlom, hogy használjon valamit. Nem olyan lényeges dolog az egész, mint képzeli.

Azt akarta mondani: - Nem kell olyan hiúnak lenni. - De mégsem mondta. Sajnálta volna megbántani kis útitársát. Lizike durcásan vonogatta vállát.

- Magának könnyű, persze. Akinek olyan szép, síma, rózsás arca van, az nem is képzeli, milyen nagy szenvedés egy ilyen csunya arc! Mindig arra kell gondolnom!

Ilona nem felelt semmit, csak nézett szelíden, komolyan Lizikére, aki vígan fecsegett tovább.

- Az igaz, hogy mikor táncolok, olyankor elfelejtem. Roppantul szeretek táncolni. Én már voltam két házibálon is otthon. Hát ön, kedves kisasszony, szeret-e táncolni?

- Én még sohasem táncoltam, - felelt Ilona csendesen s mintha valami halvány szomorúság árnya borult volna szelíd, szép arcára.

Lizike olyan kerekre nyitotta ki a szemét, amint csak bírta. Ez szinte hihetetlen volt előtte.

- Nem? Miért? Nem engedte talán az édes anyja?

- Nincs édes anyám, - felelt Ilona és most már egyszerre olyan komoly, öreg lett az arca, mint aki sok, sok szenvedéssel telt évekre pillant vissza. - A szülőim régen meghaltak. Egészen árva vagyok.

Lizikének úgy összeszorult a torka, hogy nem tudott, de nem is mert többet kérdezni semmit. Ilona csendesen folytatta:

- Rosszul mondtam. Nem vagyok egészen árva. Hiszen van két jó testvérem. Mind a kettő férjnél van már. Éppen most jövök az egyiktől. Négy nap szabadságot kaptam, ott töltöttem el nála.

- Szabadságot? - ismételte Lizike, mintha nem jól értette volna.

- Ugy van. Én nem vagyok már olyan kis leány, Lizikém, mint gondolja. Már két éve, hogy tanítónő vagyok Budapesten, a városi iskolánál. Csak mert olyan kicsi, vékony a termetem, azért látszom olyan fiatalnak.

Lizike nem tudott mit mondani. Egy kissé zavartnak érezte magát.

Különösen az nem fért a fejébe, hogy a szegény tanítókisasszony még sohasem táncolt. Bizonyosan nagyon szegények voltak és nem tanulhatott táncolni. Milyen szomorú sors, igazán! Bizonyosan nagyon sokat kell most is dolgoznia, fáradnia. Nagyon, nagyon szerencsétlen lehet szegény. Árva is, szegény is, dolgoznia is kell! Oh, de borzasztó sors! Talán még az övénél is szomorúbb, pedig eddig azt hitte, hogy nem lehet nálánál szerencsétlenebb teremtés a világon, - a szeplők miatt.

Szíve érzését követve, odaült Ilonka mellé s megfogta a kezét.

- Nagyon szerencsétlen, úgy-e? - kérdezte részvétellel.

Ilona csodálkozva nézett reá.

- Szerencsétlen? Dehogya! A jó Isten velem van! Nagyon boldog vagyok. Másik testvéremnek, akivel együtt lakom, két gyönyörű, aranyos kis leánya van. Imádom azokat a gyermekeket. Aztán dolgozom, tanítok, megvan a kötelességem, amelyet teljesítek, - hogyan lehetnék szerencsétlen? Kérem a jó Istent, hogy tartson meg mindig ilyen boldognak, mint most vagyok.

Éles fütty hallatszott, a vonat állomáshoz közeledett. Ilonka felállott és kiment a folyosóra, hogy megnézzze, miféle állomás.

Amint végigment a kocsin, Lizike szinte elkiáltotta magát. A szép, fiatal leány a jobblábára erősen sántított. Ezért nem táncolt hát soha, szegény Gábor Ilona. Lizike szívét valami csodálatos érzés szorította össze. Ugy érezte, mintha valamiért nagyon, nagyon kellene szégyelnie magát.

Ime, őt egészséges, ép termettel áldotta meg az Isten; szülői, testvérei élnek, jó módban, gond nélkül, szeretettől környezve nőtt föl. Soha az életből egyebet, mint a jót, nem ismert. Most is szerető családi körbe megy mulatni, szórakozni. Olyan volt mind e mai napig az élete, mint egy tündérmese.

És mégis, nem volt boldog. Sőt nagyon szerencsétlennek érezte magát. Hányszor keserítette és bosszantotta édes anyját is, mert folyton panaszkodott neki szeplői miatt. Miféle hiúság volt ez tőle?! Miféle hálátlanság a jó Isten iránt, aki mindent adott neki, ami csak jó és drága az életben!

Ime, itt van Gábor Ilona, akitől elvette apját, anyját; gazdag se volt, sok gonddal, bajjal küzdött és még csak testi épséggel sem áldotta meg. Egész életén át kell viselnie egy igazi szerencsétlenséget. Hova törpül el mellette az ő kicsinyes hiúsága!

És Gábor Ilona milyen derült, nyugodt vidámsággal mondta:

- Nagyon boldog vagyok. Dolgozom, tanítok, teljesítem a kötelességemet és kérem a jó Istent, tartson meg mindig ilyen boldognak, mint most vagyok.

Még egyet füttyentett a vonat. Ilona sietve jött be.

- Kőbányán vagyunk. Két perc múlva beérünk az állomásra. Szedjük össze csomagjainkat.

A két leány készülődni kezdett gyorsan.

Lizike nagyon elcsendesedett. Szeretett volna valamit mondani Ilonának, de nem tudta, hogy mit.

- Isten áldja meg, kis leány, - szólt Ilona, szívesen megrázva a kezét. - Aztán mulasson jól és ne búsuljon sokat az arcocskája miatt.

Lizike hevesen megrázta a fejét.

- Többet soha, - szólt határozottan.

Aztán hirtelen eszébe jutott valami. Gyorsan levette a sűrű fátlyolt kalapjáról és ledobta a földre.

- Többet sohasem fogom viselni, - mondta.

Ilona szelíden mosolygott.

Megérkeztek. A vonat megállott. Az útitársak elváltak, talán nem is találkoztak soha többet az életben és Ilona talán nem is tudta meg soha, hogy milyen jó befolyással volt ő egy hiú kis leány lelkére, csak azért, mert jó, szelíd, nemeslelkű és türelmes volt.